

ORSZÁGOS HIRLAP

Előfizetési árak:
Egész évre 14 frt., fél évre 7 frt., negyed évre 3 frt 50 kr.
Egy hónapra 1 frt 20 kr.
Egyes szám ára helyben 4 kr., vidéken 5 kr.

Főszerkesztő
MIKSZÁTH KÁLMÁN

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
VIII. kerület, József-körút 65. szám
Megjelenik mindennap, hétfőn és ünnepnap után is

II. év. Budapest, 1898, péntek, márczius 25-én. 84. szám.

Állomáson.

Hála Isten, ünnep van megint. Ugy örülünk neki, mint a kisiskolás gyerek. Nem kell iskolába menni, nem lesz előadás. Van egy napunk politika nélkül.

A régi jó időkben (mikor valami rosszról szólunk, mindig jóknak mondjuk a régi időket) a politika csemege volt, ma mindennapos táplálék. Akkor csak tele gyomorral csipegettek belőle, ma éhesen faljuk. Régente ünnep volt, amikor lakmározhatták, ma ünnep, amikor pihenőt tartunk vele. S végezetül hajdan a pusztákra jártunk nyaralni, mostanság Karlsbadba megyünk.

Holnap ünnep lesz, akkor pihenünk; számoljunk le még hamarosan a héttel. Ugyis megállóhelyre jutottunk, befejezték az appropriációt. Hosszan tartott a vita egy kicsit, de nem vesztettünk vele sokat; megtakarítottuk a réven, ami elveszett a vámon. Annál rövidebb volt a költségvetés tárgyalása; négy óra, öt óra, legfeljebb tíz óra jutott egy-egy tárczára. Avatatlan emberek, akik messziről nézik a dolgokat, azt mondogatják magukban, hogy a budget-vita során bizony több jó állomás kínálkozott, mint most a bizalmi kérdésnél. Akkor célirányosabb lett volna egy kissé megállapodni. Teszem az adminisztráció, szocializmus, vallási béke, közegészségügy, művészet s más efféle apró-cseprő dolog elintézésékor. Akkor még mód és alkalom lett volna egy és más tételt belenyomni legalább a jövő budgetbe, egy és más irányban ígéretet kapni a kormánytól. De hát ezek a laikusok nem értenek a politikához.

Összetévesztik a dologi és a személyes ügyek fontosságát. Azt hiszik, hogy a költségvetés tételei nagyobb figyelmet érdemelnek, mint a kormányba vetett általános bizalom kérdése. Ugy gondolják, hogy a törvények meghozása nevezetesebb momentum, mint a végrehajtásra adandó megbízatás. Mondom, hogy naiv lelkek és nem értenek a politikához.

A végrehajtás a fő és nem a törvény. Hogy kié a hatalom, és nem hogy miképp használja. Mert világos: rossz kormány jó törvényeket is el tud rontani, jó kormány rossz törvényekkel is jól elkormányoz. Az tehát a kérdés, hogy Apponyi ül-e a bársonyszékben vagy Bánffy?

Apponyi és Bánffy. Ez a két név domborodott ki a hét történetéből, az ő beszédjük az egész hosszú vita két legnevezetesebb eseménye.

Ki hinné, hogy két nagy politikai beszéden olyan nagyon meglátszik a szónok külső figurája? Pedig ha olvassuk a beszédeket, mintha csak látnók őket. Apponyié hosszú és vékony, nagy lépésekkel halad; Bánffyé nehézkes, lassu járásu, de ahova lép, remeg alatta a föld. Apponyié sima, szépszavú, elegánsan felcizizomázott, mint a boldog völegényé vagy fiatal férjé; a Bánffy beszéde cikornyátlan és pongyola, nem szövirágos, de sziv van benne; ez az apa beszéde.

Valahányszor Apponyi beszél a Házban, a közvélemény másnap mindjárt azt kérdezi: vajjon mit a k a r? Valahányszor Bánffy beszél a Házban, azt kérdi a közvélemény: vajjon mit a d? Mert

Apponyi majdnem mindig akar valamit, Bánffy mindig ad valamit.

Ne nézze senki meggyanúsításnak, hogy Apponyiról azt mondtuk, hogy akar valamit. Nem magának akar, az országnak. Nem áldozatot akar, hanem jótétéményt. Néha nagy, életbevágó dolgokat kívánt, néha csak aprólékosságokat kért, de mindig akart valamit.

S amit Apponyi akart, azt Bánffy megadta. Megszerezte a magáéból is gyakorta, de az Apponyi teljesíthető óhajításai nem hangzottak el soha a pusztába. Nosza lett ebből háborúság megint. Mintha csak egy jó regény-thémáját irták volna el előle, úgy reklamáltak párthívei a szerzői tulajdonjogot. (Hát Apponyi mégis csak magának akart és nem az országnak?)

S ime, most már Apponyi nem akar semmit. Legfeljebb másképp akar. Kifogyott talán a találékonyságból, a leleményből, a kívánságokból? Vagy már nem akarja Bánffy Dezsőt pelikánanya módjára a maga vérével táplálni? Baj is az. Bánffy akkor is ad. Tegnap is ime csak ennyi újabb adományt jelentett be a miniszterelnök: a közigazgatás rendezése, a választások ügye, a vallási béke, a szociális kérdés megoldásának megkísérlése. Elég sok ez, még talán az ellenzéknek is.

Persze, azt fogják mondani, hogy legkönnyebb dolog a világon ígérni. Nemcsak az ellenzék mondja ezt, még a hindu közmondás is. Csakhogy most nincs igazasé az ellenzéknek, se a hindu közmondásnak. Lehetnek hibái Bánffynak, van-

Párbeszéd a művészetről.

Személyek:

Faust, a szkeptikus ember.
Wagner, a hívő ember.

Wagner: Így a kávéház ablakából nézve, végtelenül szomorú egy ilyen temetési menet. Benn ime napsugarak a füstben és eleven élet, künn pedig füst a napsugárban és merev halál; a lét és nemlét mesgyéjének tűnik fel ez a keskeny ablaküveg...

Faust: Ne lopd el a szónokoktól a metaforákat, Wagner. Koldussá akarod őket tenni szegényeket?

W.: A lét és nemlét mesgyéjének tűnik fel ez a keskeny ablaküveg. De nézzed, barátom, Faust, csupán látni lehet innen a fátylak lobogását meg az ezüstveretű koporsót teli koszorúkkal. Nem halljuk ellenben a sirást, a kerekék dübörgését, nekem úgy vonul el az egész kép, mintha behunynám szemem és a halálról gondolkodnám. Látván az elmúlást ráfestve csukott pupillámra.

F.: Költői lélek vagy, oh Wagner, de én nem csudállak. A hastingi csatamezőn, coram cadaveribus, még a rideg barátok is sirva énekelnek.

W.: Oh, a halál csakugyan elszomorító Faust, de az érzelmek helyett mégis inkább a böl-

celkedésre alkalmas a halál. Én a tanítványaimnak is mindig Aristippos mondásával vezetem be a bölcséleti kollégiumot: „Minden filozófiának kezdete a halál.”

F.: Ugy van Wagner, ezt mondá Aristippos. De hogy a vége mi lesz a filozófiának, azt még Bodnár Zsigmond sem tudja megmondani, noha én erre voltam kíváncsi egész életemben. Te békés embernek látszol, te megelégszel az egyik fölvilágosítással, Wagner.
W.: Ne tréfálj Faust, én sem elégszem meg vele, csak elfogadom, mert érzem, hogy csakugyan az elmúlás indít: bölcselkedésre és így valóban minden filozófiának kezdete a halál.

F.: Minden művészetnek is kezdete a halál.
W.: Nem értelek.

F.: Ezt sejtettem és ez megnyugtát engem. Ugyszólván ambícióm az, hogy ne érts meg rögtön; mert ha bámulsz reám, Wagner, akkor tudom, hogy okosat mondtam!

W.: Most ugyan nem mondtál okosat, mert a művészet forrása az élet.

F.: Ahá, igen, hallottam erről a forrásról régen; ugye egy pierousi forrás ez, melybe beléhajlik a parti szomorufűz ága? A művész fantáziája ez a szomorufűz és így kapjuk aztán a vízzel együtt az egész képet.

Hallottam Wagner, hallottam e közkeletű művészi felfogásról. Előnye neki az, hogy nem nagyon összetett, mindenki által megérthető, mint a vasuti menetrend és így a dadogók tanfolyamán is sikerrel taníthatni.
W.: A tréfád rossz, mert a felnőttek is elfogadják.

F.: Hogyne fogadnák el, mikor ebben az elméletben oly sokra becsültetik az ember, meg az élet! Ez az elmélet, édes Wagner, bók az emberiségnek és az életnek és az ilyen bókot mi, természetesen, rögtön elfogadjuk. De akik megcsinálták, azoknak a fülük bizony erősen züggött, mert tudod-e, ember, hogy általában is minden esztétikusnak zügg a füle mindig?! Ezek az emberek behunyják a szemüket, mint akár te és e mai temetési menetet látván, hunyva van szemük, a művészettől elkápráztatott szemük, és ekkor a multból hangokat hallanak az esztétikusok... A fülük zügg... Az olimpiai pályáról kacagás és sípszó hallatszik, a ciprusok és fügefák alatt hellén ifjak olajozzák testüket és Zeusnak szobrára rózsakoszorúkat tesznek. Előkerülnek a szüzek is Attikából és arany fejabróncaikat beragyogja a nap, és mozog és énekel és zenél a világ, és ez a világ teli van verssel, művészettel. Hah

nak is, hogyne volnának. Tévedhet is, csalódhat is, rosszat is cselekedhet. De egyet nem vethet a szemére senki, hogy az adott szavát valaha be nem váltotta volna. Amit ígért, azt megadta mindig. Többet adott már, kevesebbet soha. Olyat is adott már, amit nem ígért meg, amit akkoriban úgy szoktak megírni az újságok, hogy Bánffy megint meglepte az országot. Meglepte a honvédekadémiákkal, meglepte a tiz szoborral, a részleges magyar udvartartással. De azzal még nem lepte meg soha, hogy az ígérletét be nem váltja.

Mintha már hallanók is, hogy teszi meg a tisztelt Házban rosszul megfogalmazott, de szerény formájú és szótartó nyilatkozatát:

— Folyó évi márczius 23-diki bejelentésemhez képest általam a tisztelt Ház asztalára tetetik a közigazgatás rendezéséről és a választások tisztaságának megővzéséről szóló törvényjavaslat.

Gróf Apponyi ezt talán szebben mondaná, ha mondaná, de Bánffy mondani fogja.

Most, hogy állomásra érkezünk megint a politika döcögő vonatával, talán jó volt ezt a két nagy beszédet, a kissé meddő vita kiemelkedő beszédeit még egyszer átböngészni.

POLITIKAI HIREK.

A hadügyminiszter tanácskozásai. Kriegerhammer közös hadügyminiszter, miután báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszterrel hosszasan tanácskozott, ma délután visszatázott Bécsbe.

A képviselőház munkarendje. A képviselőház husvétii szünete a jövő hét csütörtökén kezdődik. A szünet előtt a tárgyalás alatt levő költségvetési törvényen kívül csak néhány apróbb törvényjavaslatot és az újból megszövegezett hadolói feliratot tárgyalja a Ház. A fontosabb törvényjavaslatokra csak husvét után kerül a sor. Ekkor tárgyalják a közoktatásiügyi bizottság a kongrua törvényjavaslatot, a pénz-

ügyi és vízügyi bizottságok pedig a közép-Duna egységes szabályozásáról szóló törvényjavaslatot.

Pártértekezlet. A függetlenségi és 48-as párt e hónap 29-én délután 6 órakor az önálló vámtérület érdekében megindított mozgalom tárgyában értekezletet tart. A pártnak ebben az ügyben kiküldött bizottsága ugyancsak ekkor számol be eddigi működéséről.

A záró beszédek.

(Az országgyűlésből.)

A záró beszédek napja volt, de még nem valamennyi. Az előadón kívül csak Horánszky Nándor mondotta el a maga záró beszédét és a pénzügyminiszter tette meg reá az észrevételeit.

A Kossuth záró beszéde pedig még szombattra maradt.

Ámbár tehát ilyenformán három nagy beszéd kitöltötte az egész ülést, tele volt az mégis mozgalmassággal. Hegedüs Sándor előadó minden szokás ellenére nagyon hosszan terjeszkedett ki a vita anyagára és csipkedve, gunyolódva, olykor komolyan ostromozva is futott át az ellenzék összes pártjain. A nemzeti pártnál még mérsékelte magát, de a szélsőbálnál szabadjára eresztette malicziózus kedvét, míg a néppárttal szemben már féket sem ismert. Mire beszéde végéhez ért, már felkavarta az egész balmezőt és a többség tetszését az egész ellenzék háborgása ellensúlyozta.

— Eljen! — tüzelt az előadói dobogó előtt a szabadelvű párt ifjusága.

— Komédiás! Toreador! — süvöltött az ellenzék és különösen a néppárt, amelyet Hegedüs legjobban felbőszített.

Ilyen hangulatban fogott záró beszédébe Horánszky Nándor s nagyon természetes, hogy amikor a vita során a felszólalt miniszterek ugys megránczigták, most még több keserőséggel szötte okoskodásait. Különösen a pénzügyminiszter példázata a capitoliumi ludakról, ez volt a begyében. S ahogy lassankint keresztülgázolt kritikus paripájával az összes minisztereken, kipattant belőle végre a példázat fölött való méreg. És kijelentette a pénzügyminiszternek, hogy az ő ambícióját ugyan nem elégíti ki a capitoliumi ludak szerepe, de mégis inkább vállalja ezt, semhogy a mai tisztátalan légkörben aktív politikus legyen.

— Tisztátalan légkör — morogta utána meglepéddel az ellenzék.

S mintha a tanácssterom légkörére nézve legalább is igaza volna Horánszkynek, ekkor nagyon sokan menekültek a folyosóra. Egy kissé farsztó volt már ugyanis a nemzeti párt elnöke. Nagyon hosszadalmas volt az ő polemikus fejtegetéseiben s a hosszadalmasság minden figyelemnek megölője. Mikor pedig Horánszky még újfent elmerült a számok tengerében, — lassankint meggyérült a hallgatósága s alig-alig hallgatta más, mint az a tizenöt-husz nemzeti párti, aki már illendőségből sem hagyhatta cserben elnökét.

Az idő pedig veszedelmesen sietett. Már nyilvánvaló volt, hogy a vita nem fog ebben az ülésben befejeződni és szavazásig nem kerül a dolog. Akik tehát a holnapi szünetet családi körben akarják tölteni, lassankint elszállingóztak a vasutra. Mit is veszteltek volna tovább a parlamentben! Pedig egy óra után, amikor a Kossuth záróbeszédét várták, egyszerre Lukács pénzügyminiszter emelkedett fel és megint rostába tette azon frissen a Horánszky vádjait. Egy perczig sem akarta elűzni, hogy a Horánszky sötét pénzügyi képe álljon a nemzet előtt s egy rövid, de hatásos beszédben sietett megczáfolni. Ilyenformán az egyetlen ellenzéki záró beszéd — az előadó és a miniszter beszédei közé ékelve — nem igen tehetett mélyebb hatást. S ha fölteszük (amit föltenni olyan könnyű), hogy a Kossuth szombattra maradt záró beszéde sem igen fog a helyzeten változtatni, akkor már ma is meg szabad jósolni, hogy az appropriáció csatája minden tekintetben a szabadelvű párt javára dőlt el...

A képviselőház ülése.

Az ülés első felében Berzeviczy Albert elnököl, de déltájban Szilágyi Dezső veszi át a helyét. Az ígérkező záró beszédek nem igen vonzottak nagyobb közönséget a parlamentbe s a völgyben is csak az ülés derekán telnek meg a padsorok, mert az esetleges szavazáshoz mégis az összes pártok berendelték embereiket.

Az ülés elején az elnök bejelenti, hogy a horvát tartománygyűlés megválasztotta a pénzügyi egyezmény megkötésére bizottsági tagjait.

Aztán következik a napirend: az appropriáció vitája során a záró beszédek.

Az appropriáció.

Hegedüs Sándor előadó: Horánszky Nándor beszédére reflektálva, nem tagadja, hogy van annak jogosultsága, ha az ország állapotát nem festjük rózsaszínben, sőt igyekszünk bizonyos mértékig sötét, ez a rut eszme. Ott van Faust,

kiált most az esztétikus, itt művészet van, mert itt vagyon élet... Azután ismét más zúg az esztétikai fülbe... Rómában vagyunk és a Medici-házból való pápa a zsinaton elnököl. Egyszerre csak levágja tiliarját a Medici és puha, fehér-selyem süveget tesz föl. — A zsinatot hagyjuk most, tisztelendő testvérek, mert kezdődik a színház — mondja a pápa és a páholyfolyosóra indul. Onnan szokott száz aranyakat osztogatni költőknek, képfaragóknak és piktoroknak, kik seregestől hajlongnak páholya előtt. Asszonyokkal együtt, kik szintén jelen vannak aranyzövésű renaissance-bársonyokban... És felhazzák a függönyt, szólnak az ezüst tárogatók és kaczag a pápa. Kezdődik az előjáték, páter Bonaventurával a színen, a kövér kapuczinussal, ki tegnap nem tudta a szerepét, kinek ezért ma háromszor a deszkákhoz verik a hasát... A pápa, mondtuk, kaczag és a bibornokok egymásra dőlnek nevetgélben, meg a bársonyos asszonyokra és a kamarierek ugyanezt teszik, de meg is csipkedik az előbbieket. (Nem a bibornokokat.) Jókedy, muzsika, vers és selyemsuhogás az amfiteátrumban... Hah! — kiált föl ismét az esztétikus, itt művészet van, mert itt vagyon élet... Látod Wagner, mérget veszek rá, hogyha a históriából nem ismernők a régi görögöket, meg az olasz renaissancet, akkor a művé-

szetek forrásának az életet soha sem mondták volna. Ez a két eleven fejezet megráfalta a főket. Nagy a láрма, az ember el van kábitva, az ember összetéveszti a szókat...

W.: Hallja a szókat...

F.: Harangozni hall Wagner, harangozni; az életéről hall harangozni. Az élet csakugyan itt van körülöttünk, mert holt emberek tényleg nem foglalkoznak művészettel, és holtakat tényleg nem gyönyörködtetünk művészettel, de az élet csak tartozéka a művészetnek.

W.: Hát a fantázia?

F.: Az is csak tartozéka.

W.: Ugyan. Te ennél fogva bizonyosan a művészt magát tartod a lényegnek, doktor.

F.: A művész maga is csak tartozéka Wagner, mert ne gondold fiam, hogy az ember olyan nagyon fontos. Még Phidias körül sem forgott a világ; annál kevesebbet követelhetnek az utódai.

W.: Tehát micsoda a lényeg?

F.: A lényeg az, hogy a művész meg fog halni.

W.: Miért volna a lényeg ez?

F.: Azért, mert a művész ezt tudja.

W.: Tudni tudhatja; én is tudom, nem gondolok ugyan mindig a halálra, de érzem, hogy a szívem fenekén mindig ott van ez a

sötét, ez a rut eszme. Ott van Faust, igazad van; mindig ott van és én nem tudok ellene semmit sem tenni.

F.: Látod, te nem tudsz ellene semmit sem tenni. A művész azonban megpróbál a halál ellen valamit tenni. A fehér Thanatos, az ő csontlován, ezért kezdete minden művészetnek is, mint Aristippos szerint a filozófiának.

W.: Értelek Faust. Te a műalkotások halhatatlanságára célzasz.

F.: Nem értesz Wagner. Én a műalkotás processusára célzok. Azokra az órákra, midőn a művész érzi, hogy most teremtsel felett a halál eszméjének. Midőn leteszi a pennát, az ecsetet, a vésőt; midőn becsukja a zongorát és egy órára magát győzetnek érzi. (Mivel az élet, az igenis valami, mert merithetünk onnan; a fantázia az is valami, mert szükséges kellék; a művész természetesen szintén. De ez a három még nem művészet, a halálon való pillanatnyi győzelem kell még hozzá ehhez.)

W.: Hm. A fejembe szeget vertél; mert ha ez így van, akkor ugyan hogyan állapítható meg az, hogy van-e siker, azaz, hogy a művész a halálon győzedelmeskedett-e egy pillanatig?

F.: Sehogy sem állapítható meg.

W.: Akkor hát a kritika mire való?

tétíteni. De akkor ennek az éle ne forduljon befelé, hanem kifelé, Ausztriával szemben. Az adó jövedelmének emelkedéséről nem lehet azt állítani, hogy ez az adóprécs eredménye. Mert az ország vagyonsodásának kétségtelen jele a posta és a dohány jövedelmének emelkedése, ahol az adóprécs nem működik. Azt állítják, például Asbóth is, hogy az ingó tőke adómentességet élvez. Van ingó tőke a pénzintézetekben, ahol ez a betétnek igen súlyosan van megadózva. De kívánják a tőzsdéidő behozatálát s ezzel, úgy vélik, teljesen segítve volna a földművelő népet. A németországi példa nem ezt bizonyítja, mert bármekkora volna is az ellenőrzés, ami igen nehéz, nem jutna ebből akkora jövedelem, hogy a földadót lényegesen le lehetne szállítani. Nem helyes alapos számítás nélkül azt a jelszót a közvéleménybe dobni, hogy ki vagyunk szolgáltató az ingó tőkének. Majd azt fejtgeti, hogy a vagyonsodás mértékeül nem lehet azt venni, hogy mily mennyiségben van az országban elhelyezve értékpapír. Nem helyes Kossuth Ferencnek az az okoskodása, hogy az állami kiadások háromszáz perccenttel növekedtek, míg jövedelmekről ezt senki sem állíthatja. S ezért, mondja Kossuth Ferenc, hogy nálunk már a csecsemő is 142 forint adóssággal születik s Meszlény Lajos erre azt szölte közbe: Akkor nem is érdemes születni. Kossuth ezt a számot egy füzetkéből vette.

Kossuth Ferenc: Nem!

Hegedüs Sándor: Mégis. Mert tudom, hogy számítani tud. És a dolog úgy áll, hogy...

Horánszky Nándor: Több van?

Hegedüs Sándor: Lám, Horánszky mennyire ismeri a gondolkodásomat. (Derűtlenség.) Tényleg több van, 150-nél is több. De vigasztalódjék Meszlény, hogy azért mégis érdemes születni, mert adósságaink nagy része abból származik, hogy az átvett, Ausztriával közösen viselt államadóságon kívül, terheink zöme hasznos beruházási kölcsön. Nem áll, hogy a földbirtok ki van szolgáltatva az ingó tőkének, sőt szolgál neki három pénzintézet utján. A földbirtok kis parcelláiból, 200 holdjából a magyar paraszt nem tud megélni, mert nem tesz úgy, mint a francia paraszt, hogy télen egyebet dolgozna, vagy mint az orosz, hogy a férfi a városban gyári munkát vállal s az asszony műveli a földet.

Apponyi nem állíthatja, hogy a jogi biztosság megszilárdítására a kormány semmit sem tett. Ott van a kereskedelmi kódex, a bűnvádi eljárás, a sommás eljárás, a bíróságok decentralizációja, az egyházpolitikai reformok (Zaj a néppárton), a közgazdálatsági hírság.

Blró Lajos: Ezt Apponyi is mondta!

Hegedüs Sándor: Apponyi azt is mondta, hogy meg fogja obstruálni ennek a kormánynak javaslatát a közigazgatás államosításáról, bármily jó legyen is. (Kiáltások balról: Nem igaz! Ezt nem mondta!) Bizonyítja, hogy a kormány a humanitás terén is sokat tett. Czafolja Zichy János álláspontját a szociálistákkal szemben. A néppárt mi jövevény állítja, hogy a kormány eltért

a keresztény alapoktól? Tán hozzányult a klérushoz, a papi kiképzéshez, a szerzetesrendekhez? A templomi politikarendszer, épp olyan megfontolatlan, amilyen hazafiatlan. (Helyeslés a jobboldalon.) Möcsy, a naiv öreg ur a zsidókról beszél. Korlátozni akarja a zsidók iskolába járását, a birtok szerzését, kereskedéssel, iparral foglalkozását? Premisszájukból ez a konklúzió, de levonni nem merik. De azt mondják, hogy azért tért el a kormány a keresztény alapoktól, mert a polgári házasság által fölbonthatóvá tette a házasságot. Asbóth azt mondta, hogy ezzel az ágyasságnál is alábbvaló lett az egyházi házasság.

A gyűlölködő papok ez izgató jelszava tehát parlamentáris argumentum akar lenni, amely diplomata alakjában jelenik meg, monoklival a felszemén.

És ha önök, néppárt, keresztény alapokon fölbonthatatlanná akarják tenni a házasságot, akkor mit fognak velünk, protestánsokkal tenni, akik szintén keresztények vagyunk és vallásos alapon is fölbonthatjuk házasságunkat. De ha az önök lelke előtt fölbonthatatlan a kötött házasság, hát ne bontsák föl s ne tegyenek úgy, hogy egy napról a másikra áttérnek más vallásra. Ennek kellett végre véget vetni. A néppárt a reakcióval akar segíteni az ország minden baján. Ha van hiba, vagy baj, azt egyedül a haladás lesz képes orvosolni. Ajánlja a javaslat elfogadását. (Élénk helyeslés a jobboldalon.)

Gróf Zichy János szavai értelmének helyreigazítása végett szól.

Horánszky Nándor záró beszéde következik. Vissza szeretné vinni a tárgyalást az előadó vitaközlésével szemben a higgadt komolyságnak arra a terére, amelyre az országnak zilált viszonyai között oly nagy szüksége van a mai állapotok között. Báró Bánffy tegnapi beszédével polemizálva, azt mondja, hogy a kormány egyszerűen ki akarja csavarni a törvények nyakát. A nemzeti pártnak volna bátorsága az ország színe elé lépni, hogy a rendkívüli intézkedésre a fölhatalmazást kérje, míg a kormány a törvények kijátszásával akar segíteni magán. A kormányelnök tegnapi beszédéből is látható, hogy egyetlen eszközzel, a szuronyonnyal, a golyóval vissza akarja vetni a barbarizmus közé. Erélyre van szükség, de mottóul választani az erőszakot, az nem egyéb, mint visszacsúszás a török állapotokba. Ezt a szellemet ő szöröstül-böröstül átengedi a kormánynak. (Tetszés a baloldalon.) Majd Hegedüssel polemizál. Hegedüs félti az ingó vagyont és ezzel bizonyos osztályérdeket. Ami az ország gazdasági helyzetét illeti, az igazság kiderítése senkinek nem árt, az országnak sem árt, sem kifelé, sem befelé, de viszont tovább sem menne az igazság szükséges felderítésénél. Őt se a desperáció vezette múlt beszédében, ő csak figyelmeztetni akarta a közvéleményt a helyzetre, a tényekre s oly adatokat sorolt föl, melyek megdöntését még csak meg sem kísérelte senki. A bajok beismerése jelentkezik, halványan bár, a tulajdonon is, hát ha mé-

lyebben kutatnák, akkor látnák csak azok nagyságát, kivált a földművelés terén. Tisza István az önértetnek túltengésében szenved. Politikai konjektúrákkal nem akar foglalkozni, mert a mai frívól és gyanúsító korban erre nem vállalkozik. (Ugy van! a baloldalon.) Megongedhet-e, hogy Magyarország gazdasági termelői tovább is megterheltesse? Hova vezet ez? Hisz a kisbirtokosok kamatlábát nem a földhitelintézet állapítja meg, hanem azok a vidéki intézetek, melyek eddig is károsan jártak el. Kérde a földművelési minisztertől, hát olyan lehetetlen a kisbirtokosok megmentése? Hát lehetett a Vaskapu szabályozására 28 milliót, a haszontalan máramaros-körösvölgyi vasutat, melyet stratégiai szempontból építettek, tízenny-tízennyöt milliót költeni; csak Magyarország földbirtokosainak megmentésére lehetetlen költeni? Ez az atyai gondoskodás? Ajánlja a földművelési miniszternek, olvassa el azt a könyvet, mely a napokban Bécsben megjelent közgazdasági állapotainkról s meglátja az ott rajzolt képből azt, amit saját magának kellene tudnia, hogy a kisbirtokosok nem bírhatják el tovább a terheket, meg azt, hogy hasznatlan takargatjuk mi itt el helyzetünket, odaát a külföldön nagyon jól ismerik azt. A pénzügyminisztertől is elvárta volna, hogy az ország pénzügyi és gazdasági helyzetéről hű képet fest. Ettől tartózkodott. Azt hozta okul, hogy ha lerajzolná e képet, hazaárulónak mondanák. Nem így áll a dolog. A miniszter fél a helyzet rajzolásától, mert el kellett volna mondani, hogy azokat a nagy igényeket, melyek elé most megy az ország, miképp fogja kielégíteni. Hangoztatjuk az iskola államosítását, az egyház államosítását megkezdjük, ott van a visszabá-lyozás, a közigazgatás stb. államosítása, a tisztviselők fizetésének rendezése és még sok minden igény és a miniszter semmi fölvilágosítást nem ad, hogy fog ezeknek megfelelni. Ez a tanácsatlanság politikája. A konverzió semmivel sem haladt az állam terheinek könnyítésére. Kötelesség lett volna az adóreform, a kis egzisztenciák megélhetésének könnyítése, a föld jövedelmezőségének előmozdítása; ezzel szemben a föld el van hanyagolva, a teher növekszik és a termelő pusztul. Ily körülmények közt kétszeres kötelessége az ellenlétezőnek a helyzet föltárása. A pénzügyminiszter fölszólította őt, hogy ne vállalkozzék a capitoliumi ludak szerepére, hanem vegyen részt a haza megmentésében. Igaz, az ő ambícióját mai szerepe nem elégíti ki, de addig, amíg meg nem tisztítja a mostani légkört és a miniszternek nagy koncepciója, nemes politikája a viszonyokat meg nem javítja, addig kénytelen a passzív politika terén maradni, de a viszonyok megjavulásával szívesen áll egy aktív politika háta mögé. (Tetszés az ellenzéken.)

Lukács László pénzügyminiszter részben egyetért Horánszkyval abban, hogy nálunk közgazdaságilag virágzó állapot nincs. Soha sem is állította ő, hogy van. Mindig rámutatott azokra a csapásokra, melyek szakadatlanul érték a mezőgazdaságot. Másrésztől azonban óvakodott a desperáció politikáját hangoztatni, mert éppen a nehéz helyzetben kétszeres munkára van a pénzügyminiszternek szüksége. Újlag kijelenti, hogy adóreformmunkának nem lehet egyéb célja, mint az, hogy a kis egzisztenciákon segítsen és oly objektumokat, melyeket eddig elvontak a megadóztatástól, megadóztassák. Apponyi is félreértette őt. Ő a fogyasztási adók emelkedéséről nem állította, hogy az a nemzet jólétének emelkedését jelenti. A szülő házban vitatkozik ezután Apponyi gróffal és Horánszky multikori és mai beszédével. Az utóbbival szemben ismét erősíti, hogy 1896. óta nincs deficit. Hivatkozik az 1896-iki zárószámadásra, mely szerint vagy 18 millióval volt kedvezőbb az eredmény. Hogy ezzel szemben lehet-e deficitről beszélni, azt a Ház megítélésére bizza. Hibáztatja Horánszky, hogy nem adott képet a jövő helyzetéről. Ő a jóslásnak és a nagy programoknak nem barátja, de azért megfelelt már Horánszky kérdéseire is. Horánszky mai fölszólalásából s az ellenzéki sajtó magatartásából azt a meggyőződést meríti, hogy valahányszor vehemens támadás ellen a kormány védekezik, ezt zokon veszik. Pedig ez kötelessége a kormánynak. Horánszky volt a támadó, s a szülő volt a védő. Fölolvass néhány tételt Horánszky beszédéből, annak illusztrálására, milyen volt a támadás. Horánszky nemcsak helyteleníti a kormány tetteit, de még jó szándékait, jóhiszeműségét és becsületességét is kétségbe vonja. Horánszky szuggerálja azt a hallgatónak, hogy az adókievetés olyan most, mint a nagy francia forradalom előtt volt. Amde, ha tovább nézi Horánszky azt az időt, melyre hivatkozott, meglátja, hogy az is, mikor minden rend és társadalmi korlát leomlott. Abból az időből sok tanúságot lehet vonni, de az adókievetésre vonatkozót nem. Azt igenis, hogy mikor a levegő tele van gyújtóanyaggyal, nem szabad égből fáklyával dobálózni. (Helyeslés a jobboldalon.) Lehet, hogy sikerülni fog a kormányt megbuktatni, de utána majd jön a nyomor, a szegénység és izgatás okozta zsarnokság uralma. Kéri a javaslat elfogadását. (Zajos tetszés a jobboldalon.)

F.: Sok mindenre, de nem arra, hogy belőszöljön abba, amit csak a művész érez. Ez tanuskodás olyan eseményről, amelyről nem volt jelen az ember.

W.: De hiszen a kritikának főfeladata ép ez volna!

F.: Nem; a kritikának az a főfeladata, hogy megállapítsa, vajjon tetszik-e valami, vajjon érthető-e a művész nyelve, vajjon érdemes-e a közönségnek fizetni belépő díjat. Ellenben amit a művész csak maga tud, abba a kritikának nem lehet beleszólása; az a kérdés már elintéztetett huszonnégy órával előbb. A kritika tehát ugyiszólván már szünetésénél fogva el van késve, amit mostanában magának arrogál, azt csak úgy oldhatná meg, ha minden kritikus egyszersmind haruspex is volna. A pápaszem ugyanis nem elég ehhez.

W.: Megvonsz hát a kritikától minden más jelentőséget is?

F.: Nem; a kritikának van még egy másik nagy jelentősége: a policziális jelentősége! Ebben a tekintetben plane hajlandó volnék rendőrhírói hatáskörrel is felruházni a kritikusokat. Például törvénybe iktatnám ezt: „Aki kontár és mégis művészkosztyumban jár, az az egyenruha jogtalan viseléséért fényes nappal huszonnötöt kap a Városház-terén. Az ítéletet a kritikusok egyhangulag hozzák.”

W.: Kegyetlenül bánsz a kontárokkal.

F.: Nem nagyon kegyetlenül. Hiszen mondom, hogy a kritikusok ítéletének egyhangunak kell lenni.

W.: Akkor meg a kritikusokkal bánsz kegyetlenül.

F.: Ez véletlen, ő velük sem akarok én kegyetlenkedni, mert ő velük nem nehéz kegyetlenkedni. A dogmákkal szeretek kegyetlenkedni, mert a dogmákkal nehezebb kegyetlenkedni.

W.: Bevallom, hogy neked ez is sikerül Faust; de te a régi helyébe nem téssz újat, csupán valami misztikusot.

F.: Ez onnan van, mert megbízható akarok lenni, tehát nem elemezem az elemezhetetlent, hanem azt mondom: „Elvezettelek a megismerés kapujáig Wagner. A kilincs azonban be van zárva és azt nem tudjuk fölnyitni sem én, sem a kritikusok.” De ne busulj Wagner, lesz még esztétikus, aki körülmenyesen le fogja írni, hogy az alkotás órájában miképp győzi le a művész a halált. Sőt ábrákat is fog rajzolni hozzá.

W.: Ismét gunyolódol, de ez nem ment téged. Romboltál és nem pótolta.

F.: Ezt gyakran hangoztatjátok te és elvtársaid, de ez nem olyan nagy hiba Wagner. A bűnöst is kivégzik és nem pótolják, de ez é r t senki sem mondja, hogy igazságtalanság történt.

Papp Dániel.

Hegedüs Sándor szavait röviden helyreigazítja. **Kossuth** Ferencz kéri, hogy záró beszédét a jövő ülésre halasztassa.

Ez a jövő ülés — a közbeeső ünnep miatt — csak s z o m b a t o n lesz.

Válasz gróf Apponyi Albertnek.

— A jászberényi polgármester levele. —

Török Aladár, Jászberény város polgármestere, a mai postával hosszabb nyilatkozatot küldött az **Országos Hírlap** főszerkesztőjéhez. Ez a nyilatkozat azokra a vádakra felel, amelyeket gróf Apponyi Albert az ő legutóbbi képviselőházi beszédében intézett Jászberény város közigazgatása ellen. A nyilatkozat egész terjedelmében így hangzik:

Nagyságos főszerkesztő ur!

Jászberény város képviselője: gróf Apponyi Albert folyó hónap 21-én az országgyűlésen elmondott beszédjében a vezetésem alatt álló városi közigazgatást fekete színekkel ecsetelve, két súlyos konkrét vádat emelt ellenem. Az egyik az, hogy a választások óta százakra megy az elítéltek száma mezőrendőri kihágások miatt és az a sajátoságos tünet van, hogy az elítéltek, majdnem kivétel nélkül, ellenzéki férfiak; továbbá, hogy az 1898. évi közpénztári és árvapénztári számadások csak 1898. február havában vizsgáltattak meg.

Tekintve, hogy a képviselő ur a mi helyi ügyeinket annyira országos jelentőségűeknek minősíti, hogy az rendszerint, hódolva a simayzrusnak, az országgyűlésen pertraktálja, kötelességemnek ismerem szintén az ország színe előtt adni meg reá választom; kérve Nagyságodat, hogy soraimnak becses lapjában helyet adni szíveskedjék.

I. Gróf Apponyi azt állítja, hogy a választások óta Jászberényben százakat ítélnék el mezőrendőri kihágás címén. Erre a vádra mindenekelőtt is egy kis hivatalos statisztikával felelek:

1898. január 1-től márczius 24-ig, tehát a mai napig, folyamatba tetetett előttem, mint első foku mezőrendőri hatóság előtt:

22 kihágási ügy magánvádra,

2 kihágási ügy hivatalból,

ezekre az 1898. évben egy esetben sem mondatott marasztaló ítélet.

1897. januártól december végéig folyamatba tetetett előttem:

1. magánvádra 408 kihágás (és pedig: 26 mezei lopás, 19 magán-határjel megrongálása, 11 élő fák és mezei termékek megrongálása, 2 jogtalan zálogolás, 326 tilos legeltetés, 20 más földjén való jogtalan átjárás, 4 gondatlanságból kárt okozás miatt);

marasztaló ítélet 61 esetben mondatott ki (és pedig 4 mezei lopás, 4 magán-határjel megrongálás, 3 élőfák és mezei termékek megrongálása, 44 tilos legeltetés, 5 más földjén való jogtalan átjárás, 1 gondatlanságból való kárt okozás miatt);

a 61 marasztaló első foku határozat ellen beadatott husz felebbezés; a másodfoku hatóság által tizenkilenc esetben az első foku ítélet, indokainál fogva, helyben hagyatott, egy esetben feloldatott.

2. Hivatalból tizenkét kihágás indított meg (és pedig tiz mezei dűlő-ut elszántása, egy tilos helyen való kenderáztatás, egy döglött állatnak saját földjén elásatása miatt);

marasztaló ítélet mondatott négy esetben, ezek ellen felebbezés nem adatott be.

Tehát 1897. január elsejétől a mai napig, egy és egy negyed év alatt, magánvádra hatvanegy esetben, hivatalból megindított eljárás folytán négy esetben mondatom marasztaló ítéletet; a valóság az, nem pedig az, amit gróf Apponyi állít.

Még, összehasonlítás kedvéért, ide ígatom a választás előtti adatokat. 1896-ban, a mezőrendőri törvény életbelépte után, kimondatott 80 marasztaló ítélet, 1896-ban 25, miből kitűnik, hogy az 1897—98-iki büntetések száma megfelel az átlagnak.

A bírság nagyságára vonatkozólag a 65 büntetés közül 59 eset 50 krajczártól 10 forintig, 5 eset 10 forinttól 25 forintig, 1 eset 50 forintig

(magánvád folytán, midőn a vádlott panaszosnak élő fát rosszakaratulag kivágta).

Ezen adatok beigazolják azt, hogy igaza volt annak az aljárás-bírónak aki azt mondta, hogy Jászberényben a büntető bírónak a köznéppel kevés a baja, hisz aki gyakorlati ember a közigazgatás terén az bizonyára keveselni fogja, hogy 26000 lakossal és 56000 katasztrális holdnyi határral bíró városban öt negyed év alatt a 65 mezőrendőri büntetést: de nem volt igaza gróf Apponyi képviselő urnak, midőn a hatóságot azzal rágalmazta meg, hogy politikai szempontból százakat ítélt el mezőrendőri kihágás címén.

Azon vádjára, hogy jobbára ellenzékiek ítéltetnek el, felajánlom, hogy kész vagyok megküldeni a képviselő urnak az elítéltek névsorát, amiből meggyőződhetik, hogy pártüveit abban kevesebb számuak, mint a más pártbeliek, ép úgy, mint a város összlakosságában pártüveit kisebbségben vannak. De különben is 61 esetben magánvádra és csak 4 esetben van hivatalból megindított eljárás folytán kimondva a marasztaló ítélet; a hatósági üldözésről tehát csak 4 esetben lehet szó és tekintve, hogy a 4 vádlott együttesen csak 22 forint 50 krajczár bírságban lett elmarasztalva, nagyon gyenge az üldözés, ettől kár féltetni jövőendő mandátumát a képviselő urnak.

Képviselő ur! Ön földre lett vezetve, mert ön csak kortesei referádája után ismeri a körületét, de nem személyes tapasztalatait után.

Fogadjon el egy gyakorlati embertől egy figyelmeztetést: a valódi államférfi és a valódi gavallér csak olyat állít, amit biztosan tud.

II. Gróf Apponyi azzal vádolja Jászberény városát, hogy az 1898-ik évi közpénztári és gyámpénztári számadásokat csak 1898. február havában vizsgálta meg.

Hát, képviselő ur, mi az 1898-ik évi számadásokat majd csak 1899-ben és nem is februárban, hanem majd csak áprilisban fogjuk megvizsgálni; mert először ki kell adni a pénzt, csak azután lehet róla számolni, legalább a gyakorlatban ez így van, meg aztán a törvény is azt rendeli.

Lásza, képviselő ur, ön most ismét rosszul lett kortesei által informálva, mert mi 1898. január 29-én tartott rendes közgyűlésünkön nem az 1898. évi számadásokat vizsgáltuk meg, hanem az 1895. és 1896. évi számadásokat; és ezen ténykedésünkre ön is azt mondom, amit az ön beszédjét színező közbeszólo képviselőtársá mondott, hogy: „gyalázat!”

Gyalázat, hogy Jászberény város képviselőtestülete csak 1898. január végén jut abba a helyzetbe, hogy az 1895. és 1896. évi számadások megvizsgálásába hozzáfogjon, hát még ha azt is hozzá tesszem, hogy a számadóknak a felmentvényt még ekkor sem adhatta meg, mert a számadások nem voltak kellőleg okmányolva.

Kérdezze meg ön pártüveit az 1895. és 1896-ban működött közpénztárnokot és ellenőrt miért nem adják be okmányolva számadásaikat, kérdezze meg ön pártüvét, a volt polgármestert, miért nem követelte be sőgorától a közpénztárostól kellő időben a számadásokat; kérdezze meg pártüveitől, az 1896-ban működött városi képviselőtestületől, miért túrték ezt?

De ne tegyen ezért szemrehányást nekünk, akik ép ezekért és más hasonló dolgokért buktatuk ki az ön pártüveit a városi ügyek vezetéséből.

Kelt Jászberényben, 1898. márczius 24-én.

Török Aladár,

Jászberény város polgármestere.

KÜLFÖLD.

A bolgár fejedelem pétérvári útja. Ferdinánd bolgár fejedelem, az eddigi megállapodások szerint, április 28-án utazik el Pétervárra. A fejedelem Bukarestnek veszi útját, ahol, mint a királyi pár vendége, két napot szándékozik tölteni. A fejedelem tiszteletére díszbeled és nagy csapatszemle lesz. A fejedelem Bukarestből fiával, Boris herceggel, Pétervárra utazik.

A Reichsrath ülése.

Bécs, márczius 24.

A képviselőház mai ülésén az elnök meglepő szavakkal emlékszik meg Natália hercegnő elhunytáról. Erre a Ház folytatja a vitát a kormány nyilatkozatáról.

Schlesinger és társai indítványt nyújtottak be, hogy statisztikai adatokat szerezzenek be arról, mennyi ingatlanuk vannak a zsidóknak a különböző tartományokban, mennyi azoknak az értéke, mekkora jövedelmet vallottak be a zsidók, milyen arányban vannak képviselve a hivatalokban, özsde- és banküzletekben.

Ezután folytatták a vitát a kormány nyilatkozatáról.

Steinwänder (német néppárti): A miniszterelnök nem adott kellő felvilágosítást politikájának az eljáráról, de ezt nem is akarta, sőt céljai teljesen homályban maradtak. Pedig a német népnek elsőbb is látnia kell, hogy mily álláspontot foglal el a kormány a nyelvrendeletek dolgában. Ismeretes, hogy a kormány a rendeleteket törvény által akarja helyettesíteni. Ez kényszerűség, de itt arról van szó, hogy a nyelvviszonyokat haladéktalanul oly törvény útján rendezzék, amely megfelel a német nép jogainak.

Amig ez a kérdés rendezve nincs, addig nem lesz se ujoncz, se költségvetés, se kiegyezés. A miniszterelnököt ne ejtse tévedésbe az a körülmény, hogy a parlament tanácskozásai most félig-meddig nyugodtan folynak. Kifejti ezután, hogy a közgazdasági és társadalmi reformok téréni való munkálkodás volna a legjobb módja a nemzetiségi ellentétek enyhítésének. Erről azonban szó sem lehet mindaddig, míg a németek jogainak eleget nem tesznek. (Élénk tetszés hallat.)

Beszédét így fejezte be: Tegyen igazságot a miniszterelnök ur ellenünk is! Tegye azt, amit népünk jogai, méltósága és a rend követelnek és akkor rendez parlament viszonyaink lesznek. Ha nem — akkor nem! (Élénk tetszés hallat.)

Dipaull báró (katholikus néppárti): A miniszterelnök nyilatkozata őt szintén nem elégti ki és kijelenti, hogy pártja nem áll semmiféle összeköttetésben a kormánnyal. Ami a Magyarország való kiegyezést illeti, a kiegyezés, de csakis igazságos kiegyezés, létrejötte érdekében van az egész monarchiának. Kötelessége mindenkinek megkönyveníteni a parlamenti tárgyalásokat, nehogy a parlament hibájából újra provizóriumot kelljen alkotni, ami nem egyéb, mint a meghosszabbítása annak az állapotnak, amelynek főtartását senki sem kívánja. Ezután a kvótáról beszél s azt mondja, hogy csak a 35 százaléknál több kvótával állana be tényleges változás az eddig tulterhelt Ausztriában. Utal gróf Andrassy Gyula könyvére s abból idézeteket olvas fel. Csodálkozik a nyíltság felett, amelylyel gróf Andrassy a röpiratban a kiegyezésről szól. A röpirat szerencsének mondja, hogy Ausztriában nincs egységes erős nemzeti élet, különben megtörténhetnék, hogy Ausztria ünnepi hangulatban volna, midőn Magyarország gyászol. A monarchia politikája meghódolt Magyarország akaratának. Magyarország akarata többet nyom, mint Ausztriáé. Az irányadó tényező ma Magyarország. Semmiféle jogi kényszer nem köti Magyarországot a közös vámterülethez és irányadónak mindig csak a saját érdekeit tekintheti. Magyarországnek egy millió katonából álló hadsereg áll rendelkezésére, holott alig néhány százazernek a költségét fedezi. A közös intézményekben is Magyarország befolyása az irányadó. Egyenlőség nincs sehol a világon. (Gunyos bravo-kiáltások.) Így nyilatkozott, mondja Dipauli, egy irányadó politikus a kiegyezésről.

Dipaull beszéde után a tárgyalást félbeszakították.

Steinwänder erre azt javasolta, hogy a delegáció tagjainak mára kitűzött választását halasszák el.

A javaslatot nem fogadták el.

Az ülés végén Funke és társai sürgős indítványt terjesztettek elő a közoktatásügyi miniszter ama rendeletének azonnal való visszavonása iránt,

amely kimondja, hogy az egyetemi hatóságok, az az egyetemi kötelességeiket megszegő diákokat túsztént zárják ki.

Mile si és társai interpellációt nyújtottak be, amelyben azt kérdezik, milyen intézkedéseket szándékozik tenni a miniszter, hogy a pestisnek az egyiptomi kikötőkből való behurcolását megakadályozza.

Az esti ülés.

A képviselőház este öt órakor tartotta mai második ülését, amelyen a delegáció tagjait választották meg.

A választás előtt Wolf, a Schönerer-csoport nevében a következő nyilatkozatot tette:

Mi nem veszünk részt a delegátusok választásán, még pedig a következő okokból: Először, mert a delegátusok megválasztását balgaságnak tartjuk mindaddig, amíg a kiegyezés ügye nem került dűlőre. Másodszor, mert megmáshatatlán elhatároztunk az, hogy a kormány ellen a legmakacsabb obstrukciót csináljuk, amíg csak vissza nem vonja a nyelvrendeleteket. (Helyeslés a Schönerer-csoportban.) A delegátusok választásában résztveenni, annyit tesz, mint kedveskedni a kormánynak, (Ellenmondás, Ünö-kiáltások jobbról.) amelynek elsősorban az a kívánsága, hogy a delegáció tagjai meg legyenek választva. Nekünk a legcsekélyebb okunk sincs arra, hogy a kormánynak kedveskedjünk. Ezenkívül kötvé érezzük magunkat egeri, klagenfurti és bécsi megegyezésünk és eskünk által.

Harmadszor pedig kijelentjük, hogy azt a kompromisszumot, amelyet a csehországi német képviselők egy része a többi cseh képviselővel kötött, gyalázatos dolognak tartjuk. (Bravo kiáltások a Schönerer-csoportban.)

A választás után Kaiser szólal fel és a német néppárt nevében tiltakozik Wolf megjegyzése ellen, hogy a németek a delegációsális választásban való részvételükkel szívességet tesznek a kormánynak. Sajnálja a közösség szempontjából, hogy egy német párt így jár el egy másikkal szemben. Pártja azért vett részt a delegáció választásában, mert meg nem akadályozhatta és mert a kormánynak nem tesznek azzal szívességet, ha az ellenzék bemegy a delegációba és ott megóvja a németek jogait és érdekeit.

Pergelt (német haladóparti) szintén tiltakozik Wolf állítása ellen és kijelenti, hogy a választásban való részvételnek csak az a célja, hogy lehetőleg sok németet juttassanak be a delegációba, akik ott aztán a németek érdekében sikra szállanak. Mi németek — ugymond — a delegációban a német-osztrák szövetség fentartása mellett leszünk, amit népünk szíven visel és küzdünk az ellenkező irányzatok ellen. Tiltakozik amaz állítás ellen, mintha a delegációsális választás dolgában kötött kompromisszum] szégyenletes volna. A csehországi németek más korona országok német képviselőinek hozzájárulásával tettek így. A német nép első sorban képviselőinek egyetértését kívánja s azért ő mélyen sajnálja Wolf eljárását. (Élénk helyeslés balfelől.)

Wolf tiltakozik az ellen, mintha ő megtörte volna a németek egységét. A csehországi német nép többsége szégyenletesnek tekinti a kompromisszumot.

A legközelebbi ülés kedden lesz.

Lapvélemény a Reichsrath üléséről.

Berlin, márczius 24.

A „Nationalzeitung“ meglegedését fejezi ki az osztrák parlament tárgyalásainak nyugodt menete felett és kijelenti, hogy ez a megnyugvás nyilván azért állott be, mert gróf Thun tudta a módját, hogy politikája tekintetében a különböző pártok vezetőinek megnyugtató garanciákat adjon és mert bizalommal vannak jelleme és szándékai iránt. Ha így áll a dolog, akkor örülhet az ember, hogy erre a fontos helyre odaváló embert állították. A lap konstatálja a jobbrafordulást és hozzáteszi, hogy ez a fordulat még nem döntő. Sok mindent nyertek, de mindenekfölött időt. Ha lehetséges a békés kiegyezés egázságos alapon, akkor a most nyert talajon tovább lehet építeni.

Még egy „Schönerianus“ a Reichsrathban.

Prága, márczius 24.

Falkenau-Greslitzben ma a Schönerer-csoport-hoz tartozó Hofer szerkesztőt választották meg képviselőnek a Reichsrathba. Az új képviselőt a Badeni-regime vége felé felségsértésért beperelték és be is zárták. Drezdában tartott olyan beszédet, amely miatt egész Badeni bukásig volt becsukva.

TÁVIRATOK.

A német császár és Bismarck.

Hamburg, márczius 24. Egyelőre semmi biztos hirt nem lehet hallani arról, vajjon a német császár Bismarck herceget személyesen fogja-e üdvözölni, vagy pedig egy szárnysegédét küldi-e Friedrichsruhe-ba. Az udvari körök a dologról feltűnően hallgatnak, amiből arra lehet következtetni, hogy a német császár meg akarja lepni a vas-kanczellárt.

Választások a bécsi községtanácsba.

Bécs, márczius 24. A bécsi második választókerület intelligens lakossága körében ma voltak a pótválasztások a községtanácsba. A keresztény-szocialisták csak két jelöltjüket tudták győzelemre segíteni. Mariahilfben és Ottakringben ők győztek, de csak épen a szükséges szavazatokkal. A 4-ik kerületben a német nemzetiek győztek a német szabadelvűek segítségével. A 9-ik kerületben a német szabadelvűek győztek. Az első kerületben egy német szabadelvű, egy szocialista és egy szocializmus-demokrata került ki győztesen. Ez az első szocializmus-demokrata tagja a bécsi községtanácsnak. Foglalkozására nézve tanító; neve Sonntag.

A prágai német konzul.

Prága, márczius 24. Prágai német konzullá báró Seckendorffot, az eddigi serajevoi német konzult nevezték ki.

A kubai lázadás.

Havannah, márczius 24. Castelane csapata a felkelőket Camagneynél kétszer megverte és egyik megerősített fontos táborukat elfoglalta. A felkelők vesztesége jelentékeny.

Új bibornokok.

Róma, márczius 24. A pápa a biboros testület, a diplomáciai kar, számos püspök, praelatus, főméltóság és idegen jelenlétében nyilvános konsistoriumot tartott, amelyben az 1897. április 19-én biborossá kinevezett: compostellai, lyóni, roueni és rennesi érsekeknek ünnepélyesen fejére tette a biborosi kalapot. A pápát, amikor a terembe lépett és amikor eltávozott, élénken megéljeneztek. — A svéd trónörökös jelen volt a consistoriumon az uralkodók számára fentartott tribünön. A nyilvános consistorium után titkos consistorium volt, amelyben a pápa allocuciót tartott. Az allocucióban megemlékezett azokról a manifestációkról, amelyben legutóbbi jubileum-ünnepei alkalmából része volt, ecsetelte a Szentiszék szomorú helyzetét és annak sérthetetlen jogait visszakövetelte. A pápa azután megerősítette Giraygary-nek, a görög melchiták patriarchájának választását és körülbelül száz püspököt praeconizált, köztük Hettyey pécsi püspököt, Missiának görcei hercegekké való kinevezését és több más kinevezést szintén megerősített. A pápa, dacára annak, hogy a consistorium hosszú ideig tartott, viruló jó szinben volt.

Milliók a vízben.

New-York, márczius 24. Ohio, Illinois, Nyugat-Virginia és Pennsylvania államokban szombat óta árvíz pusztít, melyet az enyhe időjárás és az esőzés okozott. A vasuti forgalom szünetel, mert a vasuti töltéseket az ár részben elragadta. Sok gyár zárva van. Több ezer ember hajléktalan. A kárt több millió dollárra teszik.

HIREK.

Natália főhercegnő halála.

Pozsony városát nagy gyászba borította Frigyes főherceg leányának, Natália főhercegnőnek a halála. Az elhunyt főhercegnőt jól ismerték a pozsonyiak. A főhercegnő kitűnően hegedült és játékaival sok kellemes órát szerzett boldogult Albrecht főhercegnek.

A főhercegnő holttestét ma ideiglenes korporsóba tették és Frigyes főherceg palotájában ravatalra helyezték.

A bécsi főudvarmesteri hivatal Natália főhercegnő temetésére vonatkozólag elrendelte, hogy a boldogult teteme holnap a pozsonyi palotában ravatalra tétessék, hol szombaton és vasárnap közszemlére lesz kitéve. Vasárnap este 7 órakor különvonattal Bécsbe viszik, hol hétfőn délután 4 órakor örök nyugalomra helyezik.

A holttestet ma délután Wiederhofer tanár behalaszamozta. A főhercegi palotába özönével érkeznek bel- és külföldről részvétnyilatkozatok. Az arisztokrácia számos tagja és a hatóságok főnökei kondoleáltak a palotában. Már számtalan gyönyörű koszoru érkezett. A nyilvános épületeken és számos magánházon gyászlobogók lengenek.

Ama számos részvétnyilatkozat közt, amely a főhercegi párhoz érkezett, van gróf Zichy Géza következő verse is:

Mit visznek vajh utánad, érzekoporsód után?
Apád megsebzett szívét, mely meghasad talán,
Anyád, az búsán hallgat s az Isten látja csak,
Szegény, hogy mennyit szenved e kínos ut alatt.

A koszoru s a mirtus is a sirba megy vele,
A mirtus is, kis nővérek sok könyvével tele.
Fáklyák fakó fényében vajh, mit nyújtok én neked?
A hegedűd, a kedveset, elárvult hangszered.

Szívemnek dobbanása ad
Majd enyhe dalt neki,
S a szende fejedelmi lányt
E dallal temeti.

A gróf ezt a verset német nyelven írta meg.

A városi tanács mai rendkívüli ülésében elhatározta, hogy a város nevében kondoleáló küldöttséget meneszt a főhercegi főudvarmesteri hivatalba; beszentelésekor és a temetés órájában a városháza nagy harangját huzatja meg, koszorut tesz a ravatalra és Bécsben a temetésnél képviselteti magát.

Az elhunyt főhercegnőért a király e hónap 28-ikától kezdve tizenkét napi udvari gyászt rendelt el.

Kérjük azokat a tisztelt előfizetőinket, kiknek előfizetése a hónap végén lejár, hogy a megújításról idejekorán gondoskodni sziveskedjenek, nehogy a lap pontos szétküldése akadályokba ütközzék. Legjobb, ha az előfizetési összeget a lapunkhoz csatolt postautalvánnyal sziveskednek beküldeni.

A kladóhivatal.

— A román királyi pár utazása. Károly román király és neje Erzsébet királyné április elején Budapest és Bécsen át rövid tartózkodásra Abbaziába utaznak. Ott találkoznak Ferdinánd trónörökössel, ki súlyos betegségéből teljesen felépülve, nejevel Mária trónörökösével és gyermekeivel szintén Abbaziába jön és onnan Budapestre át Bukarestbe tér vissza.

— Lujza hercegnő utja. Lujza koburgi hercegnő Nizzából tudvalevőleg Párisba ment és úgy itt, mint előbbi tartózkodási helyén mesés összegekre rugó adósságot csinált. Azt beszélik, hogy a legutóbbi időben két millió frank értékű árut vásárolt hitelbe. Egy párisi ékszerkereskedőtől félmillió frank értékű ékszert vásárolt s azt már másnap kétszázezer frankért zálogba tette. A hercegnő Párisban egy napig időzött s itt találkozott gróf Matacsics-Keglevich Géza főhadnaggyal, akivel Londonba utazott. Itt a Metropol-szállodában laktak s a vendégeknyvbe Lehmann és Lehmanné nevet írtak be. A londoni rendőrség a hercegnőt és utitársát megerkezősük napjától figyelemmel kísérte és több

titkosrendőr lépten-nyomon követte. Ezért az állítólagos házaspár többször változtatta a lakását, majd Southamptonba utazott s itt egy Amerikába induló hajóra szállott. A hercegnő már valószínűleg holnap Newyorkba érkezik.

— **A beteg gróf Andrassy.** Gróf Andrassy Aladár állapotában csekély javulás állott be, az éjjelt nyugodtabban töltötte a beteg és fájdalmai is csillapodtak. A gróf palotájában ma is egymást érték a látogatók, kik között volt báró Bánffy Dezső miniszterelnök is.

— **Hanotaux külügyminister a „halhatatlanok” közt.** Párisból táviratozzák: Hanotaux francia külügyminiszter, aki Franciaország jeles történetírói közé tartozik, ma tartotta székfoglalóját a párisi tudományos Akadémiában. Hanotaux-t Salmelles Le-cour helyére választották be az Akadémia halhatatlanjai. Ennek az elődjének működését méltatta beszédében az új tag. Az ünnepies ülésen jelen voltak az összes nagykövetek és a diplomáciai kar többi tagja. Ott volt a köztársaság elnöke is, akinek jobbján Miklós nagyherceg, a császár unokafivére, balján pedig herceg Kurusov, a párisi orosz nagykövet ült.

— **A király a buzíási hadgyakorlatokon.** Temesvárról írják lapunknak: Gergey József ezredes testőr-szakasz-parancsnok, kinek elnöklése alatt most pár napig egész udvari bizottság igyekezett Buziás fűrdőben a király és az udvari kíséret, valamint a miniszterek és a vezérkar részére szállásokat biztosítani, ma reggel báró Lutgendorff udvari biztos kíséretében visszatért Bécsbe, míg a többi udvari közegek, Röhrich udvari pénztáros, Fabesch főszakács és Wunderboldinger főkomornyik Temesvárról várják be a további rendelkezéseket. A király, mint már említettük, a közalapítványi főtitkár kastélyának első emeletén fog lakni, ahol esetleg Vilmos császárnak is lehet szobákát berendezni. Ugyanott fog lakni a par lovassági tábornok főhadsegéd is. A kastély földszintjén fogják elszállásolni Bolfras altábornagy főhadsegédet a szűkebb kísérettel és a katonai irodával. A királyi családból Ferencz Ferdinánd és Ferencz Szalvátor főherczegek jönnek Buziásra; előbbi a Hollósy-, utóbbi a Hoffmann-féle villában fog lakni. Bánffy miniszterelnöknek a Szőlőssy-villában, báró Fejérváry honvédelmi miniszternek pedig a Csajághy-féle villában fogadtak szállást. Beck tábornagy, a vezérkar feje, tudvalevőleg a Schottola Ernőné házában fog lakni, a parkkal és a tábori sátorral szemközt.

— **Hol jár Zichy Jenő?** Gróf Zichy Jenő ez idő szerint Tiflisben tartózkodik. Ezt árulja el egy képviselőhöz küldött névnapj üdvözlője, mely szörölszóra így hangzik:

Sebastopol, vasárnap, 19/3 1898.

Kedves barátom!

Fogadd mai névnapodhoz legmelegebb szeretkeivánataimat, üdvözlőld nevemben kollegáinkat. Mind a kilenczen jól vagyunk. A tenger csendes, de nagyon hideg volt, tegnapelőtt — 16°. Tiflisben (Hotel London) maradunk 25-éig, onnét Astrachanba és a Baschkirekhez!

Isten veled! Szívből üdvözlő igaz hived

Zichy Jenő.

— **Az orleansi herczeg Abyssiniában.** Az orleansi herczeg ismét Abyssiniába megy. Első afrikai útjának tudvalevőleg szenzációs epilogja volt: a „Figaro”-ban megtámadta az olasz katonákat és emiatt meg kellett verekednie a turini gróffal. Mostani útjának kettős célja van, föl akarja keresni Menelik királyt és elő akar nyomolni a Niluson, hogy találkozzék a Marchaud-féle expedícióval, amelyről az a sötét hír kering, hogy lemeszárolták. A herczeg e hónap 25-én száll hajóra Marseilleben. Rengeteg sok podgyászt visz magával, Abyssinia belsejében egész tevecsdarára lesz szükség, hogy elszállítsa. Magával viszi a császár ajándékát Meneliknek: 30 ezer darab fegyvert 10 millió tölténnyel, valamint a szultán gazdag ajándékait; azután 10 ezer darab fegyvert és 5 millió töltényt saját céljaira, vagyis ottani kereskedelmi cikkekért cserébe. — Folszereli magát

továbbá mindenféle bányászati és földművelési eszközökkel, ugyszintén a szőlőműveléshez szükséges szerszámokkal. A herczeg kíséretében lesz gróf Leontieff, az a kalandos multu orosz, aki annakidején Menelik fogságából elsőnek szállított vissza Olaszországba száz olasz foglyot. A herczeg közbenjárására a népus öt bizta meg az aequatori tartományok kormányzásával. Az orleansi herczeg kíséretében lesznek még: Mourichon mérnök, d'Origay gróf, Leymarie, a kongói katonaság volt parancsnoka, Doumoulin, a tengerészeti miniszterium festője, akit megbíztak azzal, hogy a gibuti vidéket lefesse, és végül dr. Levasseur orvos.

— **Mádi Kovács György állapota.** Mádi Kovács György tábornagy állapotáról tuzott hírek kerültek forgalomba, melyek arról szölk, hogy a tábornagy az Erzsébet-kórházban súlyos betegen fekszik. Mint örömmel értesülünk, mádi Kovács György állapota korántsem súlyos. Március tizenhatodikán gyöngékedve ért a fővárosba gerjen birtokáról s a Sándor-utca 9. számú lakásán szállt meg, hol orvosai, Korányi és Angyán professzorok, kik tüdőgyulladást konstataáltak, ágyba fektették. A tüdőgyulladás azonban, szerencsére, fölötte enyhe lefolyású. A tábornagy már tegnap elhagyta az ágyat s most a nap legnagyobb részét karosszékeben olvasgatva, vagy folyton körötte levő testvérével beszélgetve, tölti. Álmatlanságról nem panaszkodik és étvágya is kezd visszatérni. Az orvosok, kik naponként kétszer meglátogatják a lábadozó beteget, remélik, hogy két hét múlva elhagyhatja a szobát.

— **Megszökött diák.** Egyik előkelő bécsi internátusból egy hét előtt megszökött egy fiu, egy dúsgazdag bécsi gyáros 13 éves fia, névszerint H. Walter. Papírszeletkét hagyott hátra az igaztónak, amelyre ez volt írva:

Ne keressenek, mert nem fognak megtalálni. Elmentem innét, hogy megszabaduljak gyűlölt jármomtól és bejárhassam a világot.

A fiu már régebben elégedetlenkedett, sőt egyszer azt is kijelentte tanulóársai előtt, hogy megöli magát, ha apja ki nem veszi az intézetből. Az igazgatónak fülébe jutott ez a beszéd, elbeszélte a gyermek apjának, aki aztán meghagyta neki, hogy legyen szigorú a fiuval. Ez a szigorított bánásmód még inkább elkeserítette a gyermeket és elhatározta, hogy megszököik. H. Walter azelőtt gimnáziumba járt, de ott olyan dolgokat követett el, amikért ki kellett zárni az iskolából. Ekkor adta apja az internátusba, hogy szigorubb felügyelet alatt álljon. Egy szép napon rájöttek az intézetben, hogy a fiu szerelmi viszonyn folytat a házban lakó nyugalmazott őrnagy 11 éves leányával. A koránérett leányt rögtön kolostorba küldték, ifju szerelmest pedig szigoruan megbüntették. A végletekig elkeseredett fiu most már csak alkalomra várt, hogy megszököjék. Egy hét előtt sétára vitték az intézet tanulóinak egy részével őt, és ő a Volksgartenben megszökött társaitól. Hazamenet vették csak észre a szökést és akkor találta meg irását is. A fiu elfogatására minden intézkedést megtettek.

— **Leánykereskedés.** Belgrádi levelezünk írja: Régi panasz már, hogy magyar leányok nagyszámban jutnak át Belgrádba és ott az erkölcselenség kenyerén tengetik életüket. Legutóbb azonban e szomorú állapot olyannyira elfajult, hogy azok a magyarországi fiatal emberek, kik Belgrádba jutnak és az ottani éjjeli életet megismerik, rémes dolgokat beszélnek el, miképen bálnak ott azokkal a szerencsétlen teremtesekkel, kik közül a legtöbb nem is önhibájából jutott arra a bűnös életpályára. Gonosz lélekűfárok mindenféle ígéretekkel csalogatták át ezeket a magyar leányokat, kik éjjel a vonattal érkeztek a szerb fővárosba. A belgrádi rossz hírű házakban levő leányok háromnegyede magyar leány, kik sirva panaszolják elkeserves sorukat. Utlegelik, kinozzák őket, de panaszra menniök sehová sem lehet, mert a házból ki nem bocsátják. A multkor egy ily szerencsétlen teremtesnek sikerült éjnek idején kiszabadulnia és a hideg éjszakán az idegen városban bolyongott, míg reggel félíg megfagyva vitték be a belgrádi prefekturára. Mitután itt öngyilkossággal fenyegetődzött, ha

gazdájához visszaviszik, a belgrádi rendőrség anélkül, hogy holmiját visszaadta volna, könnyű ruhában átszállította Zimonyba a magyar partra. Fölötte csudálatos, hogyan jutottak ezek a szerencsétlen leányok ily nagy számban át a határon, hol a zimonyi rendőrségnek feladata volna az utlevelek fölött szigoruan őrködni. Egyes kereskedők napokig kénytelenek Zimonyban várakozni, míg teljesen nem igazolják magukat és csak azután juthatnak át Belgrádba és ezek a fiatal leányok, kik közül a legtöbbnek fogalma sem volt, mi vár rá, ily nagy számban könnyű szerrel átjutnak a határon.

— **Balesetek a tengeren.** Londonból táviratozzák. A Harwich és Hamburg között közlekedő Scalew nevű gőzös a Corki világító-hajó közelében összeütközött egy ismeretlen hajóval, mely elisülyedt. Az elsülyedt hajó nevének megtudására egy gőzöst küldtek ki. — Dowerből jelentik: A Marie Henriette belga postagőzös ma reggel 7 óra tájban törött kormánykerékkel érkezett ide. Egy vontató hajó azonnal elébe ment a posta-gőzősnek, amely azonban nem volt képes a rakodóparthoz állani és így kiejebb vetett horgonyt.

— **Az algirai kolompós elfogatása.** Párisból írják: Max Régist, az Algirban megjelenő Antijunif című lap szerkesztőjét, az algirai zsidóellenes zavargások értelmi szerzőjét, a francia kormány rendelkezésére elfogták. Régis elfogatását hosszú ideig tartó vizsgálat előzte meg, mert mindenki tisztában volt azzal, hogy zavargásoknak lesz okozója. Az elfogatás részletei a következők: Tegnap délután Lecointe vizsgálóbíró magához hívatta Régist. Mikor ez megjelent, Lecointe szembesítette a Párisból kiküldött törvényszéki biztossal, aki nyomban felmutatta neki az ellene kiadott elfogatási parancsot. Régist vagy félóra hosszat kihallgatták; azután megkötözték a kezeit és elvezették a fogházba. Alig terjedt el a városban az elfogatás híre, nagy csoportosulások támadtak a város minden részében. Mindenfelől le a zsidók kál! kiabálások hallatszottak és a nép nagy rajokban nyomult a Babazonn-utca felé, ahol csaknem kizárólag zsidók laknak. A megvadult tömeg köréből egyre vadabb fenyegetések hallatszottak, míg végre megjelentek a zuáv-katonák, vadászok és rendőrök, belerontottak a tömegbe és többet elfogtak. Legelőbb is kiszorították a népet a Babazonn-utczából. Azután széjjelzavarták az egész tömeget, amely szétrebbent az egész városba. A szétkergetett nép aztán folytatta a zavargást. A már visszavonulóban levő katonaság újra nekiment a népnek; nagysokára aztán elcsönnesült a város, de a kedélyek izgatottsága nem mult el. A községtanácsnak több tagja megjelent az államügyésznel, hogy Régis ideiglenes szabadlábra helyezését kérje, az ügyész azonban elutasító feleletet adott nekik. A tanácsosok erre kijelentették, hogy arra az esetre, ha komolyabb zavargások történnének az elfogatás miatt, a felelősséget az államügyészre hárítják, mivel ők elég jókor figyelmeztették őt az elfogatás következményeire. Mindedig azonban nem történt semmi nevezetesebb rendezavarás.

— **Szociállista fészkelődése.** Palánkáról írja tudósítónk: A lelkelten szociállista izgatók még a legkisebb falvakat is bejárják, hogy elveiket a tanulatlan néppel megismertessék, s hogy ezt a saját előnyükre kihasználják. Párag a egy félreeső kis faluja Bács megyének, a palánkai járásban fekszik, nagyobbreszt szerbajku lakosok lakják. Ide is eljutott az Adán szerkesztődő „Zemljodelac” szociállista ujság és valósággal megmetyelyezte az ottani parasztokat. Naponként gyűlést tartanak, amelyben több kisbirtokos is részt vesz, s amelyen nagyban folynak az izgatott tárgyalások, hogy miként fogják a járást felosztani, kinek mennyi jut. Az uraknak, már mint a tanítóknak, papoknak, jegyzőnek és az állomási felvigyázónak semmit sem adnak, van ezeknek szerintük elég jó hivataluk, amelyből megélhetnek. A község jegyzőjével, Bercsenyi Andorral, nagyon rossz viszonyban vannak, mert éber figyelemmel kíséri minden lépésüket. A napokban is egy szomszédfaluban gyűlést akartak tartani s odavartak valami nagybefolyásu embert, valószínűleg

Várkonyit. A jegyző azonban elég korán neszét vette a dolognak s amint a vonattal egy óriási csapat a gyűlésre akart utazni, többen közülök letartóztatott a csendőrség. Az elvtársak látták, hogy vezéreiket letartóztatták, kezdetben fenyegető állást foglaltak el, de a csendőrségnek sikerült a békét helyreállítani. Mindamellett, hogy a pillanatnyi lát-szólagos csend a községben helyreállt, a személy-biztonság nagyon kétségbeesett állapotban van, nemcsak Paragán, hanem az egész környéken.

A b o d r o g k ö z i szociálisták ellen alkalmazott erőszakos intézkedéseknek, úgy látszik, fogantatja van. D ó k u s Gyula vármegyei főjegyző jelenti, hogy a legmakacsabb és legelvadultabb községek is megadták magukat s ez ideig összesen negyvennégy szociálista - szövetkezetet sikerült feloszlatni. Több községben csak a legradikálisabb fellépés használt. P á c z i n község hatvan szociálistájának a b o d a h a g y t a a f a l u t, de nem engedelmeskedett a hatóságoknak. Nyolcz napi nyomozás után, a sátorlaj-ujheli határban, szőlő munkálás közben, rájuk akadt a csendőrség. Innen haza tolonczolták őket és szövetkezetüket feloszlatták. A községből három zászlóalj katonaság ma és holnap vonul ki; egy zászlóalj még Király-Helmeczen marad. A szociálisták utolsó csoportját ma bocsátották szabadon a sátorlaj-ujheli fogházból.

— **Ál-detektív.** A rendőrség kezébe megint egy veszedelmes alak került, aki mint detektív, igen sok helyütt követhetett el csalásokat, de eddig csak egy eset van reá bizonyítva. Meg tavaly történt, hogy L a x Benőné született K ü n s t l e r Regina magánzónéhoz beállított egy ember rendőrségi idézéssel, hogy rögtön jöjjön vele. Egyszermind S a c h s detektívnek mutatta be magát. Előadta, hogy asszonyt harmincz napi elzárásra ítélték el és eltolonezolták. Az asszony igen megijedt, mire Sachs vigasztalni kezdte, majd ő — miután nagy a befolyása, elsimitja a dolgot, de ez pénzbe kerül. Egyelőre hét forintot kért, azután elment, s azóta nem látták. Laxné bejelentette az esetet a rendőrségnek, mely az ál-detektívet tegnap a személy-leírás alapján kinyomozta s letartóztatta. Az illető nem Sachs, hanem B a r t h Samu, budapesti születésű 48 éves házalo, aki már nyolcz ízben volt büntetve s nem kevesebb, mint 14 év és 5 hónapot ült fegyházban különböző büntettek miatt.

— **Asszonyok Dreyfusnéért.** P á r i s b ó l ismét hír érkezik a Dreyfus-ügyről. Egy ideig pihent ez a dolog, de előrelátható volt, hogy nem aludt el egészen. Most az asszonyok állottak ki, pedig ha asszonyok ártják magukat valaminek, az mindig veszedelmes. D r e y f u s n é tudvalevőleg kérvényt adott volt be a miniszteriumhoz, engedjék meg, hogy férjét önként követhesse a számkivetésbe. Ezzel a kérésével elutasították és most a francia asszonyok indítanak akciót a szerencsétlen asszony érdekében. P á r i s b ó l ugyanis azt táviratozzák, hogy sok francia asszony fölhívást tett közzé, melyben felszólítják Franciaország hölgyeit, hogy a köztársaság elnökéhez folyamodjanak D r e y f u s n é érdekében. Azt akarják, hogy engedjék meg neki, hogy férjével levelezhessen s hogy őt meglátogathassa. A fölhívás reá mutat arra, hogy Dreyfus-szal nagyon kegyetlenül bánnak. Egy, a sziget közepén levő gunyhóban elkülönítik őt és még a szigetre való kilátást is elzárják előle, bilincsbe verték és egészsége erősen megrendült. A felhívás azt is kívánja, hogy legalább Dreyfus leveleit, melyek mindig csak másolatban vagy megcsonkítva érkeznek meg a címzetthez, a miniszterium eredetiben mutassa meg Dreyfusnének.

— **Az örült tette.** B é c s i tudósítónk jelenti: H a b e r l Józsefnek, a IX. kerületi Wagner-Gasse-ban lakó kereskedőnek huszonnyolcz esztendőes feleségén már régebben mutatkoztak az elmezavar jelei s az asszony az örülség egy pillanatában foszforral megmérgezte egyetlen gyermekét. Ekkor beszállították az asszonyt az örültek házába, a honnan néhány hónappal ezelőtt, mint gyógyultat ismét elhocsátották. Nem volt rajta semmi nyoma a tébolynak. Kevéssel ezelőtt Haberlné lebetegedett: leánygyermekét szült. Haberl örült, hogy ismét gyer-

meke van. Tegnap, amikor üzletbe ment, nejétől és gyermekétől gyöngéden elbucsuzott. Elképzelhető a szerencsétlen atya kétségbeesése, amikor hazatérvén, nejét az ajtóra fölakasztva találta, a csecsemő pedig átmetszett nyakkal, véreben holtan feküdt a padlón. Haberlné ezt a szörnyű tettet bizonyosan megint örülségi rohamban követte el.

— **Óriási buzaszállítmány.** A napokban vetett horgonyt Marseille kikötőjében a legnagyobb hajó, mely e kikötőt felkereste. A l g o a a neve e tengeri szörnyetegnek s Liverpoolba való, rakomány 12.000 t o n n a, a buzát pedig San-Franciscoban vette fel. Még nem volt eset, hogy 6—7 ezer tonna buzarakománytól többet rakhattak volna hajóra. Megjegyezzük, hogy e 12.000 tonna 1250 vasuti vagonnak s így 30 tehervonatnak felel meg.

— **Halál az usztatóban.** S z a b a d k a i levelezőnk jelenti: Szerencsétlenségnek esett tegnap áldozatul V a r g a József kelebiai pusztai földbírtokos 14 éves, G y ö r g y nevű fia. A fiu elment lovakat usztatni a határban elterülő nagy tóba, a mely utóbbi idők óta nagyon mély és hináros. A lovak már javában usztak a tó közepén, mikor a fiu a ló hátáról lecsuszott és a lovak alá került. A sürű hínártól nem tudott a lovak alól kiuszni, minden küzdőse és kiabálása sikertelen volt és mert segítség sehonnan sem érkezett, a vízbe fulladt. A lovak gazda nélkül mentek haza, miből az apa rosszat sejtve, fia keresésére indult, kit nagynehezen meg is talált a vízben, holtan.

— **Szerencsétlenség egy kőbányában.** V e r s e c z e n, a Weldinger-féle kőbányában, a tulajdonos két munkással dolgozott, midőn egy óriás szikla-réteg hirtelen meglazult és nagy robajjal lezuhanva, egyik munkásnak, S t a r k Jánosnak altestét és mellkasát összezsuzta, úgy hogy a szerencsétlen ember szörnyethalt; a másik munkásnak mindkét lába eltört. W e l d i n g e r csodálatos módon ép bőrrel menekült meg.

— **Kocsikázó örült.** T o k á t i Mihály aradi lakos ma délután a fővárosban bérkocsiba ült és anélkül, hogy egy krajczár pénze lett volna, három órán át vitette magát a városban. A kocsisnak végre is feltűnt a dolog és utasát, mivel fizetni nem tudott, a főkapitánysághoz vitte. Itt aztán kitűnt, hogy az ingyen kocsikázó közveszélyes örült. Be is szállították mindjárt a megfigyelő osztályra.

— **Testvérgyilkos korcsmáros.** H a i n Mihály, udvardi korcsmáros, tegnap este némi szóváltás után úgy összeverte nála tartózkodó testvérét, a 48 éves, özvegy P l a t t n e r Máriát, hogy azt reggelre halva találták ágyában. A gyilkos eleinte konokul tagadott, de később, midőn felesége és 15 éves leánya is ellene vallottak, beismerte tettet. A hatóság azonnal letartóztatta.

— **A komikus regénye.** Három éve annak, hogy a lapok sokat irtak K o v á c s Mihálynak, a budai nyári színház komikusának eltűnéséről. A szerelem sötét vermébe esett a jókedvű komikus és az volt a baja, hogy nem a felesége volt a szerelme tárgya. Kovács utóbb megkerült és azóta küzdött a boldogságért, amelynek sok akadályát csak most győzhette le. Pozsonyból írják ugyanis nekünk, hogy Kovács Mihály nőül vette S o m o l i k Gizella kisasszonyt, a Krecsányi-társulat titkárnak leányát.

— **Meggyilkolt házaspár.** A múlt héten történt, hogy R o s i a n u Mitru, székudvari, arad-megyei csősz és nejét a romániai Izlás községben bestiális módon meggyilkolták. A gyilkosságot a szomszédok táviratozták meg az áldozat öcsésének, Rosianu János, székudvari lakosnak, ki a kisjenői főszolgabírótól nyert utlevéllel a következő nap utnak indult, hogy a meggyilkolt házaspár árvaát haza hozza. Tegnap este érkezett vissza a váravárt Rosianu, magával hozván a két árját is. Rosianu János a következő részleteket beszálta el a kegyetlen gyilkosságról: A végzetes vasárnap éjjelén Mitru arra ébredt fel, hogy valaki erősen kopogtatott a tanyai házikó ablakán. Rosianu felkelt és az ablakon kinézve, Konstantin nevű szolgatársát pillantotta meg, ki bebocsátást kért. Rosianu mi rosszat sem sejtve, ajtót nyitott a csősz előtt, ki a szobába lépve, az ajtó mögé húzódott. A következő pillanatban két rovtott életű szerb csavargó ugrott a tanyás elé s míg az egyik Rosianut leteperte, a

másik hosszú török kését a vállába döfte. Rosianu felugrott s megragadta a kés pengéjét, de oly szerencsétlenül, hogy négy ujját a szó szoros értelmében levágta. Ekkor a gyilkos másodsor dőfte beléje a kést hátulról, oly erővel, hogy annak vége a mellkas bal előrészen jött ki. Rosianu azonnal meghalt. Mikor a másik betörő látta, hogy társa végzett áldozatával, az ágytak tartott, melyben a meggyilkolt csősz halálra rémült felesége feküdt, karjaiban csecsemő gyermekével. A gyilkos ki-méletlenül ránczígálta ki ágyából az élettört könyörgő asszonyt, aki látva, hogy sirása, könyörgése mitsem használ, széket ragadott meg és azzal védekezett a haramia késszurásai ellen. A gyilkos csak nehezen tudott az asszonnyal végezni s csak akkor tudta védtelenné tenni, mikor gyilkos ezimborája a szerencsétlen asszonyt legyűrte. Ekkor a szerencsétlen anya összetett kezekkel kegyelemért könyörgött, de a gyilkos, irgalmat nem ismerve, borzasztó módon össze-vissza szurkálta. A gyilkosság után a bestiák felkutatták az összes butorokat, hogy a házaspár megtakarított kétszáz forintját megkerítsék, de hasztalan volt fáradozásuk, mert Rosianu a pénzt gazdájának adta volt át megőrzés végett. A gyilkosságot a nagyobbik gyermek megdermedve, szótlanul nézte végig és a kis csecsemő, midőn reggel felébredt, sirni kezdett. Bátyja, hogy elcsitítsa, oda fektette anyja véres holtteste mellé. Délfelé az uraság egyik kocsisa gabonát hozott a tanyára. A halálraíjadt ember a két gyermeket magához véve, a rendőrséghez sietett. A kis fiu elbeszélésére a rendőrség elfogta Konstantin csősz s ennek körülményes vallomása nyomán a két gyilkost is.

— **Hatezer forint ára szociálistizmus.** Rossz világ jár a vagyonfelosztásban utazó elvtársakra, határozottan rossz világ. A főkapitány ugyanis h a t v a n n y o l c z pártfőfiut, akiknél a minapiban házkutatást tartottak, összesen hatezer forint pénzbüntetéssel sújtott. Ma délelőtt hirdették ki a kellemetlen meglepetést a VIII. kerületi kapitányságnál. Ott volt a nemzetközi szociáldemokrata munkáspárt egész vezérkara, az asztalos, lakatos, esztergyos-szakegylet előljárósága és a nemzetközi vagyonfelosztó-párt számos kiválósága, — összesen hatvannyolczan. Ötven—száz forint a büntetés fejenként. Közöttük volt a vasárnap feloszlott népgyűlés elnöke, T a n g e l János és vezér-szónoka, H e c h t Jakab is. Az elnököt 100 f r t r a és 10 napi elzárásra, a vezér-szónokot pedig 80 f r i n t r a és 5 napi elzárásra ítélték. Valamennyien drágálták az elvek árát, mivelhogy ők sokkal olcsóbban árulják. Emiatt fölebbestek is.

— **Tűz a közmunkatanács épületében.** A fővárosi közmunkatanácsnak a Döbrentey-tér 10-ik száma alatt levő palotájában ma éjszaka egy órakor tűz támadt. Kigyulladt a levéltár s mire észrevették, alig volt valami a tömérdek hivatalos aktából. Az összes budai tűzoltóság kivonult s másfél óráig tartott az oltás. Hogy a tűz miből keletkezett, még nem tudják.

— **Robbanás.** A Kossuth Lajos-utcán, a Ferenciek-bazárjában ma déljárt hatalmas durranás ijesztette meg a lakókat. A durranást nyomban csörömpölés követte s a bazár udvarán levő F r i e d m a n n Jakab-féle fűszerkereskedés ajtaja és kikapata röpült az aszfaltra. A boltban robbanás történt. A hátsó helyiségben levő benzin- és petroleum-raktárban az egyik segéd gyufát gyújtott, melytől a benzin tüzet fogott és felrobbant. Csodálatos módon senki sem sérült meg, de a bolt állványai tüzet fogtak. A központi őrség csakhamar eloltotta a tüzet. A kár jelentéktelen.

— **Razzia.** A rendőrség tegnap H a n d l e r Adolf kávémérő Kazinczy-utca 36. szám alatt levő üzlethelyiségében razzia-t tartott. A kávémérésben egy idő óta ugyanis igen sok közveszélyes csavargó ültette föl tanyáját. A tegnapi razzia alkalmával 16 k é t e s a l a k o t fogtak el.

— **Rablók a templomban.** A nyíregyházai zsidótemplomba ma éjjel rablók törtek be; ott felforgattak mindent; de mivel a perselyeket éjjelre nem hagyják a zsinagógában, a rablók semmit sem vittek magukkal.

Fiume veszedelme.

A magyar tengeri kikötővárosból, Fiuméből, borzasztó veszedelem hírére hozta ma éjjel a táviró. Rettenetes égháború dühöngött ma este Fiumében, valóságos itéletnap. Dörgött az ég, szakadatlanul villámlott és az égháború közepett tűz keletkezett a kikötőben, mely mérhetetlen károkat okozott. Itt adjuk fiumei tudósítónk táviratait, melyekben beszámol a katasztrófáról:

Fiume, márczius 24.

A bóra lecsendesedése után ma este szakadatlan villámlás és menydörgés közepette jégeső hullott. A félelmetes idő beszorította az embereket a házaikba és bizonyára senkisémet volna ki ebben a rettenetes időben az utcára, ha este kilencz órakor el nem terjed a híre annak, hogy nagy tűz van a városban. Hol van a tűz, nem kellett sokáig keresni, mert a hatalmas lángok bevilágították a sötét éjszakát és megmutatták a veszedelem helyét.

Ég a kikötő! ez a kiáltás járta be keresztül-kasul az egész várost és most már nem törődött senki az itéletnap idővel, hanem sietett a veszedelem helyére. A petroleumgyár tájékán a nagy messzeségben óriási lángok csaptak fel, melyeket a város hármely részéről látni lehetett és amelyek nemesuk a kikötőt, hanem az egész várost is bevilágították.

Az izgatottság óriási lett, mert mindenkinek eszébe jutott az 1876. év augusztus hónapjában pusztított nagy kikötői tűz. A tűzoltóság nagygyorsan kivonult, de a városban, a nagy ijedség következtében, még sokáig nem tudták bizonyosan, mi is ég háttulajdonképen. A tűz a kikötőben azzal a helylyel szemben keletkezett, ahol a múlt esztendőben az Ika-t a tengerből kiemelték és fénye akkora volt, hogy eléinte a petroleumfinomító, majd a Puntofranco, végül az elevator egységét hitték.

Mikor az emberek a veszedelem helyére értek, akkor látták, hogy az államvasutak 21. számú fabarakja áll lángokban. Ez a barak egyike a kikötő legnagyobb raktárainak és hihetetlenül rövid idő alatt a zsindelytetőzet egészen a lángok martatékává lett, belülről pedig óriási lángot vetett fel a beraktározott nagymennyiségű cukor, melyet részben a Schenker és társaság, részben pedig a Magyar Leszámitoló Bank fiókja raktározott be. A cukorküldemények már teljesen készen állottak arra, hogy berakják azokat a Marquis Bacquem osztrák Lloyd-hajóra.

A tűzoltóság, a rendőrség és sok száz ember fáradhatatlanul dolgozott, hogy a veszedelemnek még továbbterjedését megakadályozza, de már ekkor kétségtelen volt, hogy az egész társaság és az egész környék porrá ég.

Valami ijeszítően fősleges látvány volt ez a tűz. Míg odafönn mennydörgött és villámlott, lenn győnge emberek ijedt sietséggel a pusztító elemmel akartak megbirkózni és azt a nagy tömeget, mely ezt a rettenetes küzdelmet nézte, szinte megdermesztette a rettenetesen szép látvány. A kikötőben égett a hatalmas raktár és a tenger hullámozó tükörén ott ringott a tűzvész kőpe.

Éjjel 11 óra.

A Leszámitoló- és Pénzváltó-Bank 20-ik számú jutaraktára ég. E perczben omlott össze a majdnem fél kilométer hosszú óriási raktár. Most szabadon látszik 500 vagon jutta, nagymennyiségű liszt és dohány égése. A fél város a tűzveszedelem helyén van. Gróf Szapáry kormányzó az első között jelent meg és személyesen osztogatott parancsot a gőzfeccskendők elhelyezésére. A Puntofranco raktárait tűzoltóság és katonaság védi.

A mentés munkája nem sok reménnyel kecsegtetett eddig sem, de most már nem is igen biznak abban, hogy lesz valami sikere a munkának, mert ismét megindult a bóra. Most is villámlik és az emberek megmelegsusznak a jégen, mely már este kilencz órakor tíz centiméternyi magasságban lepte el az utcákat.

Éjjel 12 óra.

A tűz tökéletesen elhamvasztotta a 480 méter hosszú raktárt, amelyben jutta, cukor és aszalt szilva volt óriási mennyiségben felhalmozva. Ez a sok áru mind odaveszett.

Niképen keletkezett a tűz, azt még nem állapították meg. Az őrtálló pénzügyőrök azt beszéltek, hogy a villám lecsapott a raktárba és azt felgyújtotta, de sokkal inkább valószínű az, hogy a munkások gondatlansága idézte elő a tüzet.

Ev. ref. konvent.

Az evangélikus református egyház ma kezdette meg egyetemes konventjét a református főgimnázium disztermében Tisza Kálmán világi és Kun Bertalan tiszáninneni püspök elnöklése alatt.

A konventen a református egyháznak számos, előkelősége volt jelen. Ott voltak: Kun Bertalan, Kis Áron, Szász Károly, Antal Gábor és Szász Domokos püspökökön kívül Szilágyi Dezső, Tisza Kálmán, Darányi Ignác, gróf Degenfeld Lajos, gróf Degenfeld József, Bernáth Elemér, Karap Ferencz kuriai bíró, Molnár Béla, György Endre és még sokan. Az egyházi elnök imája után Tisza Kálmán nyitotta meg a konventet, mire Kun Bertalan kegyeletes szavakkal emlékezett meg gróf Tisza Lajos haláláról. Indítványára a konvent gróf Tisza Lajos érdemeit jegyzőkönyvbe iktatta.

Ezután az újabb három évre megválasztott konventi tagokat igazolták.

Az elhunyt gróf Tisza Lajos helyét ideiglenesen gróf Degenfeld Lajos tölti be.

Jegyzőknél titkos szavazás után egyházi részből Radácsi Györgyöt és Sás Bélát, világi részből pedig Molnár Bélát és György Endrét választották meg.

Tóth Sámuel volt konventi főjegyző, megrendült egészségi állapota miatt lemondott az állásáról és bucsulevelében a konvent részére készített több munkát ajánlotta fel.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter leiratát a 60.000 forint rendkívüli államsegély kiutalványozása tárgyában, tudomásul vették, valamint Tisza Kálmán elnöknek azt a jelentését is, hogy ez az összeg a magyar földhitelintézetnél van elhelyezve.

Petri Elek felolvasta az országos gyámegyesület bizottságának a jelentését, amely szerint az 1897. évre 92797 forint 16 krajczár volt előirányozva, amely összegből befolyt 76300 forint. A hátralékokat per utján hajtják be az eredményről az esperesek az egyházkerületi közgyűléseken számolnak be.

A gyámintézet vagyona 1897. év végén 300.792 forint 1 krajczár volt. Segélyt kapott 1897-ben 25 özvegy és 33 árva, összesen 3384 forint 98 krajczárt. 1898-ra előirányoztak 49 özvegy és 88 árva segélyezésére 11297 forint 1 krajczárt egyszersmind kimondták, hogy az árvákat csak a kegyeleti év után segélyezik. Az 1898. évre előirányzott bevétel 157.775 forint 21 krajczár, a kiadás pedig 12047 forint 1 krajczár.

Fejes István aggodalmát fejezi ki a segélyezendőkhöz rohamos emelkedése felett és kérde, hogy vajon nem volna-e szükséges a hiány fedezésére új tőkékről gondoskodni.

Szász Domokos püspök kijelentette, hogy a hiány fedezetéről előre gondoskodni nem lehetett, de a módokról a bizottság tanácskozott. Azt indítványozza, hogy a konvent gondoskodjék a hiány fedezéséről és bizza meg a gyámintézeti bizottságot, hogy a jövő konventnek erről jelentést tegyen.

Az indítványt elfogadták. Több lelkésznek ama kérelmére vonatkozólag, hogy az országos lelkész-gyámintézet jótéteményeiben minden lelkész özvegye, ha nem református is, egyenlő joggal részesüljön; Széll Kálmán felszólalása után, Tisza Kálmán indítványára, a konvent megbízta a végrehajtó-bizottságot, hogy erről a jövő konventnek véleményes jelentést tegyen.

A gyámintézeti jelentés kiemeli még Hegedűs Sándor gyámegyesületi elnöknek a rendkívüli buzgóságát és páratlan áldozatkészségét, amelyet az árvák segélyezése körül tanusít.

Hajdu Zsigmond volt tiszántúli püspöki titkár ügyében a konvent úgy határozott, hogy őt a gyámegylet kötelekében meghagyják.

A jelentés letárgyalása után gróf Degenfeld József azt kérdezte, hogy a tökesegély-bizottság tagjait választás vagy megheszelés, esetleg jelentkezés útján töltik-e be? Fejes István a nyilvános választást ajánlotta és ezt a javaslatot el is fogadták.

Tisza Kálmán elnök arra kérte a konventet, hogy mielőtt nyilvános gyűlésen tárgyalná a közös

protestáns ügyekben kiküldött bizottság felterjesztését a papi jövedelem kiegészítéséről szóló törvényjavaslat ügyében, jöjjenek össze a konvent tagjai ma délután fél 5 órakor bizalmas értekezletre.

A közalapi végrehajtó-bizottság jelentését Kenedey Béla kolozsvári theol. igazgató terjesztette elő. A terjedelmes jelentés szerint összes hátralék 18.206 forint 09 krajczár, mely az öt egyházkerület között oszlik meg. A közalap összes vagyona 904.155 forint 08 krajczár.

A jelentések letárgyalása után a bizottságok alakultak meg a következőképp:

A misszió-bizottság elnöke lett gróf Degenfeld József, előadója Szabó Janos; a közjogi bizottság elnöke Karap Ferencz, előadója Molnár Béla; a közigazgatási bizottság elnöke Szász Domokos, előadó Bartha Lajos; a tökesegély-bizottság elnöke Tisza Kálmán, előadó György Endre és az iskolatitki bizottság elnöke Szász Károly, előadója pedig Parádi Kálmán lett.

A fennmaradt ügyeket a konvent holnapi ülésén intézik el.

A papi jövedelem kiegészítéséről szóló törvényjavaslat tárgyában kiküldött bizottság ma délután bizalmas értekezletet tartott, amelyről a bizottság holnap a konventnek jelentést tesz.

SZÍNHÁZ és MŰVÉSZET.

Az intendáns-kérdés.

Egyik lapársunk ma azzal a kérdéssel foglalkozik, hogy kik között válogatja a kormány azt az embert, akit az országos szubvenczióval bíró színházak intendánsának fog kinevezni.

Ugy vesszük ki e cikkből, mintha a lapok politikai pártszempontok szerint nyilvánítanák rokonszenvüket a kérdésben levő egyes személyiségek irányában. Nálunk ez a szempont nem lesz mértékadó. Mi e kérdésben kizárólag azt tekintjük, hogy melyik az a jelölt, aki a művészeti színvonal tekintetében mélyen súlydolt színházakat újra fölemelni és fölvirágoztatni képes.

És azonnal kimondjuk, hogy ezt a reményt egyáltalán nem csatolhatjuk gróf Zichy Géza személyéhez. Az ő intendánsi működése végzetes volt a színházakra. Az ő intézkedéseinek kezdete. A gróf ur egyáltalán a művészettől teljesen idegen szempontok szerint vezette a színházakat. És az a titokzatosság, mely hirtelen távozását fűdi még most is, visszavonulásának egész színtelensége azt engedi sejtetni, hogy a kormány nem igen volt megelégedve az ő eljárásával. Hogy mi történt akkor, arról az illetékes tényezők alig fognak nekünk fölvilágosításokat adni valaha. De annyi mégis bizonyosnak látszik, hogy a szakadás közte és a kormány között mély és gyógyíthatatlan volt. És hiába jár-ke, mozog és buzgalkodik a gróf ur saját restaurációja érdekében. Hiába adja elő darabjait és zenéjét. Ezekről az újságok tudomást vehetnek. De az ily „sürgős szereplések” nem igen fogják arra bírni a kormányt, hogy, elfeledve a múltat, állást változtasson a gróf ural szemben. Mély hallgatása is erre enged következtetni.

Meglehet az is, hogy gróf Zichy ur, meggyőződve a lehetetlenségről, most már „nem is akar.” Ha így van a dolog, akkor az, hogy ne nevezzék ki, biztosan sikerülni fog neki. Erről meg lehet győződve.

Az emlegetett kandidánsok között határozottan gróf Keglevich István az, akinek kinevezése a magyar művészet érdekeit legjobban tudná kielégíteni. Sőt ha van remény arra, hogy a színházak régi fényüket ismét visszanyerjék, ez a remény csakis az ő vezénylete alatt valósulhatna teljesen. Gróf Keglevich ur műértelme, képessége, szakavatottsága minden kétségen felül áll. Magyarországon senki sem érti a színházi ügyeket oly alaposan, mint ő, senki sem foglalkozott velük oly szeretettel, oly buzgósággal, oly lángoló szenvedéllyel, mint ő. És aminthogy senki sem bír e téren azon nagy és gazdag tapasztalattal, mely az ő tulajdona, úgy senki sem dioskedhetik a művészet ama magasztos eszményi fogalmával sem, mely az ő lelkét betölti. Készséggel elhisszük, hogy minden illetékes körben legszívesebben gróf Keglevichet látnák az országos színházak élén,

mert az ő föltétlen hivatottságához szó nem fér. De tudjuk azt is, hogy a gróf erős kapcsolatok által van más irányban lekötve. E kapcsolatokat előbb meg kellene oldani. És meg lesz-e a kormányban az ügy finanszírozási iránt való érzékenység, a számító élesség, mely őt az ez irányban való előzékenységre indíthatná. Nem anyagi áldozatról volna szó ebben, hanem csak valamely szerencsésen megtalált kombinációról, mely gróf Keglevichet kötelekei alól való felszabadításától lehetőséggé tenné. Ez iránt kellene előbb tájékozást nyernünk. Amíg a kormány mélyen hallgat, amíg a dolgok jelenlegi menetének tekintetében elégedettség látszik, semmi találgatásba nem bocsátkozhatunk, semmi reményt a fölszínre került kombinációkból nem meríthetünk. Nézzük, nézzük a dolgokat; de nem épülünk rajtuk; és újra csak azon óhajunk kifejezésére szorítkozunk: vajha véget érne mielőbb az áldatlan állapot, mely az országos színházak fölvirágzását lehetetlenné teszi.

* **Cadillac káromkodása.** A Vigaszínház mai estéje a VIII. kerületi közjótékonyági egyesületnek jövedelmezett. Az est ujdonsága Pierre Bertonnak egy aprósága volt ezen a czímen: Cadillac káromkodása. Cadillac származására nézve marquis, foglalkozására nézve tengerészkapitány. Pompás és szép ember, csak folyton káromkodik. Nem tehet érte, mert atyja is, nagyatyja is tengerész volt és Cadillacunkat egyik sem nevelte glacié-keztűben. Egy érdekes özvegy, Meyran grófné, csak azzal a föltétellel hajlandó néki a kezét nyújtani, hogy nem fog káromkodni — legalább egy óráig. Cadillac a próbaidő alatt a legnagyobb erőfeszítéssel igyekszik visszafojtani káromkodásait, ami sikerül is néki mindaddig, amíg bele nem fog egy tengeri ütközet elmondásába. Az elbeszélés alatt annyira tűzbe jő, hogy mire elérkezik oda, hogy a parancsnokát egy golyó leterítette, már nem tűrtöztetheti magát tovább és kitör belőle egy elkéseredett „ezer menyörgős menykő!” A hatvan percz még nem telt le ugyan, de azért a grófnő megbocsát néki, mert az a szenvedélyes, átszellemült hang, amellyel a tengeri csatát leírja, mélyen meg hatotta. És könyecseppel a szemében engedi meg jövendőbeli férjének, hogy csak káromkodjék, amint kedve tartja. A vidám apróságon, melyet Kurtz Emil briliánsul fordított, a közönség sokat nevetett. E hatásból lényeges részt követelhetnek az előadók. Lánczy Ilka a grófnő szerepében nagyon behizelgő, hangulatos és illuziót keltő, Gál mint Cadillac egyszerűen elragadó. Az apróság mint lever de rideau máskor is mulatságos félórát fog szerezni a Vigaszínház közönségének. A mai est megnyitójául eljátszották a Kaland-ot, ezt a poétikus drámalet-t. Makai Emil finom és elmés verseiben ezuttal is teljes gyönyörűségünk telt. A két darab között hangverseny volt, amelyen Ney Dávid a „Varázsfuvola”-ból Sarastro áriáját, Schubert „Vándor”-át, Löwe „Órá”-ját, továbbá Kéry és Nosédu egy-egy dalát énekelte viharos taps mellett, Kun László pedig páratlan bravúrral czimbalmozott, úgy, ahogy csak ő tud. Lindh Marcella, akinek ezen a hangversenyen szintén föl kellett volna lépnie, lemondott. A nézőteret feltűnően díszes közönség lepte el.

m. g.

* **Ninon.** Sztojanovits Jenő kétfelvonásos dalművének főpróbáját szombaton, e hónap 26-án, tartják meg a magyar királyi Operaházban. Az opera meséje röviden a következő: Ninont, a pásztoreleánt a faluból és az őrizetere bizott nyáj mellől elcsalja egy párisi kiránduló társaság. A leánya dalolt az urak előtt és csinos alakjával, bájos hangjával, meghódította őket. Ninon Párisban „carriere”-t csinál: a „Bouffes Parisienne” énekesnője lesz s mint ilyen a mulató Páris ünnepelt szépsége. Egy dorbézolás alatt Ninon lakásába zárandokok karéneke hatol be. Ninon tréfából felhivat egy zárandokot azzal a fölléttel, hogy haldoklóhoz hívják — a haldoklót ő maga adja. A fölhívott zárandok pedig senki más, mint az ő régi elhagyott szeretője, Philippe, a pór-fiu. Ninon megismeri szeretője hangját és megrendülve borul a nyakába. Most már örökké az övé akar lenni. Philippe azonban visszautasítja, mire Ninon törrel megöli magát. A dalmű premiére-je vasárnap lesz.

* **A lelánczolt golya.** Schenk bécsi orvos-tanárnak „találmánya” fölött, amely huszonnégy óráig oly szenzációt keltett, immár napirendre tért a tudós és a laikus világ. A fiuk és a leánykák most is csak úgy jönnek a világra, mint ezelőtt és nem zavartatják magukat Schenk professzor törvényei által. Az aktualitásokban dolgozó színműirodalom azonban gondoskodik arról, hogy Schenk ötlete feledésbe ne menjen. „A lelánczolt golya” a czíme annak a szatirikus darabnak, amely e témával foglalkozik és legközelebb a berlini Alexanderplatz-színházban bemutatásra kerül. Erősen burleskszerű és versekben van írva.

* **A királydijak.** A Liszt Ferenc zeneművész-kör hangversenye, amelyen a királydijakkal jutalmazott műveket mutatják be, pénteken, április 1-én, lesz a „Royal”-ban. A megbetegedett Juhász Aladár helyett Thoman István tanár játéza annak „Magyar Rhapsodiá”-ját. Azonkívül Hubay-Popper-ék előadják Szabados Béla vonós-négyesét, a Grünfeld-Bürger-féle társaság Dohnányi „Hatos”-át, Szendy Árpád a saját Rhapsodiáját, Horváth Attila pedig saját zongoraszonátját.

* **Lindh Marcella Szegeden.** A kitűnő dal-énekesnő tegnap óriási sikerrel vendég szerepelt a szegedi színházban. Noha a szezon a vége felé közeledik, a nézőtér zsúfolva volt. A művésznő a „Traviatá”-ból, a „Szemiramisz”-ból és a „Luciá”-ból énekelt egy-egy áriát. Minden szám után nyolcz-szor-tíz-szer hívták a lámpák elé s több dalát megismételtették. Holnapután Prágában lép fel egy hangversenyben.

* **Schrödter dalestélye.** Schrödter Frigyesnek, a bécsi udvari opera tenoristájának dalestélye nem, mint hirdette volt, április hatodikán, hanem egy nappal korábban, vagyis ötödikén lesz. Az előreváltott jegyek most erre a napra érvényesek. Jegyek a „Harmonia”-nál kaphatók.

* **Premiére Pécsen.** Gallovich Jenő pécsi hírlapíró Wieland kapitány czímen színművet írt, amelyet tegnap este adtak elő az ottani Nemzeti színházban, zsúfolva nézőtér előtt. A főbb szerepeket Angyal Ilka, Szohner Olga, Ráthonyi Stefánia, Csiky, Bihary, Delli és Láng Lajos adták. A nőszereplőket egész virágos kerttel, a szerzőt pedig nagy babérkoszorúval lepték meg. Az első felvonásban Rácz Gusztó cigánybandája is a deszkákon volt, ahol a színészek egytől-egyig snájdig huszársztílusú szerepekben játszottak.

FŐVÁROS.

(Nincs erkölcsös cseléd.) Ebben az évben két pályázatot írt ki a főváros tanácsa, melyek a fővárosi erkölcsös nőcselédok jutalmazására tett két alapítvány kamatainak kiosztása végett hívták fel a nőcselédokat jelentkezésre. Az egyik a Kallina Ferenc-féle alapítvány, mely az idén 10 forint 80 krajczárral jutalmazott volna egy erkölcsös nőcselédot, a másik a Siebers-Pessiak-féle alapítvány, mely 105 forintot jutlatott volna kiházasítás czéljára. A pályázati határidő e hónap 15-én járt le. Minthogy azonban a kitűzött határidőig nemcsak hogy erkölcsös, de egyáltalán semmiféle nőcseléd nem jelentkezett, a tanács ma mindkét alapítványi ösztöndíjra új pályázatot hirdet, melyben újból jelentkezésre hívja fel a fővárosban tartózkodó erkölcsös nőcselédokat. A pályázati kérvényt május 1-ig kell benyújtani a tanács iktatóhivatalba. (Újvárosi háza földszint 3. ajtó.)

(Tanács-ülés.) A tanács ma délelőtt 10 órakor Halmos János polgármester elnöklése alatt ülést tartott, mely alkalommal a következő fontosabb határozatokat hozták: Az obudai temetőnek a temetői bizottság által javasolt kibővítéséhez a tanács hozzájárult. Az államrendőrség fenntartásához szükséges költségnek a főváros által viselendő arány megállapítására vonatkozó belügyminiszteri leiratot a tanács tudomásul vette és a közgyűlés elé terjesztte. A budai vígadó építési munkálataira megtartott árlejtést illetőleg elfogadta a tanács az építőbizottság ismeretes javaslatát. A 48-iki törvények szentesítésének emlékére április 11-ikének a fővá-

rosi iskolákban leendő megünnepelés tárgyában érkezett miniszteri leiratra a tanács azt határozta, hogy miután ez a nap az idén ünnepnapra esik és az iskolák március 15-én ugyanis tartottak jubiláris ünnepélyt, az idén április 11-ikét az iskolák nem ünnepelik meg. — A kórházi és patikai szerek szállítására a tanács árlejtést ír ki, de csak a gyógyszerész-egylet és a consistorium pályázhatik rá.

(Uj rend.) A tanács elrendelte, hogy a marhavásár mindig délelőtt 10 órakor kezdődjék s délután 3 óráig tartson. Az új rend április elsején lép életbe.

(Aktavándorlás.) A főváros kikorrigálja a történelmet, mivel ez csak népvándorlást és sáskavándorlást ismer a vándorlások fogalmának köréből, holott aktavándorlás is van s a fővárosnál éppen zenithét éli ez e korszak. Teli, szebbnél-szebb epizódokkal. Egyet most derített ki az Erzsébet királyné-uti régészeti és történelmi társulat. Ez az Erzsébet-királyné-utrá tervezett villamos vasút ügye. Kerek tiz esztendője, hogy az erről szóló iratok vándorolnak. Paloták épültek, paloták dőltek össze ezalatt az idő alatt a tervezett közúti vasút mentén, de a sínek lerakására még egyetlen kapavágás sem történt. Csak az iratok jöttek-mentek ügyosztályból-ügyosztályba, hol gyorsabban, hol lassabban, mikor aztán kifáradtak, meghuzódtak a hatósági asztal valamelyik szögletén néhány hónapra. A környék lakosai egy ad hoc régészeti és történelmi társulat képében ma tisztelegtek a polgármesternél és a középítési igazgatónál, tegyenek már valamit, mert tiz esztendő nagyon sok egy közúti villamos vasút építésére.

(A főváros kocsikázik.) Eddig úgy volt, hogy a tisztviselő, ha bérkocsit akart használni, a költséget a maga zsebéből fizette s a költséget utólagosan térítették meg neki a város pénztárából. Ebből azonban különféle bajok keletkeztek s a tanács jónak látta azt az újítást behozni, hogy a kocsikát a hatóság fogadja s akiknek kocsij jár, azok azt utalvány alapján használhassák. E végből a tanács árlejtést hirdet a május elsejétől számítandó egy esztendőre szükséges bérkocsikra. Kell pedig a fővárosnak naponta három állandó használatra való és ezenkívül harmincz esetről-esetre igénybe vehető bérkocsi.

(A koronázási alapítvány.) A napokban járt le a pályázat a koronázási alapítvány kétezer forintot szobrászati díjára. A bíráló bizottság első helyen Markus Bélát, másodsorban Nagy Kálmánt és harmadsorban Teltsch Edét ajánlotta a közgyűlésnek a pályadíjra.

TÖRVÉNYKEZÉS.

— **A pörvesztés Opera.** Broulik Ferencnek, az Opera egykori tagjának ismeretes pörét ma tárgyalta a királyi kuria és elutasította az Opera jogi képviselőjének föllebbviteli kérelmét s így az Opera most már köteles Broulik Ferencnek tizezer forintot, ennek kamatait és 710 forint perköltséget 15 nap alatt megfizetni.

Gárdost fölmentették.

— A királyi tábla ítélete. —

A logika örök törvényeire alapított elsőbírósági ítéletet a királyi tábla megváltoztatta és ifjú Gárdos Lajost a gyilkosság büntetének vádjától fölmentette.

Beható tanácskozás után hozta meg az ítéletet a királyi tábla. Végigolvasta a bünper összes iratait, a végtárgyalási jegyzőkönyvet és a védő hosszú föllebbezésének egyetlen kitétele sem kerülte el a bírák figyelmét és arra az eredményre jutottak, hogy fenforognak ugyan bizonyos jelenségek, gyanúkok, amelyek Gárdos bűnösségére engednek következtetni, de egész bizonyossággal nem állapítható meg az sem, hogy Gárdosné mérgezés következtében halt meg, mert — úgy mond a megokolás — az igazságszolgáltatásban a morphiüm-mérget már gyakran összetévesztették a hullaméreggel. De ha Gárdosné csakugyan morphiüm-mérgezés következtében halt is meg, a mérget más is beadhatta neki.

A táblai ítélet okfejtése foglalkozik a törvényszék megokolásának ama részével is, amely

Gárdos bűnösségének főokául a szerelmet és a gyűlöletet hozza föl. A királyi tábla ítélete szerint nincsen igazolva Gárdosnak gyűlölete a felesége iránt és szerelme Poros Krisztina iránt. Tény az, hogy Gárdos mérgeket gyűjtött, amiről a felesége is tudott.

Tehát Gárdost fölmentették, de az ítélet jogerőre emelkedéseig vizsgálati fogságban marad.

Az ítélet rendelkező része különben így hangzik:

Ő felsége, a király nevében!

A királyi tábla gyilkossággal és hamis tanúzásra való rábírással vádolt, 1897. évi április hónap 27-től fogva levő ifjabb Gárdos Lajos bűnperében az elsőbíró ítéletét megváltoztatja és Gárdost a gyilkosság büntetettének vádjá alól fölmenti; az elsőbírósnak a hamis tanúzásra való rábírást tekintetében hozott felmentő ítéletét pedig helybenhagyja. Emellett azonban a királyi tábla ifjabb Gárdos Lajos vizsgálati fogságát fentartja.

Az ítélet megokolása főbb részeiben a következő:

A törvényszéki orvosok megállapították, hogy Gárdos Lajosné morium-mérgezés következtében halt meg, és ezt a véleményt az igazságügyi orvosi tanács is magáévá tette.

E szakvéleménnyel szemben az a kérdés merül föl, vajjon Gárdosné halálát csakugyan morium-mérgezés okozta-e? Az orvosszakértői vélemény nem lehet olyan, hogy a bírálót kizárja. A kezelőorvosok a betegnél gyanús tüneteket egyáltalában nem észleltek, a beteg körül volt nem szakértői személyek által észlelt horkolást, kábultságot és szemcsillogást, melyek a morium-mérgezésnek tünete, a nagyobb mértékben élvezett szeszese ital is okozhatta, melyet Gárdosné a férje s egyes tanúk vallomása szerint nagyon szeretett s betegágyán is ivott. A halottkém szintén nem talált gyanús jeleket a holttesten. Annak a megállapításánál, hogy Gárdosné halálát morium-mérgezés okozta-e, figyelembe vette a királyi tábla Kóbert Rudolf munkáját, akit a bírósági vegyész is elsőrendű szaktekinélnek tart. E munka szerint a morium-reakciók jellegzetesen eltérők a Fellejár vegyi vizsgálatának eredményétől.

Mindezek egybevetése után, tekintettel arra, hogy a holttestrészek a morium-reakció összes tüneteit nem mutatták, tekintettel arra, hogy a bírósági vegyész a moriumnak csak csekély nyomát tudta kimutatni, tekintettel a körülményre, melyre nézve a kezelőorvosok véleményét kellett elfogadni, tekintettel arra, hogy a vegyi vizsgálat a jódreakciónak teljes negatív eredményét adta — a királyi ítélőtábla a mérgezés főforgását teljes biztossággal és megnyugvással nem állapíthatja meg. De ha megállapítható is lett volna, hogy Gárdos Lajosné morium-mérgezésben halt meg, a királyi ítélőtábla a vádlottal szemben a mérgezés elkövetését közvetlen bizonyíték hiján nem látja megállapíthatónak. Nem szolgáltat erre gyanúkat a viselkedése sem.

Igaz, hogy Gárdosné folyton panaszkodott, hogy férje rosszul bánik vele s hogy Poros Krisztinának udvarol. Arra azonban, hogy a vádlottnak Poros Krisztinával csakugyan viszonya lett volna, közvetlen bizonyíték nincs. Sőt a tanúk vallomásából az tűnik ki, hogy Gárdosné, aki féltette urát, rémképeket alkotott magának s azokat mint való dolgokat beszélt el ismerőseinek. Az elsőbírósnak okoskodása tehát erre a viszonyra nézve, meg nem állhat. A tanúk erre vonatkozó tudomásukat nem közvetlenül szerezték, noha többen Gárdossal s Poroskékkal egy házában laktak s lehetetlen, hogy valamit észre ne vettek volna. Csak Ritter Róza mondott annyit, hogy Gárdostól tudja, hogy még felesége életében megkérte Poros Krisztina kezét. De Poros Krisztina erről semmit sem tud.

A Gárdos Lajos és Poros Krisztina közötti viszony főforgása sincs kétségtelenül bebizonyítva.

A királyi ítélőtábla sem a szerelmet, sem a gyűlöletet nem találta oly foknak, hogy abból ilyen súlyos vádra nézve elegendő indokot merítsen. Kétségtelenül meg van állapítva, hogy a vádlott szerelemből vette el a feleséget s hogy mit érzett a feleséges az újszülött gyermeke iránt, kitűnik abból a levelező lapból, melyet közvetlenül a betegedés után az újszülött nevében szüleinek írt. De kitűnik ez a tanúk vallomásából is, akik azt mondják, hogy Gárdos sohasem ment el hazulról egyedül, hanem mindig magával vitte a feleségét, hogy többször kirándulást tett vele, hogy ékszer ígért neki, sőt azt meg is rendelte. Mindez a neje iránt érzett szerelmére vall. Viselkedéséből arra, hogy a neje halálát kívánta, egyáltalában következtetni nem lehet. Az orvosok hívásánál tanúsított indolenciája abból eredhetett, hogy nem hitte, hogy komoly a baj. Hogy nem kocsin ment az orvosért, hanem gyalog, csupán fővénységére vall. A vád-

lottnak amaz általa is beismert igyekezete, hogy bizonyos mérgeket igyekezett beszerezni, még nem árul el gyilkossági szándékot. Sőt, ha erre a czélra szerezte volna a mérgeket, nem cselekedte volna azt a felesége és Holéczy József tudtával. A mérgek megsemmisítését megmagyarázza az a félelme, hogy följelentik s hogy bajba kerül, ha megtalálják nála a mérgeket. Arra, hogy elixírral keverve adta volna be a feleségének a keserű moriumot, semmi bizonyíték nincs. Másrészt Ritter Róza beismeri, hogy pulzatívát adott be a betegnek s nincs kizárva, hogy ez a tanu tévedésből bódító szert öntött a pohárba.

A királyi tábla az öngyilkosságot sem tartja kizártnak. Gyanúkok forognak ugyan fönn Gárdos ellen, de arra, hogy ő emésztette volna el a feleségét, hiányzik a kétségtelen bizonyosság s a gyanúkok összességükben olyan bizonyítékokat nem szolgáltatnak, melyek alapján elítélhető lett volna.

Az ítélet kihirdetése után a fölmentett Gárdos édesatyja, idősb Gárdos Lajos odalépett az ítélőtáncs el és mélyen meghajolva, az igazgatóságtól remegő hangon szólt az elnökhöz:

— A fiam nevében hálás köszönetet mondok az ítéletért.

— Itt nincs mit köszönnie.

Adta meg a választ Sárkány József elnök és távozásra intette a hallgatóságot, mely az ítéletet megéljenizte.

Az orvosok vitája.

A fölmentő ítélet alkalmából érdekesnek tartjuk fölemlíteni azt, hogy az elsőfoku ítélet után a fővárosi orvosok maguk is nagyon foglalkoztak a kérdéssel és egyik szaklapjuk két ízben is terjedelmes kritikát mondott a Gárdos-pör orvos-szakértőiről és az igazságügyi orvosi tanács szerepléséről. Az „Orvosi Heti Szemlén” egyik cikkében (XXIV. kötet, 5. szám) ugyanaz a judicium nyilvánul meg, amelyet a tábla mai ítéletében találunk. Ide iktatjuk az érdekes orvosi véleményt:

„Gyanúkok alapján a hullát exhumálták és 26 nap múlva boncolták. Ajtay tanár a boncolat alapján kizárt minden emboliát, infekciót mint, halálokat és „a mellüregekben talált és nagyobb-foku tüdővérzésre és tüdővízenyőre mutató vérfestényes savó” figyelembe vételével mérgezést nevezett meg a halál okául. Szerinte a mérgezést „az atropa belladonna készítményei és hasonhatásuak okozhatták.”

Az országos bírósági vegyész nem talált atropint, hanem alkaloidszerű anyagot, amely félig-meddig biztosan morium.

Ezután megint Ajtay tanár orvosszakértői jelentést adott át a budapesti királyi törvényszéknek. E jelentésében bírálat tárgyává teszi a három kezelő orvos eljárását, határozottan kizár minden olyan halálnemet, amely nem mérgezéses és a chemiai vizsgálat adatai alapján ellentmondást nem tűrő határozottsággal morium-mérgezést diagnostizál; vádbeszédhez illő módon, tanuvallomásokkal kizárva az öngyilkosságot, a gyilkosság gyanúját olyan egyénre hárítja, a kit ugyan egyenesen nem nevez meg, de akinek nevét az orvosszakértői jelentésből könnyen kitalálhatni.

Mindezek alapján és egyéb kevésbbé fontos körülmények figyelembe vételével, a törvényszék Gárdos Lajost a 91. §. alkalmazásával életfogytig tartó fegyházra és tíz esztendei hivatalvesztésre ítélte.

Felmerül az a kérdés, hogy a törvényszéki orvos és az országos bírósági vegyész csakugyan olyan adatokat szolgáltatott-e, amelyekből minden kétséget kizáró módon következtetni, hogy Gárdosné halálát morium okozta?

Ajтай tanár a 25 napig a sirban fekvő 27 napos hulla boncolásakor kizárja az emboliát. A boncolási jegyzőkönyv megemlékszik az agyvelő alapján levő erekről, meg a Sylvius-féle árok ereiről és ágairól, de semmi adatot sem találunk a nyultvelő minőségéről; továbbá nem hiszszük, hogy abból, miszerint 27 nap múlva nem találtak sehol thrombust vagy embolust, az következnék, hogy 27 nap előtt sem volt. A levegőemboliát Ajтай tanár megemlíti, de csak annyiban, hogy kijelenti, miszerint azt még értette

volna, ha az orvosok levegőemboliáról beszélnek, amelyet „a boncolásnál nem igen lehet fel-találni”; de mert az orvosok nem szóltak róla, hát Ajтай tanár sem czáfolja nagyon ezt a lehetőséget, hanem könnyedén átsiklik rajta. Őszintén ki kell jelentenünk, hogy mindezen adatokban nem találunk semmi határozottan bizonyítót és e tudatunkat még jobban megerősíti az a tény, hogy a boncolási jegyzőkönyvben Ajтай tanár atropinmérgezést diagnostizál, tehát arra a méregre vezeti vissza a halált, amely elismert antagonistája a moriumnak, amely a bírósági vegyész jelentése szerint okozta a mérgezést. Ha Ajтай tanár azt állítja, hogy a hullában nem talált semmi olyat, ami a gyógyító orvosok diagnózisát támogatná, akkor erre teljes joggal felelhetni, hogy az erősen rothadt hullában nem talált olyasmit sem, ami azt a diagnózist kizárná; másrészt pedig határozottan állíthatni, hogy talált olyan elváltozásokat, amelyek a morium-mérgezést egyenesen kizárják, mert kijelenti, hogy a halált valószínűleg atropin okozta, amely a moriummal homlokegyenest ellenkező hatást gyakorol, olyannyira, hogy Binz ajánlata alapján az atropinnal sikeresen gyógyítják a moriummérgezést. Ennyit a törvényszéki orvosi bonczjegyzőkönyv és szakértői jelentés tárgyilagosa részét illetőleg.

Ami az országos bírósági vegyész jelentését illeti, arra nézve konstatajuk, hogy egyetlen jellegzetes morium-reakció sem létesült olyan kifogástalan módon, hogy élet-halál kérdésében határozott véleményt lehetne kockáztatni, annival kevésbbé, mert a morium egyik típusos reakciója, a jódsav-reakció elmaradt és mert egy másik típusos reakció — Ludvig tanár szerint valamennyi közt a legjellegzetesebb! — a vaschlóriddal való reakció szintén nem létesült, ami pedig ugyancsak Ludwig tanár szerint, amelletől szól, hogy a moriumhoz hatás tekintetében hasonló rothadási alkaloid van jelen, (Medicinische Chemie, 1895.)

Ne értse félre senki e fejtegetéseket. Nem tagadjuk határozottan, hogy a halált morium okozta, de teljes határozottsággal állítjuk az elmondottak alapján, hogy sem a törvényszéki orvos, sem a bírósági vegyész nem szolgáltatott egyetlen megbízható adatot sem, amelyből teljes biztossággal vagy akár csak nagy valószínűséggel is moriummérgezésre lehetne következtetni. Ezen állításunkat pedig nagyon megerősíti az a tény, hogy a modern képzettségű három orvos, aki Gárdosné megmentésén fáradozott, egyetlen olyan tünetet sem észlelt, amely a morium-mérgezésnek akár csak gyanúját is kelthette volna. A két pupilla elejétől végig középtáig maradt, pedig a morium-mérgezés jellegzetes tünete, hogy a két pupilla gombostűfejnyire megsűkül és csak a halál perczében tágul ki; az érverés és lélegzés rendes maradt, pedig morium-mérgezés esetén mindkettő nagyon meglassul és meggyengül; a nyelv bénultan hátraesett és akadályozta a lélegzést, ami szintén nem morium-intoxicatiós, hanem agyi származású bénulásos tünet (a lélegzés egyáltalán nem volt Cheyene-Stokes-féle jellegű, csak a hátraeső és a belélegzéssel aspirált nyelv akadályozta), szóval: még életben sem mutatkozott olyan tünet, amely a szakértői jelentések következtetéseit támogatná, de volt számos olyan jelenség, amely a gyógyító orvosoknak megadta az alapot az embolia diagnózisára.

Az idézett szaklapnak ugyanabban a számában dr. Szily József IV. kerületi tisztiorvos is nyilatkozott, akiről Ajтай tanár a végtárgyaláson azt mondta, hogy a halottkémlelt nem teljesítette úgy, ahogy kellett volna, mert különben a mérgezést konstataálhatta volna. Erre vonatkozólag ezeket jelentette ki Szily:

„En a betegség és a halál körülményeiről, nemkülönben a követett orvosi eljárásról, a környe-

zet kihallgatásával iparkodtam teljesen hű képet nyerni és a halottkémlelt, tekintettel a jelzett egy napi betegségre, a legnagyobb elővigyázattal fogatosítottam.

És ha mindezek dacára a morphiummérgezést sem én, sem pedig az orvostanuk nem tudták konstataálni, ezen legfeljebb a laikus közönség és egynémely orvosszakértő fog csodálkozni, ellenben a szakértő orvos érteni fogja.

Nagyon le volnék kötelezve Ajtay tanár urnak, ha a morphiummérgezésnek a halottkémlelt alkalmával tapasztalható biztos és mással össze nem téveszthető hullatüneteivel megismertetne, azonban attól tartok, hogy ez nem igen fog a tanár urnak sikerülni, mert más dolog ám a kathedrálról hirdetni a bölcseséget és megint más dolog azt a gyakorlati életben érvényesíteni.

Az én eljárásom mindenesetre menthetőbb, talán lelkiismeretesebb is, mint a tanár ur eljárása, ki a bonczolás alkalmával a belladonna-mérgezést, a vegyész véleménye alapján pedig a morphiummérgezést állapította meg és pedig mindkettőt teljes bizonyossággal.

Paraszt-szocializmus.

A tápió-szentmártoni zendülők dolgában ma már a tanuk kihallgatására került a sor. Elsőnek Blaskovich Ernő földbirtokost hallgatták ki, aki elmondta a zendülés előzményeit.

Az elnök: Igaz-e, hogy ön biztatta a parasztokat, hogy verjék ki a ladányiakat.

A tanu: Azt határozottan tagadom.

Az elnök: Tud-e arról, hogy Kubinyinak az eset előtt a szeme fájt?

A tanu: Jó vadászember volt a legjobb szemű és hallású embernek ismertük a környéken.

Az elnök: Hallott-e bizonyos munkásszövetkezetekről?

A tanu: Oh igen. E szövetkezet alakulása óta észrevettem, hogy a munkások minden tekintetben megváltoztak. Tiszteletlenek és dologtalanok lettek.

Dr. Erdély Sándor védő: Gyöngye volt a termés a múlt esztendőben?

A tanu: Bizony, nagyon gyöngye.

A következő tanu Stugyik István nap-számos.

Ő volt az, aki a zendülés napján Adamecz Józseffel bement Blaskovichhoz és kérte őt, hogy bocsásson meg a szentmártoniaknak és adjon nekik munkát.

— Nem adhatok, édes fiaim — felelte a tanu szerint Blaskovich Ernő, mert a ladányiaknak ígertem oda a nádvágást; hanem menjete rá a ladányiakra és üzzétek el őket.

— A nagy Isten övön ettől meg, nagyságos uram!

Feleltük neki, mire ő biztatott:

— Csak rajta! Verjétek ki őket!

Ekkor bekialtott valaki, hogy véresre verték Kubinyi urat, mire az inas ránk fogta a puskát.

Az elnök: Furcsa! Hát miért nem mondta ezeket a vizsgálóbíró előtt?

A tanu: Mondtam volna biz én, de hát megparancsolták, hogy erről ne szóljak.

— Hát maga utasításra vall?

— Hja, kérem, én csak buta paraszt vagyok. Nem vagyok úgy kiokosodva a törvényekben. (Derűtlenség.)

— Volt-e már büntetve?

— Volt egy kis bajom réges-régen.

— Micsoda?

— Véletlenül agyonütöttem egy embert, mert szíven akart szurni.

A d a m e c z János tanu megerősíti Stugyik vallomását.

Az elnök: Maga is szocialista?

A tanu: Megkérem a főbíró urat: bizony az vagyok.

— Tudja-e, mi a szocialisták célja?

— Ebben nem vagyok kitapasztalva, hanem hát arra való a törvényszék, hogy megmagyarázza. (Nagy derűtlenség.) Ugyis mindig azt mondják, hogy a főtörvényszék rendelkezik a mi dolgainkban.

— Ki tanította magát erre?

— Megmondom az igazat. Pestről lejött egy-néhány ur, akik szavaztak a népek olyas-félét, hogy ezentul nem lesz munkásember, se nap-szám, hanem jó sor következik.

A végtárgyalást szombaton folytatják.

EGYESÜLETEK.

*. A Szent István-társulat igazgatója. A Kis János egyetemi tanár lemondása következtében megüresedett állásra a jövő héten választ a Szent István-társulat új igazgatót. A kandidáló-bizottság ma délután tartott ülést és a pályázók közül a következőket jelölte: Első helyen Kaposi József áldozó papot, a „Magyar Szemle” szerkesztőjét, második helyen Miller Józsefet, harmadik helyen Hérics Mártont. A választás a március 31-iki közgyűlésen lesz.

*. A magyarok Amerikában. Dr. Hegedűs Lóránt, aki most tért vissza amerikai utjából, érdekes fölolvasást tartott ma este a Szabad Lyceumban az amerikai magyarok helyzetéről. A fölolvasó azzal kezdi beszédét, hogy a mértéken túl való kivándorlás megakadályozásának leghathatósabb eszköze az ügynökök üzelmének megszüntetése volna. Azután ismerteti azokat a városokat, ahol nagyobb számban laknak magyarok, és sötét, talán nagyon is sötét vonásokkal jellemzi az ottani magyarok társadalmi együttélését és sorsát. Az érdekes fölolvasást nagy tetszéssel fogadta az előkelő közönség.

*. A Budapesti Ujságírók Egyesületének közgyűlése. A Budapesti Ujságírók Egyesülete ma délután Mikszáth Kálmán elnöklése alatt választmányi ülést tartott, melynek a folyó ügyek elintézésén kívül legfontosabb tárgya, a közgyűlés előkészítése volt. A választmány a közgyűlést április 3-ára (virágvasárnapra) hívja össze. A közgyűlésre szóló meghívókat és a választmány évi jelentését a napokban küldik meg az egyesület-tagjainak. Közgyűlés után társasbéd lesz.

*. A Magyar Földrajzi Társaság gyűlése. A Magyar Földrajzi Társaság gróf Széchenyi Béla elnöklése alatt ma tartotta meg évi rendes közgyűlését. Dr. Erdődi Béla elnök melegen üdvözölte gróf Széchenyi Béla tiszteletbeli elnököt, nagy munkája megjelenése alkalmából.

Ezután Erdődi Béla olvasta fel nagyszabású megnyitóját, melyben élénken rajzolta, hogy a tudományos expedíciók szerzik meg hazájuknak Afrika és Ázsia ismeretlen vidékeit. Ma már nem fegyverrel, nem háborúval, hanem tudományos expedíciókkal hódítanak. Szürke kabátos tudósok csináltak meg az utat Oroszországnak Kinába s ugyanilyen módon foglalt tért Anglia, Francia- és Németország. Ezután beszámolt Cholonok J. Jenő, Bíró Lajos, Jankó János utazásairól és kutatásairól, gróf Zichy Jenő expedíciójáról. Majd dr. Havass Rezső mozgalmát ismerteti Dalmácia visszacsatolásáról, mely igen széles körökben keltett mozgalmat és visszhangot. A társaságnak a helynevek eredeti nyelven való használata iránt indított mozgalmát a kormány folytatta s immár szentesített törvény bizonyítja, hogy a társaságnak régen sürgetett mozgalmát teljes siker ért el. A Balaton-bizottság sikeres munkálkodásáról szól ezután, majd áttér a választmány működésére, a fölolvasó ülésekre s a társaság irodalmi működésének ismertetésére. A társaság tagjainak száma 602.

A jelentést élénk éljenzéssel tudomásul vették. Erdődi ezután indítványozza, hogy Lóczy Lajos elnöknek a Balaton-bizottság élén teljesített buzgó működéséért köszönetet szavazzanak, amit a közgyűlés éljenzéssel elfogadott.

Berecz Antal főtitkár a számadásokat mutatja be. A társaság vagyona az év végén 8580 forint. Gróf Széchenyi Béla ezután 300 forinttal járult hozzá az évi költségekhez. Erdődi Béla indítványára a közgyűlés köszönetet szavazott Wlassics és Darányi minisztereknek, az Akadémának, Szalvátör Lajos főhercegnek s mindazoknak, akik a társaságot anyagilag támogatták.

Ezután tiszteleti tagokká választották meg: Francisco Xinreire de Amoral és Luciano Cordeiro, a portugál földrajzi társaság elnökét és titkárát, továbbá gróf Zichy Jenőt, Jekelfalussy Józsefet, Körösi Józsefet, Rapács Radót és Radloff Konstantin orosz tudóst. Választottak ezután levelező tagokat is.

Ezután Lóczy Lajos, a jeles utazó tartott igen érdekes ismertető előadást Kináról, mely

a most Keleten folyó politikai rivalitás miatt különösen aktuális volt.

Végül kihirdették a választások eredményét. Választmányi tagok lettek: Findura Imre, Király Pál, dr. Lóczy Lajos, dr. Schaffner-zik Ferencz, dr. Staud Mór, dr. Bráza Kálmán, dr. Demkó Kálmán, dr. Petheő Gyula és Szalay Péter.

**. Műbarátok gyűlése. A „Műbarátok köre” gróf Apponyi Albert elnöklése alatt ma délután 4 órakor tartotta meg évi rendes közgyűlését. Dr. Szendrei János titkár számolt be a múlt évi tevékenységéről. A múlt évben osztották szét a tagok között „Magyar műkincsek” című kiadványuk első kötetét és a „Magyar koronázási jelvények” című millenniumi diszkidványt. Kiadta továbbá a szokásos évi 1500 forintos ösztöndíjat; a zeneakadémia és nemzeti zenede növendékei között négy 100—100 forintos ösztöndíjat osztottak ki. A műcsarnok és a nemzeti szalonban 5000 forintért képeket és szobrokat vásárolt s azt tagjai közt kisorsolta. Részt vett a kör a Lotz-ünnepen s babékoszorút adott át az ünnepelt mesternek. Elhatározta, hogy kiadványaival részt vesz a párisi 1900-iki kiállítás kulturális csoportjában. Tagjai számára hazai és külföldi művészek közreműködésével május elején a parkklubban hangversenynyel egybekötött fényes estét rendez. Ujabbán egy 100 és egy 200 forintos művészeti és egy 250 forintos iparművészeti ösztöndíjat tűzött ki a kör. A jelentéseket tudomásul vették.

SPORT.

† A Przewit-handicap. Az idei Przewit-handicap rendkívül érdekesnek mutatkozik, mert legalább 15 ló fog a startjához állani. Valószínű indulóknak jelzik a következőket:

Gomba	lovagolja	Pratt
Wette nicht	"	Barker
Álmos	"	Huxtable
Kelet	"	Adams
Tip-Top	"	S. Bulford
Ága	"	Poole
Bátor	"	Hyama
Hajadon	"	Wilton
Mirko	"	Sharpe
Marilla	"	Griffith
Hipp-Hipp Hurrah	"	Cleminson
Katinka	"	Ibbett
Vilmos	"	Marsh
Sapristi II.	"	?
Offensive	"	M. Farlane
Doria	"	?

A német Sanssouci nincs rendben s így helyette istállótársa, Sapristi II. fog indulni.

† Hírek Alagról. Vajjon-t a Rákosi-díjban Buckenham fogja lovagolni. — Osiris biztos induló a Rákosi-díjban. — Az alagi nagy akadályversenyre Ruabn a határozott tip, a professzionátusok verhetetlennek tartják. — Rajna, valószínű induló az alagi nagy akadályversenyben, Williamson fogja lovagolni.

† Hírek Tatáról. Szemere Miklós ma reggel Tatán volt a lovai munkájánál. — A Metcalf-istállót a Szabad Handicap-ben Forgószél fogja képviselni, jockeyja Wilton lesz. — Ruabn, az alagi nagy akadályverseny favoritja, ma reggel, Wheeler jockeyvel a nyeregben, erős munkát végzett. A próbafutamban Must és Diogenes vezették. — Mirko, a Przewit-handicap egyik favoritja pompás formában van, indulása azonban attól függ, hogyan állja ki a héten megtartandó triált. — A Rákosi-díjban a Milne-istállóból Darlington fog futni. Istállótársa, Ginger, lábbaja miatt nem indulhat e versenyben.

† Versenyhatárnapok. Az „Urlovasok Szövetkezte” a versenyek határnapjait következőleg állapította meg.

Alag: március 31, április 2, 3, 5, 7, 10 és 11-én.

Pozsony: május 4 és 5-én.

Alag: június 5, 7, 9, 11 és 12-én.

Siófok: július 9 és 10-én.

Alag: szeptember 4, 6, 8 és 11-én, november 5 és 6-án.

† Az angol steeple-chase. Holnap pénteken kerül döntésre a liverpooli nagy akadályverseny, melynek díjért körülbelül 25 ló fog küzdeni. E verseny első favoritja, Manifesto, lábbaja miatt alig fog indulni e futamban. Legtöbb kiállításuk a holnapi akadályversenyben a következő lovaknak van: Timon, Cathal, Norton. Az elsőnek említett lovat William-son fogja lovagolni.

A HIVATALOS LAPBÓL.

Kinevezések. A pénzügyminiszter a naszói adóhivatalhoz Fehér Bogdán décsi adóhivatali ellenőrt adóhivatali pénztárnokká, Huttira Károly naszói adóhivatali ellenőrré, Bajnóczy Gyula décsi állami végrehajtót adóhivatali ideiglenes minőségben, a décsi adóhivatalhoz Tyrnauer Dezső szatmári adóhivatali ellenőrré és Köntzey Jenő sepsi-szentgyörgyi adóhivatali díjtalan gyakorlatot adóhivatali ideiglenes minőségben, a szabadkai királyi adóhivatalhoz Kövessy Ödön kolozsvári adóhivatali segédet adóhivatali ellenőrré, a szolnoki adóhivatalhoz Vámos Adolf ottani állami végrehajtót adóhivatali ideiglenes minőségben, Baráth Alfréd számgyakornokot adóhivatali ideiglenes minőségben, a kis-czei adóhivatalhoz Vöczkődy József zala-egerszegi díjtalan adóhivatali gyakorlatot adóhivatali ideiglenes minőségben, a hajdú-szoboszlói adóhivatalhoz ifj. Nagy Gábor hajdú-szoboszlói takarékpénztári gyakorlatot adóhivatali ideiglenes minőségben, a veszprémi pénzügyigazgatóságához Mersich István Jenőt állami végrehajtóvá ideiglenes minőségben, a pénzügyminiszteri számvevőséghez Tarkeő László díjtalan számgyakornok-jelöltet díjtalan pénzügyi számgyakornokká ideiglenes minőségben, a nagykárolyi pénzügyigazgatóság számvevőségéhez Stuller Béla számgyakornok-jelöltet díjtalan számgyakornokká ideiglenes minőségben, a tordai pénzügyigazgatóság számvevőségéhez Velits György számgyakornok-jelöltet díjtalan számgyakornokká ideiglenes minőségben: a földmívelésügyi miniszter Gruijt G. Lyubomir napidíjas írnokot a mitroviczi folyamánéknéi hivatalhoz ideiglenes minőségű irodaségdíjtalt; a soproni pénzügyigazgatóság Kovács Imre kapuvári lakost a csepregi és Horváth József felső-pulyai lakost a felső-pulyai adóhivatalhoz ideiglenes minőségű segédírnok adóhivatali gyakorlatokká nevezte ki.

Magyar név. Kiskoru Bergstein József, Ignác és Ártur budapesti lakosok Bálint-ra változtatták át vezetéknévüket a belügyminiszter engedelmével.

Pályázatok. Postamesteri állásra Szepes-Olasziban (Sáros vármegye), örülői állásra Zomborban, hadtengerészszolgái állásokra Polában, a szegedi kerületi börtönnél börtönőri, a püspök-ladányi (Debreczen) járási bíróságnál járásbírói, a trstenai (Rózsahegy) járásbírói segédtelekkönyvvezetői, a miskolci törvényszéknél telekkönyvi átalakító díjnoki, a vágújhegyi (Nyitra) járásbírói segédtelekkönyvvezetői, a nagybereznei (Beregszász) járásbírói segédtelekkönyvvezetői, a námesztői (Rózsahegy) járásbírói segédtelekkönyvvezetői állásra van pályázat hirdetve.

Árverések a fővárosban. Büttner Adolf ingóságai I. Krisztina-tér 1/a március 29. Bobula Jánosné ingóságai VII. Szévtérség-utca 45. április 8. Blázy Gyula ingóságai VIII. Üllői-ut 2. március 26. Kormos Adolf ingóságai VIII. József-körút 65. március 26. Idős Bobula János ingóságai VII. Szévtérség-utca 45. március 31. Szelnár Adolf ingóságai IV. Koronahereczeg-utca 16 és VII. István-ut 5. március 30. Muszkát Mór ingóságai VI. Ó-utca 11. március 26. Stettner Teréz ingóságai VII. Murányi-utca 59. március 26. Wirt Ferenc ingóságai VII. Dohány-utca 106. április 7. Dietrich József ingóságai VIII. Szerdahelyi-utca 4. március 28.

A vidéken: Waldner Henrik ingóságai Gyöngyön április 1. Leskó Jakab ingóságai Eperjesen április 1. Laki János ingóságai Kókán (Nagy Káta) április 8. Betegh Ferenc ingóságai Gyéres-Szent-Királyon (Torda) március 31. Krarsz Jakab ingóságai Pécsen március 31. Forgács József ingóságai Kassán április 5. Herresbacher Leopoldina ingatlanai Pécsen április 30. Szivacska Zsiga ingatlanai Mokrin (Nagy-Kikinda) községhez tartozó április 29. Grosz Miksa ingóságai Mádon (Szerencs) március 29. Gliga Tódor ingóságai G. Libánfalván és Kincsesen (Sz. Régen) április 5. Mandel Beiri ingóságai Aba puszán (Nagy-Kálló) március 31. Ábra András ingatlanai Brassóban június 28. Özvegy Fehér Andrásné ingatlanai Debreczenben április 20. Klósz Nándor ingatlanai Sz. Fehérvárott április 19. Zsáry Gusztáv ingatlanai Bazinban április 21. Helley János ingóságai Tasnádon április 4.

ÜZENETEK A KÖZÖNSÉGNEK.

J. D. Versecz. Ha ön az „audiat et altera pars” elvére hivatkozik, akkor tudni kell a közönségnek, hogy kicsoda az az „altera pars”. Ennélfogva sziveskedjék beleegyezni abba, hogy cikkét neve aláírásával és hivatalos állásának megírásával adjuk. Így majd kilátszik, hogy csakugyan az altera pars beszél és ebben az esetben majd adjuk a cikkét.

Gabrelli. Budapest. Sorsjegyeit nem huzzák ki. Hú előfizető. Siklós. Köszönjük a meleg érdeklődést és a jótanácsokat; azonban kívánságát technikai okokból egyelőre nem valósíthatjuk meg. Később talán lehet.

Szegedi kis menyecske. Férjét a kávéházba járásról ne szoktassa le. Hadd járjon a kávéházba.

L. E. Budapest. Tudunkkal még nem tüzték ki az új pályadíjat. Bővebb felvilágosítást ad Szily Kálmán, a Magyar Tudományos Akadémia főtárháza.

F. L. Máramaros-Sziget. A mondat így is megérthető, de nem magyaros. A kért szót két p-vel írják; de helyesen egy p-vel kell írni. Az e g y b szót is egy b-vel írják; így határozta ezt meg a Magyar Tudományos Akadémia és így diktálja a nyelvtérzők.

Mars. 1866-ban esett el Königrätznél; így tehát 1871-ben részt nem vehetett a badacsonyi szüneten.

NYILTÉR.

Ruha-bérlet.

A bérlet 2 évre köttetik és negyed vagy fél évi részletekben fizetendő. A szövetválasztás a bérlet izlése szerint történik. **Például 37 frt 50 kr. negyed évi fizetés mellett következő ruhadarabokat szállítok:**

4 elegáns utcai öltönyt
1 szalon-jaquette öltönyt
1 felöltőt
1 szalon- v. frakk-öltönyt

legfinomabb
kivitelben

ifj. DEUTSCH MANÓ

férfi-szabóterme

csak: Ferenciek-terén 7, I. em. (Ferenciek-bazára.)
Eredeti angol szövetek, híres szabások, saját műhely.

Dr. LIPCSEY ÁDÁM

ügyvédi irodája

Budapest, VIII., József-utca 31. sz. alatt van.

Téli és nyári kerékpáriskola.

Columbia

a legelső amerikai kerékpár
1898 újdonsága a lánczéküli.

Fodor Károly és társa.

Erzsébet-tér 17. sz.

Telefon 14—18

MATTONI-FÉLE
GLIESSHÜBLER
TERMÉSZETES
SAVANYU-KUT

Figyelmeztetés!

Wiegand Rezső ur cégünkől leszámolás nélkül távozott s azért szükségesnek véljük mindenkit figyelmeztetni, hogy az általa nevünkben kötött ügyletek érvénytelenek s a cég nevében pénzfelvételre feljogosítva nincs.

Kelt Budapesten, 1898. március 24-én.

Az „Attila” kerékpár-részvény társaság
névében

Reichenberger Károly.

KÖZGAZDASÁG.

Közigazgatási táviratok.

Páris, márc. 24. (Bankkimutatás) A pénzforgalom aránya az érczkészlethez 83.39 : 100. Kamatok és leszámítolás jövedelme 310.000 frk. Érczkészlet (ezüst) + 3.758.000 frk. Váltótárcza — 19.213.000 frank. Államkincstári követ. + 13.586.000 frank. Magánkövetelések + 18.019.000 frank. Érczkészlet (arany) — 4.1833.000 frank. Előlegek aranyrudakra — 49.000 frk. Jegyforgalom — 30.508.000 frank.

New-York, március 24. (C. T. B.)

	március 24.	március 23.
	centa	centa
Buza márciusra	102	103
„ májusra	99 1/2	100
„ júliusra	85 1/2	86 1/2
Tengeri májusra	33 1/2	33 1/2

Chicago, március 24. (C. T. B.)

	március 24.	március 23.
	centa	centa
Buza májusra	104	104 1/2
Tengeri májusra	28 1/2	28 1/2

Mezőgazdaság.

A mező munkások igazolványai. Az új munkástörvény által életbeléptetett igazolványok kiadását, mint a földmívelésügyi miniszterhez küldött jelentésekből kitűnik, maguk a munkások sürgetik, sőt még ott is, hol a szociálistizmusnak legnagyobb féaszke van, a munkások lassankint jelentkezően a munkás igazolványok átvételére végett. — Orosházán eddig 982 igazolványt adtak ki. Az is kitűnik a jelentésekből, hogy jó hatással van a munkásokra,

hogy a hatóságok az új törvényt alaposan megmagyarázzák a munkásoknak. — Daczára azonban, hogy az igazolványokat kiveszik a munkások szerződést alig-alig kötnek.

A tenyészállat-vásár. Az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület” által rendezendő tenyészállat-vásár holnap délelőtt fog megnyitni. A vásárra beérkezett állatok bírálatát a Tormay Béla elnöklése alatt működő bíráló-bizottság még a tegnapi nap folyamán fejezte be és a bírálat eredménye a megnyitás alkalmával fog kihirdettni. — A vásár élénknek ígérkezik s már a tegnapi nap folyamán tekintélyes számú állat adatott el.

Ipar és kereskedelem.

A borvásár. A „pesti vásárok” borra nézve is bírnak még némi jelentőséggel. A József-napi borvásárt az idén először a központi vásárcsarnok pinczéiben tartották meg. Főleg hajóval küldtek be, jobbra Tolnamegyéből nagyobb mennyiségű bort és pálinkát eladásra és pedig 107.881 liter fehér asztali bort, 6900 liter vörös asztali bort, 15.961 liter sillerbort, 20.101 liter pálinkát, összesen 150.843 liter bort és pálinkát. Ebből eladtak máig 1259 hektoliter bort és 147 hektoliter pálinkát. A vásárlási kedv tehát elég élénk volt. A következő árakat jegyeztük fel: fehér asztali ó bor 22—25 forint, fehér asztali új bor 20—23 frt, vörös asztali bor 20—25 frt, siller bor 20—25 forint, törkölypálinka 38—45 forint, szilvórium 40—45 forint, baraczpálinka 45—55 forint, hektoliterenkint, hordó és fogyasztási adó nélkül. Az árusítók a vásárcsarnokban részükre kijelölt helyiségekkel meg voltak elégedve, csak a talaj keménysége miatt panaszkodtak, mert a kemény talajon sok hordódonga ment tönkre, de ezen könnyű segíteni. A vásárnak különben is már holnap vége lesz; első szerepeléséről a vásárcsarnokban tapasztalhattuk, hogy az áthelyezés csak előnyére vált ez intézménynek.

A balatoni halászat. A Balatoni halászati társulat tegnapelőtt tartotta Keszthelyen évi közgyűlését. Felolvastattak az igazgatói jelentés, melyből kitűnt, hogy az 1897. év mostohább volt az 1896-iknál, amennyiben a halállomány nagyon fogyott, aminek egyik főoka, a Kis Balatonon végig vonuló és azt tapláló Zala folyónak szabályozása, a mi által a víz kiömlése a Kis Balatonba majdnem teljesen megszűnt és így a Kis Balaton vize tespedve, a nemesebb hal feltételének már nem felel meg. A jelentés kiemeli, hogy a földmívelési miniszter 37 millió süllokrát adományozott és a világosi költőtől és 50.000 ponty poronty lev a Balatonba helyezve, végül fölemlíti a jelentés, hogy a múlt évben kifogtak a Balatonból 54.442 kgr. fogas süllőt, 10.603 kgr. pontyot, 248.222 kgr. kecségét, 68.913 kgr. gardát, 1646 kgr. harcsát, 7831 kgr. csukát, 9556 kgr. önt, 3754 kgr. vegyes halat, összesen 395.769 kilogrammot. A betérjesztett számadások szerint a társulat múlt évi bevétele 2385 frt 20 kr-ra; kiadásai 2187 frt 91 kr-ra ruktak. Elhatározták a közgyűlés, hogy a somogyi berkekben és bozótokban levő halastavakat a miniszteri leirat értelmében gondozni fogja, de viszont kéri a minisztert, hogy a halászatra vonatkozó tilalmi időt ott is állapítsa meg arra az időre, mint a balatoni halászatnál.

A párisi világkiállítás. Miklós Ödön, az 1900. évi párisi világkiállítás magyar csoportjának kormánybiztos-helyettese, ma délután az „Országos Kaszinó” nagytérképén igen érdekes előadást tartott a párisi kiállításról és kiváltságos Magyarország részvételéről a kiállításban. Az előadást nagyszámú díszes közönség, köztük számos hölgy, hallgatta végig. Ott voltak: Perczel Dezső belügyminiszter, Wekerle Sándor a közigazgatási bíróság elnöke, gróf Bethlen András, Hamersberg Jenő főügyész, Zoltán Elek altábornagy, Paiss Andor kuriai tanácselnök, Gräzenstein Béla államtitkár, Mádai Izidor miniszteri tanácsos, Timon Akos egyetemi tanár, Herczegh Ferenc országgyűlési képviselő, Kázy József kamarás, kiállítási igazgató stb. Az előadó ezáltal, rövid visszafordítás után az eddigi világkiállításokra, az 1900. évi párisi világkiállítás ismertetésében főként arra törekedett, hogy annak legvonzóbb érdekességeit tárja előkelő hallgatósága elé. Az érdekes előadást élénk élénkezéssel és tapsal jutalmazta az előkelő hallgatóság.

Csöndnyitások. Feuchtmann Manó kis-ujzállási kereskedő ellen a szolnoki királyi törvény.

szék részéről. Csődbiztos Palka Kálmán törvényszéki bíró; tömeggondnok Mészáros Gyula kisujzási ügyvéd. Bejelentési határidő május 10. Felszámolási határidő június 8. — **L e i t m a n n** Adolf kassai kereskedő ellen a kassai királyi törvényszék részéről. Csődbiztos Vályi István törvényszéki bíró. Tömeggondnok dr. Holländer Lajos ügyvéd. Bejelentési határidő április 22. Felszámolási határidő április 29.

Kőbányai sertéspiacz, márcz. 24. Magyar elsőrendű: Fialat nehéz (páronkint 320 kilogrammon felüli sulyban) 57—58 krajczárig. Közép (páronkint 251—320 klgig terjedő sulyban) 57½—58 kr. Könnyű (páronk. 250 klgig terjedő sulyban) 56½—57 kr. Szerbiai: Nehéz (páronkint 260 klg. felüli sulyban) 57—58 krajczárig, közép (páronkint 240—260 kilogramm sulyban) 57—57½ krajczárig. Könnyű (páronkint 240 kilogrammig terjedő sulyban) 56—56½ krajczárig. Sertéslétszám: 1898. márczius 22. napján volt készlet 24.650 drb, márczius 22-én felhajtott 916 drb, márczius 23-án elszállított 306 drb, márczius 24-én maradt készletben 25.260 darab. A hizott sertés üzletirányzata változatlan.

Budapesti konzum-sertésvásár, márczius 24. A ferencvárosi petroleumraktárnál levő székesfővárosi konzum-sertésvásárra 1898. márczius 23-án érkezett 701 drb. Készlet 99 darab, összes felhajtás 800 drb. Elszállítottat budapesti fogyasztásra 452 drb; elszállíttatlan maradt 318 drb. Napi árak: 120—180 kilós 58—59 kr., 220—280 kilós 57—58 kr., 320—380 kilós 57½—58½ kr., öreg nehéz 53—54 kr., malacz 38—42 krajczár. A vásár hangulata élénk volt.

Budapesti gazdasági és tenyészmarhavasár,
márczius 24. (A budapesti közvagóhíd és marhavasár-
igazgatóság jelentése.) *Felhajtott:* 387 drb
ugymint: jármos ökör, első minőségű 46 darab,
közép minőségű 201 drb, fejős tehén: tarka 98
drb, bonyhádi 41 drb, tenyész-bika 1 drb. Jármos
ökrök és fejős tehének iránt gyengébb kereslet
mutakozott, a felhajtás egy része eladatlan maradt.
Az egyes vevők közül említhetők: Dreher uradalma
18 darab. Stein testvérek Bátorkesz 16 darab
jármos ökör. — *Következő árak jegyeztettek:*
Első rendű jármos ökör 385 forintig páronkint.
Középmínőségű jármos ökör 340 forintig páronkint.
Fejős tehénekért és pedig: tarka, keveri szármá-
zású tehén 70—120 frtig darabonkint. Bonyhádi
tehén 110—160 frtig darabonkint.

Budapesti szurómarhavasár, márczius 24. (A budapesti közzvágóhid és marhavasári igazgatóság jelentése.) Felhajtattott 1346 drb belföldi-élő borju, 316 drb élő bárány, 19 drb belföldi-növendék előtt borju, 2866 drb előtt bárány, kecske élők 2 drb, előtt 5 drb. A borju és bárányvásár élénk lefolyású volt. — Jegyzett árak : Élő borjuk : belföldi 28—38 frt, előtt borju, belföldi 30—38 forint 100 kilómkint, Élő bárány párja 3—7 forintig.

Budapesti vágómarhavásár, márczius 24. (A budapesti közvágóhíd- és marhavásár-igazgatóság jelentése.) *Felhajlatott:* 2378 darab nagy vágómarha, nevezetesen: 1428 drb magyar és tarka ökör, 569 drb magyar és tarka tehén, 221 darab szerbiai ökör, 9 drb szerbiai tehén, 130 darab bika és 21 darab bivaly. Minőség szerint 471 darab elsőrendű hizott, 1758 drb középminőségű és 149 drb alárendelt minőségű ökör. A kisebb felhajlás következtében az irányzat szilárd volt s az árak általánosságban 100 kgr-kint 1 frttal emelkedtek. *Következő árak jegyeztettek:* Hizott magyar és tarka ökör, jobb minőségű 28—32 forintig, hizott magyar és tarka ökör, középminőségű 24—28 frtig, alárendelt minőségű magyar és tarka ökör 20—24 frtig, jobb minőségű magyar és tarka tehén 21—31 forint, kivételesen tarka tehén 33 frtig, magyar tehén középminőségű 21—31 frtig, szerbiai ökör jobb minőségű 25—30.— frtig, szerbiai középminőségű 22—24 frtig, szerbiai bika 22—29 frtig, kivételesen 30.— frtig, szerbiai bivaly 17—22 frtig kivételesen 23 frtig métermázsánként élősúlyban.

Bécsi szurómárvadásár, márcz. 24. A mai vásárra felhajtottak: 3942 darab borjut, 2589 drb élő sertést, 2036 drb leölt sertést, 234 drb leölt juhot, 5372 drb bárányt. A jobb kereslet folytán az üzlet a borjувásáron jobb volt és a jegyzések 2—4 krajczárral emelkedtek. Leült sertés változatlan. Süldő irányzata lanyhább. Bárányoké szintén. Jegyzések: leült borju 34—44 kr, prima 46—52 kr, igen finom 54—60 kr, fiatal sertés 32—42 kr. leült nehéz sertés 52—56 kr, prima süldő 46—52 kr, leült juh 26—38 kr, kilónként. Bárány 4—12 forint párja.

Pénzügy.

A Länderbank mérlege. Mint lapunknak Bécsből jelentik, az osztrák Länderbank 1897. évi mérlege 1.745.024 forint tiszta jövedelmet mutat. Az igazgatótanács elhatározta, hogy az április 14-én tartandó közgyűlésen 8 forint osztalékot hoz javaslatba. Azt fogja továbbá javasolni, hogy a múlt év

veszteségének fedezésére az alakított 2½ milliónyi különtartalékot, 6 millió hozzácsatolásával a rendkívüli tartalékalapból, 8½ millióra emeljék föl.

Közeledés.

Az észak nyugoti vasut. A Nyitrától Lundenburgnak menő északnyugoti vasut nincs összekötve a budapest-bécsi fővonallal, pedig az északnyugoti vasut jövedelmét is növelné s Nyitra és Bars megye közgazdasági érdekeire is nagyon fontos volna. A két vármegye országgyűlési képviselői, tizenhatan, tegnap tisztelegtek báró D á n i e l Ernő kereskedelmi miniszternél és V ö r ö s László államtitkárnál a vonal mielőbb való kiépítését kérve. A miniszter is, az államtitkár is elismerte a kérelem jogos voltát, a szóban forgó vasuti vonal szükségességét, ki is akarják azt építtetni, de a kérdés a komárom-érsekújvári vasut ügyével van kapcsolatban s a megoldás is ettől van függővé téve. Afelől azonban mind a két helyen megnyugtatták a tisztelgő képviselőket, hogy kérelmök meglehetősen találást s a bajon sürgősen segíteni akarnak. Az ügy meg is érdemli a kormány komoly figyelmét s egy jelentékeny országrészes fontos közérdeke kívánja, hogy a megokolt kérelemnek s szíves ígéreteknek mielőbb valóságos fogamatjuk is legyen.

Szállítási kedvezmények. A vetőmag szállítási kedvezményeket, amelyeket a kereskedelemügyi miniszter, a földművelésügyi miniszter kérelmére, a magyar királyi állanvasutak vonalain elrendelt, a magyar kir állanvasutak kedvezményezésére, április hó végéig terjedő érvénnyel, az összes önálló helyi-érdekl vasutak is engedélyvették.

Műhelyépítkezések az államvasutakon. A magyar királyi államvasutaknál műhelyépítkezési célokra két millió forint áll rendelkezésre. Jövő évben. Ebből az összegből a budapesti északi fő-műhelyben, továbbá a szolnoki, miskolczi, jénai, jászberényi és debreczeni műhelyekben fogják az épületeket és a gépészeti berendezéseket bővíteni. A zólyomi javítóműhely áthelyezésére 100.000 forintot, a sátoraljaújhegyi műhelyen és a pozsonyi rendező-pályaudvaron levő fő-közműhelyben végzendő munkákra, valamint kisebb építkezésekre és gépészeti berendezésekre 180.000 forintot fordítanak.

Sorsolás.

Magyar királyi osztálysorsjáték. A mai húzás
eredménye a következő: **20.000** koronát nyert:
1491. 5000 koronát nyertek: 57754 és 67666.
2000 koronát nyertek: 69480 70453 63741 80861.
84611 45098 14213 23596 33301 74878 78532.
52915 14436 8092 5677 77523 3421 10583. **500**
koronát nyertek: 18493 56785 27638 37728 5393
48950 88559 5394 15509 84352 28799 55727
43645 67016 28651 99669 53821 81664 88111
37818 34118 23488 46960 88040 42344 71975
53901 76498 34125 66304 17281 12573 67460
99211 73918 9908 3946 9816 6862 25179 73669
3725 19121 21203 85271.

BUDAPESTI GABONATÖZSDE.

Budapest, márczius 24.

A külföldi gabonapiacok ma lényegtelen árváltozásokat jelentettek. Amerikában a kurzusok mintegy egy centsel csökkentek, a délután beérkezett sürgönyök közül pedig kiemeljük a párisit 15 centimesnyi emelkedésről, a berlinit szilárd irányról, a londonit változatlan hangulatról és a liverpoolit 1/4 pennys olcsóbbodásról szóló jelentésével.

Nálunk szilárd volt az irányzat. Tavaszi buza legmagasabb 12 forint 32 krajczáros napi árfolyamából estig ugyan hat krajczárt veszített, mivel — úgy látszik — az eladók engagementjuk tulnyomó részét már fedezték. Legyen akárhogy, az immár kétséget nem szenved, hogy a contremine teljes kudarcot vallott. Különbösen hetek és hónapok óta mondogattuk, anélkül, hogy jóslásokba bocsátkoztunk volna, hogy egyértelmű lenne a logikának feje tetejére való állításával, ha e fiasco be nem következne és megvan ime az az elégtételünk, hogy a bianco-eladók tényleg meglátva hagyják ott a küzdőporondot.

Tévedés volna azonban arra konkludálni, hogy mi elvből üldözzük a gabona-határidőszületet, vagy, hogy osztjuk amaz előítéletet, amely főkép a határidőpiac eladói irányában tágabb körökben elterjedt és a contreminen minden körülmények között perhorreskáljuk. Minderről szó sincs.

Tudjuk, hogy a közvélemény egy része, külö-

nösen földművelő országban a gabonáarak alakulá-
sának problémájára nézve, hajlandó azt hinni, mi-
kép a termelőt védi, amidőn tagadja, hogy a
contremine a gazdák szempontjából is gyakorolhat
üdvös befolyást, a magunk részéről azonban át va-
gyunk hatva attól, hogy semmi alapja sincs ama
többé-kevésbé elfogadott axiómának, amely szerint
az üzlet e válfaja nem egyéb, mint a kereskedők
mesterséges szövetkezése az árak saját javukra és
a produkció kárára való leszorítására.

Meg vagyunk győződve arról, hogy amint oppozíció nélkül normális parlamentáris tevékenység nem képzelhető, ép úgy nem is nélkülözhetné a modern gazdasági forgalom a contreminet, amelyet csakugyan valahogy hivatalból kellene szervezni, ha saját emberségéből nem lépne akcióba, mert neki is megvan a maga fontos ellenőrző és árszabályozó hivatása. Lehetetlenné teszi a hauszspekuláció egyoldalú túllerjengését, amely még földmivelő országra is végzetessé válhatik, másrészt pedig válság alkalmával feltartóztatja fedezéseivel az árak vőgnöklőli esését. Nem is szólnunk a contremine leglegálisabb formájáról, amidőn a producens előre eladja termékét, akár a behordás után például tavaszi szállításra, vagy amidőn a kereskedő rizikójának korlátozása céljából távol vidéken, vagy messze országokban vásárolt gabonáját képletilag rögtön és minden akadály nélkül értékesíti. Az idén azonban minderről szó sem volt. Sem a gazdák nem vették igénybe a terminpiacot, mivel a silány termés következtében, józanul megítélve a helyzetet, dehogyan is siettek az eladással, sem ugynevezett arbitrage-üzlet nem fejlődhetett, mert elejétől végig olcsóbb volt a határidő ára a készáruénál.

E helyett a „magyarországi magas árak“ idecsalogatták az internacionális börzejobbereket — mint éjjel a gyertya lángja az apró bogarakat — és addig röpdösték körül a „paritáson kívül levő kurzusok“ csalóka fényét, míg szárnyaszegetten, megperzselve le nem buktak. Sem káröröm, sem az azzal való kérdés, hogy „nézetünk“ bevált, tehát nem szól belőlünk, amidőn őszintén kimondjuk, hogy a contremine kudarcza nekünk jólesik, hanem csupán annak örülünk, hogy a gabonaárak devalvációjára irányított erőszakos mozgalom célját nem érte el.

Ma a következő leszámoló árfolyamokat állapították meg:

Buza	12.25	frt
Rozs	8.54	"
Zab	6.55	"

Buzo.

Elkelt 20.000 métermázsa buza 5 krtal ma-
gasabb áron.

Előfordult eladások buzában.

Memorizálás	származás	alkulrendszer	minőség	átadás hely	100 légkötő	100 légkötő	100 légkötő
230	uj	szlavofón	72	—	13.30	—	—
800	uj	szlavofón	78 ⁵	—	18.15	—	—
450	uj	szlavofón	78 ²	átlag	18.15	—	—
300	uj	szlavofón	74 ⁵	—	13.15	—	—
800	uj	szlavofón	75	—	18.10	—	—
400	uj	szlavofón	75	—	18.1	—	—
400	uj	szlavofón	76	—	13.1	—	—
480	uj	szlavofón	76 ³	—	18.1	—	—
700	uj	szlavofón	74	—	12.89	—	—
100	uj	szlavofón	75	—	18.70	—	—
400	uj	pestvidéki	78	—	13.90	—	—
200	uj	pestvidéki	75	—	13.75	—	—
200	uj	fehértó	77 ⁴	—	18.30	—	—
300	uj	fehértó	78	—	12.70	—	—
800	uj	fehértó	74	—	12.50	—	—
100	uj	fehértó	74	—	12.45	—	—
300	uj	bácskai	78 ³	—	13.90	—	—
600	uj	bánati	74 ³	—	12.85	—	—
350	uj	dunavideki	78 ³	—	13.05	—	—
5000	uj	panaszovai	72	—	11.82 ^{1/2}	—	—
1900	uj	szerb	74 ³	ál. tran.	9.97 ^{1/2}	—	—
900	uj	szerb	72	—	9.97 ^{1/2}	—	—
100	uj	oláh	76 ³	transito	10.35	—	—
300	uj	oláh	09	—	9.12	—	—

Hivatalos jegyzősek buzában.

F A J		Műnd. súly hektol.	100 kilogr. készp. ár		Műnd. súly hektol.	100 kilogr. készp. ár	
			frtől	frtig		frtől	frtig
Tiszavidéki	uj	74	12.80	12.70	75	12.90	12.85
"	"	76	12.90	12.95	77	13.05	13.15
"	"	79	13.20	13.30	79	13.35	13.40
"	"	80	—	—	—	—	—
Pestvidéki	uj	74	12.55	12.65	75	12.75	13.00
"	"	76	12.85	12.90	77	13.10	13.10
"	"	78	13.15	13.25	79	13.30	13.35
"	"	80	—	—	—	—	—
Fejérmegyei	uj	74	12.60	12.75	75	12.85	13.00
"	"	76	12.95	13.10	77	13.10	13.30
"	"	78	13.25	13.35	79	13.55	13.60
"	"	80	—	—	—	—	—

Raktárállomány búzában és lisztben: A fővárosi közraktárakban 54.200 métermázsza buza és 70.300 métermázsza liszt, a Silosban 5100 métermázsza buza. A nyugotiban 9652 métermázsza buza és 654 métermázsza liszt.

Határidőüzlet búzában: Tavaszi buza irányzata kezdetben szilárd volt, később ellanyhult. Őszi buza egyenlegként változatlan, a május-juniusi terminus tovább emelkedett.

Előfordult határidőkötések búzában.

Határidő	Dél-keleti és déli tőzsde			Délutáni tőzsde		
	kezd.	forgalom	zár.	kezd.	forgalom	zár.
március	12.29	12.30-31-22-30-29	12.25	12.27	12.26-25-27	12.26
május	11.86	11.27-9-31-93-94	11.90	11.93	11.89-86-88	11.97
szept.	9.10	9.11-12-13-14-13-12	9.11	9.12	9.11-10-11-12	9.11

Hivatalos határidőjegyzések búzában.

Határidő	Déli tőzsde zárata		Leszámoló árfolyamok	
	március 24.	március 23.	pénz	ár
márc.	12.25	12.27	12.27	12.28
szept.	9.10	9.11	9.13	9.14

Rozs.

Készárüzlet rozszban: Elkelt néhány kocsirakomány tartott áron.

Előfordult eladások rozszban.

menyiség mázsában	ó vagy uj	származás	minőség megj.	átadási hely	ár, netto 100 Kgr- kint	Kész vagy 3 óra
200 100	Uj	pestvidéki	—	Budapest Monor	8.97½ 8.85	kp.

Hivatalos jegyzések rozszban.

ó vagy uj	faj	hektoliterenkint súly kilogrammban	100 kilogramm készpénz ára
uj	elsőrendű	70-72	8.95
uj	másodrendű	—	8.90

Raktárállomány rozszban: A közraktárban 14.400 métermázsza; a nyugati pályaudvaron 1198 métermázsza.

Határidőüzlet rozszban: Tavaszi rozszban csekély üzet volt, az árak változatlanok, ugyiszintén ősz rozszban.

Előfordult határidőkötések rozszban.

Határidő	Dél-keleti és déli tőzsde			Délutáni tőzsde		
	kezd.	forgalom	zár.	kezd.	forgalom	zár.
március	8.56	8.57	8.56	8.56	8.57	8.55
szeptember	7.10	7.09-10	7.09	7.09	—	7.09

Hivatalos határidőjegyzések rozszban.

Határidő	Déli tőzsde zárata		Leszámoló árfolyamok	
	március 24-én	március 23-án	pénz	ár
március	8.54	8.57	8.56	8.58

Takarmányfélék.

Készárüzlet takarmányfélékben. Zab, árpa, tengeri árai változatlanok. A kínálat és a kereslet egyaránt gyenge.

Előfordult eladások takarmányfélékben.

Menyiség mázsában	ó vagy uj	ár	minőség	átadási hely	ár, netto 100 Kgr- kint	Készp. vagy 3 óra
200 150 100 800 200 100 200 100	uj	zab	—	Budapest	7.10 7.11 7.11 8.95 8.97½ 7.15 6.57½ 5.20	— — — — — — — —
200 100	árpa	—	—	Szárvas	6.57½	—
200 100	tengeri	—	—	Karczag	5.20	—
100	—	—	—	Mezőtur	5.15	—

Hivatalos jegyzések takarmányfélékben.

Ára	ó vagy uj	Faj	Hektoliterenkint súly kg.-ban	100 kg. készp.	
				frtól	frtig
Árpa	uj	takarmány égetni való sörfőzdei	60-62 62-64 64-66	6.60 7.11 8.11	6.90 7.50 8.50
Zab	—	—	59-61	6.85	7.15
Tengeri	—	bánási másnéma	—	5.40 5.35	5.50 5.40

Raktárállomány takarmányfélékben: A közraktárakban 11.000 métermázsza árpa, 9000 métermázsza zab, 19.000 métermázsza tengeri. A nyugati pályaudvarban 2604 métermázsza árpa, 319 métermázsza zab. A Silosban 8800 métermázsza tengeri.

Határidőüzlet. Tengeri és zabban csekély üzet volt, az árak alig változtak.

Előfordult határidőkötések takarmányfélékben.

Ára	Határidő	Dél-keleti és déli tőzsde			Délutáni tőzsde		
		kezd.	forgalom	zár.	kezd.	forgalom	zár.
Tengeri	május	5.38	5.39-40-39	5.39	5.38	5.39-40	5.39
Zab	július	5.47	—	5.48	5.50	—	—
	márcs	6.57	6.58	6.57	6.58	6.57	6.56
	szept.	5.60	—	—	5.70	—	—

Hivatalos határidőjegyzések takarmányfélékben.

Ára	határidő	déli tőzsde zárata		Leszámoló árfolyamok	
		márc. 24-én	márc. 23-án	pénz	ár
Tengeri	május	5.38	5.39	5.39	5.40
Zab	május	6.55	6.57	6.54	6.50

BUDAPESTI ÉRTÉKTŐZSDE.

Budapest, március 24.

A bécsi Reichsrath működésére vonatkozó békésebb hírek már a megnyitáskor megszilárdították a tőzsde üzletet, de azért az árak nem emelkedtek tetemesen. A szilárd irányzat daczára a forgalom korlátozott volt. Csupán a helyi piacon mutatkozott némi élénkség. Arra a hírre tudnillik, hogy a nemzetközi waggonkölszönző társaság és az Adria tőkéjüket szaporítják, e két vállalat részvényeiben nagyobb kereslet támadt, melynek következtében árak is megjavult. Délután Berlinből érkeztek jobb árfolyamok, melyek azonban nem gyakoroltak mélyebb hatást. Az osztrák hitel fölment 365-re, de a tartós üzlettelenség folytán ismét aláhanyatlott 364.50-re, az osztrák államvasut pedig 340-en zárult.

Az előtőzsdén: Magyar hitelrészvény 383.25, Jelzálogbank 256.75, Osztrák hitelrészvény 364.30 — 364.60, Osztr.-magyar államvasut 340.—, Salgótarjáni közsébk. 620—623, Nemzetközi waggonk. 583.—580.—.

Dél-keleti 11 óra 25 perczkor zárulnak: Osztr. hitelrészv. 364.40, Magyar hitelrészv. 383.—, Aranyjárdék 121.70, Koronajárdék 99.40, Leszámitoló bank 251.50, Jelzálogbank 256.75, Rimamurányi 246.75, Osztr.-magy. államvasut 339.75, Ipar- és kereskedelmi bank 103.50, Déli vasut 79.—, Közüti vasut 401.75, Villamos vasut 275.75.

A déli tőzsdén előfordult kötések: Salgótarjáni 622—623, Közüti vasut 402.25—403.25, Villamos vasut 275.50—275.75, Magyar hitelrészvény 382.75—383.—, Magyar leszámitoló bank 252.—, Osztrák hitelrészvény 364.20—364.60, Osztrák-magyar államvasut 340.—, Földteherment. 97.65, Bankgyesület 107.40—108.—, Egyesült fővárosi 117.5.—117.6.—, Felső magyar bányá 105.—, Ujlaki téglagyár 256.—257.—, Bpesti villamos 116.50—117.75, Czukoripar 159.—, Nemzetközi waggonk. 585.—, Adria 220.—221.—.

Díjbiztosítások: Osztrák hitelrészvényekben holnapra 2.—2.50 frt; 8 napra 5.—5.50 frt, március utóljára 11—12 forint.

Délután 1 óra 30 perczkor zárulnak:

	március 24.	március 23.
Magyar aranyjárdék	121.50	121.50
Magyar koronajárdék	99.40	99.40
Magyar hitelrészvény	383.—	383.25
Magyar ipar és keresk. bank	102.50	102.50
Magyar jelzálogbank	256.50	257.75
Magyar leszámitoló bank	251.50	251.50
Rimamurányi vasmű	247.—	247.—
Osztrák hitelrészvény	304.60	364.70
Déli vasut	79.—	79.25
Osztr.-magyar államvasut	340.—	340.25
Közüti vaspálya	403.25	402.—
Villamos vasut	275.75	276.—

Az utótőzsde csendes volt; kötetett: osztr. hitelrészvény 364.40—365—364.45, osztrák-magyar államvasut 340.— forint.

Délután 4 órakor zárulnak:

	március 24.	március 23.
Osztrák hitelrészvény	364.50	364.40
Magyar hitelrészvény	383.25	383.25
Osztr.-magyar államvasut	340.—	340.25
Leszámitoló bank	252.—	251.50
Jelzálogbank	256.50	257.75
Rimamurányi vasmű	247.—	247.—
Közüti vaspálya	403.25	402.—
Villamos vasut	275.50	276.—
Ipar és keresk. bank	103.—	102.50
Déli vasut	79.—	79.—

TERMÉNY- ÉS ÁRUTŐZSDEK.

Budapest, március 24. **Zsiradék** irányzata szilárd, de üzletellen. **Szilva** irányzata csendes, az árak változatlanok.

Hivatalos jegyzések.

Faj		Ar 100 Kgr- grammonkint	Pénz	Ár
Borsó	budapesti	—	—	—
	vidéki	—	—	—
Borsó	magyar la légszárított vidéki	—	—	—
	városi légszárított, 4 darabos	58.—	58.50	58.50
Borsó	füstölt	57.50	58.50	58.50
	boszniai, 1897. évi usance-minőség	—	—	—
Borsó	120 darabos	12.50	13.—	13.—
	100	13.75	14.25	14.25
Borsó	szekérsi, usance-minőség	17.—	17.50	17.50
	100 darabos	11.50	11.75	11.75
Borsó	85	13.—	13.25	13.25
	85	16.50	17.—	17.—
Borsó	boszniai, usance-min.	—	—	—
	120 darabos	—	—	—
Borsó	100	—	—	—
	85	—	—	—
Borsó	szekérsi, usance-min.	—	—	—
	100 darabos	—	—	—
Borsó	85	—	—	—
	85	—	—	—
Borsó	szlavóniai 1897	19.50	20.—	20.—
	szekérsi 1897	18.—	18.50	18.50
Borsó	szlavóniai	—	—	—
	szekérsi	—	—	—
Borsó	lucerna magyar, 1897	48.—	52.—	52.—
	vörös aprószemű 1897	31.—	33.—	33.—
Borsó	vörös közepesemű 1897	34.—	37.—	37.—
	vörös nagyszemű 1897	41.—	45.—	45.—

Budapesti vásárcsarnok.

Budapest, márc. 23. A vásári forgalom: **Hus-**nál a forgalom élénk, árak: szilárdak. — **Baromfi-**nál élénk, árak szilárdak. — **Halban** élénk, árak szilárdak. — **Tej- és tejtermékek**nél élénk. — **Tojás**nál élénk, árak szilárdak. — **Zöldség**nél élénk. — **Gyümölcs**nél élénk. — **Fűszerek**nél csendes. — **Időjárás:** derült, enyhe. A központi vásárcsarnokban nagyban eladott élelmi czikkek hivatalos árjegyzése a következő: **Hus.** Marhahús hátulja I. 46—56 frt, II. 40—46 frt. Birkahús hátulja I. 36—38 frt, II. 28—36 frt. Borjúhús hátulja I. 50—56 frt, II. 43—50 frt. Sertéshús elsőrendű 56—59 frt, vidéki 53—50 frt. (Minden 100 kilonkint.) Kolbász füstölt 70—80 kr (kilonkint). Sertésszir borsóval 57.0—59.5 frt (100 kilonkint). — **Baromfi** (élő). Tyúk 1 pár 1.40—1.70 frt. Csirke 1 pár 1.20—1.60 frt. Lud hizott kilonkint 50—65 kr. — **Különfélék.** Tojás 1 láda (1440 db) 28.5—29.5 frt Sárgepa 100 kötes 1.40—4 frt. Petrezselyem 100 kötes 1.30—4.00 frt. Lenese m. 100 kiló 14—18 frt. Bab nagy 100 kiló 8—12 frt. Paprika I. 100 kiló 30—45 frt, II. 15—30 frt. Vaj közöns. kilonkint 95—0.95 frt. Vaj-tea kilonkint 1.10—1.20 frt. Burgonya-rözsza 100 kiló 2.60—3.50 frt. Burgonya sárga 100 kiló 2.65—3.40 frt. — **Halak.** Harcsa (élő) 0.30—1.00 frt 1 kiló. Csuka (élő) 0.60—1.00 frt 1 kiló. Ponty dunai 0.45—0.80 frt.

Szesz.

Berlin, márc. 24. Szesz helyben 46.40 márka = 27.24 frt, fogyasztási adó nélkül hektoliterenkint a 10,000 literszázalék. Átszámítási árfolyam 100 márka = 58.70 frt.

Stettin, márc. 24. Szesz 70 márka fogyasztási adóval 45.50 márka = 26.71 frt. Átszámítási árfolyam 100 márka = 58.70 frt.

Páris, márc. 24. Szesz folyó óra 45.50 frk = 23.99 frt; áprilisra 45.25 frk = 23.86 frt; májustól 4 óra 44.75 frk = 23.58 frt; négy utolsó óra 42.— frk = 22.18 frt. Az árak 10,000 liter százalékonként ¼% leszámitással értendők. Átszámítási árfolyam 100 frk = 47.55 frt.

Czukor.

Prága, márc. 24. **Nyers czukor** 88% czukortartalom, franco Aussig. Azonnali szállításra 12.32 frt, okt.—decz. szállításra 12.35 forint.

Hamburg, márc. 24. **Nyers czukor** f. o. b. Hamburg, azonnali szállításra 9.05 márka, áprilisi szállításra 9.05 márka, májusi szállításra 9.15 márka, augusztusi szállításra 9.37 márka. Irányzat nyugodt.

Páris, márc. 24. **Nyers czukor** (88 fok) kész ár 28.50—29.— frk, fehér czukor márciusra 31.50 frk, áprilisra 31.½ frk, májustól 4 óra 32.½ frk, októbertől 4 óra 30.½ frank. Finomított készár 101.50—102 frank.

London, márc. 22. **Jávaczukor** 11¼ shilling ártartó. **Nyers czukor** és **jégezedett czukor** nyugodt, változatlan. **Finomított darabczukor**, meglehetősen üzlet. **Külföldi tört** nyugodt de ártartó. Jegyeztetett: készár 10-9¾ sh., áprilisra 10-9¾ sh., május-augusztusra 11.— sh. **Répaczukor** ártartóan indult később nyugodt, a zárlat gyengébb. **Német** (88%) márciusra 9.0¼ sh., áprilisra 9.0¾ sh., májusra 9.2 sh., júniusra 9.2¾ sh., júliusra 9.3¼ sh., augusztusra 9.4¼ shilling, október-decemberre 9.3½ sh. **Határidőüzlet:** márciusra 9.0¼ shilling, áprilisra 9.1 sh., májusra 9.2 sh., júniusra 9.2¾ sh., júliusra 9.3¾ sh., augusztusra 9.4¼ sh., október-decemberre 9.4 sh.

Olajok.

Páris, márc. 24. **Repceolaj** folyó óra 52.75 frk (= 24.83 frt); áprilisra 53.— frk (= 24.95 frt); májustól 4 óra 54.25 frk (= 25.54 frt); 4 utolsó óra 54.50 frk. (= 25.66 frt). Árak 100 kilonkint értendők. Átszámítási árfolyam 100 frk = 47.55 frt.

Hamburg, márcz. 24. Repceolajhelyben 51.—márka (= 29.94 frt). Átszámítási árfolyam 100 marka = 58.70 frt.

Köln, márcz. 24. Repceolajmájusra (hordóval) 54.50 marka (= 32.— frt). Átszámítási árfolyam 100 marka = 58.70 frt.

London, márcz. 24. *Terpentin* 24.3 shilling. *Repceolaj* 22.— sh. *Lenolaj* 15.8—15.7¹/₂ sh. *Gyapoptmagolaj* 14.3—14.9 shilling.

Petroleum.

Hamburg, márcz. 24. Petroleum helyben 5.—márka = 2.93 frt.

Antwerpen, márcz. 24. Petroleum fin. helyben 15.3/8 frank = 7.26 frt.

Bréma, márcz. 24. Petroleum fin. helyben 5.20 marka = 3.05 frt.

Newyork, márcz. 24. Petroleum fin. 70 Abel Fest. Newyorkban 5.75 cents, fin. petroleum Philadelphiában 5.70 cents; United Rife Line Certificates áprilisra 77.—; nyers petroleum áprilisra 6.40 cents. London, márczius 24. *Petroleum*, amerikai 4¹/₂—4⁵/₈ sh., orosz 4¹/₂—4³/₈ sh.

Kávét, tea, rizs, juta, shellack.

London, márczius 24. *Kávét*. *Santos*, határidő ártartó. Jegyzetett márcz.-ra 27.6 sh., májusra 28.— sh., júliusra 28.— sh., szeptemberre 28.9 sh., decz-re 29.3 shilling. *Tea*: indiai szilárd, kínai nyugodt. *Rizs*: szilárd, de nyugodt. *Juta*: nyugodt, szilárd árkakkal. *Shellack*: üzletellen, határidő üzletellen, készáruban jó kereslet.

Fémek.

London, márcz. 24. *Réz*, G. M. Brände 51—51¹/₂ font sterling készárú és 51¹/₁₆—51¹/₁₆ font sterling 3 óra; best sel. 55¹/₂—56 font sterling. *On*: finom, külföldi, 65¹/₄—65¹/₄ font sterling készárú és 65¹/₁₆—66¹/₁₆ font sterling 3 óra. *Olom*: angol 12¹/₈ font sterling; külföldi 12¹/₈—12¹/₁₆ font sterl. *Horgany*: külföldi 18¹/₈—18¹/₂ font sterl. *Higany*: 7.26 font sterling első és 7.2 font sterling másodikból. *Vas*: A glasgowi nyersvaspiac szilárdan indult és bágyadtan zárult, mérsékelt üzlet mellett. *Zárlatárak*: 45.11 sh. készárú és 46.1¹/₂ sh. egy óra. *Cleveland* 40.1¹/₂ sh., készárú és 40.3 sh. egy óra; *Hematit* 49.— shilling készárú és 49.3 sh. egy óra; *Middlesbrough* 50.6 sh. készárú és 51.— sh. egy óra. A nyersvas-készlet Glasgownban 333.264 és Middlesbroughban 44.841 tonna.

KÜLFÖLDI GABONATÖZSDÉK.

Bécs, márczius 24. A gyengébb newyorki jegyzésekre a fedezeti vásárlások tavaszi buzában korlátozva lettek és az irányzat nyugodtabb lett. Kötöttet buza tavaszra 12.30—12.32—12.28 forinton, buza máj.-jun. 11.79—11.82 forinton, rozs tavaszra 8.84 forinton, zab tavaszra 6.96 forinton, tengeri máj.-jun. 5.66 forinton.

Hivatalosan jegyzetett:

Buza tavaszra 12.27—12.28, május-júniusra 11.81—11.83, rozs tavaszra 8.84—8.85, tengeri május-júniusra 5.65—5.67, zab tavaszra 6.96—6.97 frton.

Boroszló, márcz. 24. Buza helyben 19.10 marka (= 11.21 frt) sárga. Buza helyben 19.— marka (= 11.15 frt). Rozs helyben 14.90 marka (= 8.75 frt). Zab helyben 15.40 marka (= 9.04 frt). Tengeri helyben 12.— marka (= 7.04 frt). Minden 100 kilonkint. Átszámítási árfolyam 100 marka = 58.70 frt.

Hamburg, márcz. 24. Buza holsteini 188—198 marka (= 11.04—11.62 frt). Rozs meklenburgi 140—148 marka (= 8.22—8.69 frt). Rozs orosz 111—112 marka (= 6.51—6.57 frt). Minder 100 kilonkint. Átszámítási árfolyam 100 marka = 58.70 frt.

Páris, márcz. 24. (*Megnyitás*). Buza folyó óra 28.90 frank (= 13.77 frt). Buza apr.-ra 28.90 frank (= 13.77 frt). Buza máj.-jun.-ra 28.60 frank (= 13.63 frt). Buza máj.-jun. 4 óra 27.80 frank (= 13.24 frt). Rozs folyó óra 18.— frank (= 8.56 frt). Rozs apr.-ra 18.— frank (= 8.56 frt). Rozs máj.-jun.-ra 18.— frank (= 8.56 frt). Rozs máj.-jun. 4 óra 17.25 frank (= 8.21 frt). Minden 100 kilonkint. Átszámítási árfolyam 100 frank = 47.55 forint.

Páris, márcz. 24. (*Zárlat*). Buza folyó óra 28.90 frank (= 13.77 frt). Buza apr.-ra 28.90 frank (= 13.77 frt). Buza máj.-jun.-ra 28.60 frank (= 13.63 frt). Buza 4 óra máj.-jun. 27.80 frank (= 13.24 frt).

London, márczius 24. Gabona nyugodt, változatlan. Üsző buza ártartóbb. Hozatalok: buza 32.760, árpa 17.720 és zab 44.840 qu. Tengeri helyben 18 sh.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTÖZSDÉK.

Bécs, márczius 24. A mai tőzsde nem követett egységes irányzatot. Az osztrák hitelintézet mérlegeinek részletei kielégítő hatást tettek és a belpolitikai helyzetet is kedvezőbben ítélték meg. Ennek dacára az üzletellenesség hatása alatt a for-

galom csekély volt és csakis egyes papírokra szorított. Utóbb jobb berlini jelentésekre a hangulat javult. Prágai vasipar 711-ig emelkedett. A beti report 35—45 krt tett ki.

Ázótőzsdén: Osztrák hitelrészvény 364.75—364.25, Anglo-bank 161.—, Unio-bank 304.—, Magyar hitelrészv. 383.50, Osztrák-magyar államvasut 340.25—339.85, Déli vasut 79.—, Török dohány 133.—, Magyar ált. közsébn. 119.—, Alpési bányá 154.70—153.70, Rimamurányi 247.25, Észak-magy. közsébn. 207.50—205.50, Tramway 520—507, Magyar aranyjárdék 121.70, Magyar koronajárdék 99.40, Török sorsjegy 58.60—58.40, Német marka 58.75.

Dél előtt 11 órakor zárulnak: Osztrák hitelrészvény 364.37, Magyar hitelrészvény 383.50, Tramway 507, Länderb. 222.—, Osztrák-magyar államvasut 339.87, Déli vasut 79.—, Alpési bányá 153.75, Májusi járadék 102.20, Töröksorsjegy 58.30.

A déli tőzsdén: Osztrák hitelrészvény 364.75, Magyar hitelrészvény 383.—, Länderbank 222.75, Unio-bank 302.50, Anglo-bank 160.50, Bankverein 271.50, Osztr.-magy. államv. 340.—, Déli vasut 79.—, Elbevolgyi vasut 259.50, Északnyugati vasut 245.50, Alpési bányá 153—155, Rimamurányi 247.25, Fegyvergyár 304.50, Májusi járadék 102.20, Magyar koronajárdék 99.45, Török sorsjegy 58.20, Német marka 58.75, Török dohányrészvény 132.60 forinton kötöttet.

Délután 2 óra 30 perczkor jegyezték: Magyar aranyjárdék 121.60, Magyar koronajárdék 99.45, Tiszai kölcsönsorsjegy 140.50, Magyar földterhementesítési kötv. 97.25, Magyar hitelrészvény 383.—, Magyar nyerevénykölcsön sorsjegy 160.—, Kassa-oderbergi vasut 190.60, Magyar kereskedelmi bank 1413.—, Magyar vasuti kölcsön ezüstben 100.35, Magyar keleti vasuti állami kötvények 122.10, Magyar leszámítoló és pénzváltóbank 251.75, Rimamurányi vasrészvénytársaság 247.—, 4²/₈ papírajárdék 102.20, 4²/₈ ezüstjárdék 102.—, Osztrák aranyjárdék 122.70, Osztrák koronajárdék 102.20, 1860. sorsjegyek 143.80, 1864. sorsjegyek 194.—, Osztrák hitelsorsjegyek 204.—, Osztrák hitelrészvény 364.75, Angol-osztrák bank 160.50, Unio-bank 302.50, Bécsi Bankverein 271.50, Osztrák Länderbank 222.75, Osztrák-magyar bank 923.—, Osztrák-magyar államvasut 340.—, Déli vasut 79.—, Elbevolgyi vasut 259.25, Dunagőzházai részvény 443.—, Alpési bányarészvény 153.30, Dohányrészvény 133.20, 20 frankos 9.52¹/₂, Cászári királyi vert arany 5.69, Londoni váltóár 120.30, Német bankváltó 58.72.

Bécs, márczius 24. (*Utótőzsde*). A déli tőzsde zárata után jegyezték: Osztrák hitelrészvény 364.75, Magyar hitelrészvény 383.—, Anglo-bank 160.75, Bankver. 271.50, Unio-bank 302.50, Länderb. 222.50, Osztrák-magyar államvasut 340.—, Déli vasut 79.—, Elbevolgyi vasut 259.75, Északnyugati vasut 245.75, Török dohányrészvény 133.—, Rimamurányi vasut 247.25, Alpési bányá 153.10, Májusi járadék 102.20, Magyar koronajárdék 99.45, Török-sorsjegy 58.10, Német marka azonnali szállításra 58.75.

Berlin, márczius 24. Májusi járadék 102.10, Ezüstjárdék 102.—, Osztrák aranyjárdék 103.80, Magyar aranyjárdék 103.20, Magyar koronajárdék 100.—, Osztrák hitelrészvény 229.50, Osztrák-magyar államvasut 144.80, Déli vasut 34.60, Osztrák bankjegy 170.20, Rövid lejáratú váltó Bécsre vagy Budapestre 170.—, Rövid lejáratú váltó Párisra 81.—, Rövid lejáratú váltó Londonra 20.47, Orosz bankjegy 216.75, Olasz járadék 93.50, Laura-kohó 184.20, Harpeni 178.25, Olasz központi vasut 133.60, Török sorsjegy 114.80.

Az utótőzsdén: Osztrák hitelrészvény 229.40, Osztrák-magyar államvasut 144.50, Déli vasut 34.60, Magyar aranyjárdék 103.20, Disconto-társaság 205.—.

Frankfurt, márczius 24. (*Zárlat*). 4²/₈ papírajárdék 86.70, 4²/₈ ezüstjárdék 86.70, 4% osztrák aranyjárdék 103.85, 4% magyar aranyjárdék 103.15, magyar koronajárdék 100.05, osztr. hitelrészvény 308.50, osztr.-magyar bank 789.—, osztr.-magy. államvasut 293.50, déli vasut 69.87, bécsi váltóár 170.17, londoni váltóár 20.477, párisi váltóár 80.975, bécsi bankverein 230.50, villamos részvény 139.50, alpési bányarészvény 130.—, 3% magyar aranykölcsön 91.20. Az irányzat szilárd.

Frankfurt, márcz. 24. (*Utótőzsde*). Osztr. hitelrészvény 309.12, osztrák-magyar államvasut 293.50, déli vasut 70.13.

Hamburg, márczius 24. (*Zárlat*). 4²/₈ ezüstjárdék 86.50, osztrák hitelrészvény 309.—, osztrák-magyar államvasut 732.—, déli vasut 166.50, olasz járadék 93.85, 4% osztr. aranyj. 103.60, 4²/₈-os magyar aranyjárdék 103.05. Az irányzat szilárdabb.

Páris, márczius 24. Új 3% francia járadék 102.75, 3%-os francia járadék 103.40, 3¹/₂%-os francia járadék 107.22, Osztrák földhitelintézet 12.70, Länderbank 493, Osztr. aranyjárdék 105.40, Déli vasuti elsőbbség 393.50, Alpési bányá 338.—, Török dohányrészvény 285.—, Török sorsjegy 107.50, Olasz járadék 93.65, Spanyol kölcsön 53,

Meridional 675.—, Ottomankbank 546.50, Rio Tinto 732.—, Debeers 679.50, Estrand 97.50, Chartered 69.50, Randfontein 38.25.

London, márczius 24. (*Zárlat*). Angol consolok 111¹/₁₆ déli vasut 7.50, spanyol járadék 53.25, olasz járadék 92.25, 4% magy. aranyjárdék 102.25, 4% rupia 63.—, Canada pacificvasut 83.75, leszámítoló kamatláb 2¹/₁₆, ezüst 26.—, Az irányzat csendes.

New-York, márczius 24. Ezüst 55¹/₈.

IDŐJÁRAS.

A m. kir. meteorológiai központi intézet távirat jelentése 1898. márczius 24-én reggel 7 órakor.

Állomások	Légnyomás mm. 760 +	A hőmérséklet Celsius szerint	Csapadék mm.	Állomások	Légnyomás mm. 760 +	A hőmérséklet Celsius szerint	Csapadék mm.
Arvabarátja	53.2	3.4		Pola	49.0	3.9	
Lesine	54.3	2.0		Lesina	54.7	10.9	
N.-Szombot	53.9	0.2		Sarajevo	51.2	12.2	
Magyar-Ovár	53.1	0.1		Torino	46.9	5.4	
O-Gyalla	53.0	0.4		Florenz	48.6	6.8	
Budapest	53.7	0.5		Roma	50.3	10.5	
Sopron	51.9	1.0		Napoly	50.9	11.2	
Hörény	52.2	1.1		Bündel	50.7	11.1	
Keszthely	52.3	3.3		Palermo	49.9	13.4	
Zágráb	51.2	1.8		Malta	52.7	14.4	
Fiume	50.9	5.3		Zürich	45.1	2.9	
Cirkvenica	50.7	8.6		Bratisz	37.9	9.8	
Pancsova	53.5	5.0		Nizza	48.1	5.0	
Zombolya	53.0	4.3		Paris	53.0	2.1	
Arad	52.3	4.1		Eupenhaga	52.3	0.8	
Szeged	52.5	2.4		Hamburg	48.9	0.0	
Szolnok	53.5	1.0		Berlin	48.8	3.4	
Eger	55.4	2.0		Christiansund	57.1	2.7	
Debrecen	58.4	1.2		Stockholm	56.1	1.9	
Késmárk	54.6	2.5		Szent-Pétervár	82.9	10.2	
Ungvár	55.3	0.9		Moskva	64.0	9.4	
Szathmár	53.7	3.3		Varsó	57.0	0.5	
Nagy-Várud	55.2	6.9		Kiev	60.3	0.2	
Kolozsvár	56.6	1.2		Odessa			
Nagy-Szeben	54.1	3.4		Sulina	58.3	3.5	
Bécs	49.6	2.3		Szuba	52.5	5.6	
Bálsburg	49.3	2.2		Konstantinápoly	53.5	9.8	
Klagenfurt	52.0	1.2					

Az időjárás helyzet teljesen megváltozott. Felső-Itália és Németország fölött nagyobb kiterjedésű depresszió vehető észre. Azonkívül a légnyomás csakon hirtelen emelkedett.

Az időjárás az Alpessék és Kárpátok kivételével Európaszerte csapadékos. A hőmérséklet — bár nyugaton kissé emelkedett — aránylag alacsony: a fagy északkeletre a Kárpátokig nyúlik.

Hazánkban az idő tulajdonon száraz volt, csak a délkeleti határmegyékben esett kevés eső. A hőmérséklet ma reggel az Alföldön magasabb a tegnapiénál, de éjjel még többnyire 0° alatt volt. Csapadékos idő és tartós hűvösség várható.

VIZÁLLÁS.

— Márczius 24-én. —

Folyó	Vízmerés	Vízállás reggel	Áradás	Folyó	Vízmerés	Vízállás reggel	Áradás
		centiméter	v. apadás			centiméter	v. apadás
Don	Schärding	+ 113	4	Tisza	M.-Sziget	+ 59	
	Passau	+ 837	4		Tisza-Ujlak	+ 13	
	Bécs	+ 73	4		V.-Nagyeny	+ 198	
	Pozsony	+ 373	4		Csap	+ 40	
	Komárom	+ 325	4		Tokaj	+ 209	
	Budapest	+ 328	4		Szolnok	+ 223	
	Ercsi	+ 328	4		Csongrád	+ 202	
	Paks	+ 292	4		Szeged	+ 216	
	Mohács	+ 328	4		Titell	+ 235	
	Evidék	+ 214	4		Dees	+ 45	
	Zimony	+ 214	4		Szatmár	+ 122	
	Pancsova	+ 202	4		Munkács	+ 85	
	Bázis	+ 289	4		Homonna	+ 40	
	Orsova	+ 238	4		Ungvár	+ 40	
	M.-Pálva	+ 63	4		Ungvár	+ 40	
	Szolna	+ 92	4		Óndora	+ 80	
	Szeged	+ 92	4		Budapest	+ 978	
	Ercsény	+ 48	4		Sajó	+ 150	
	Sárvár	+ 300	4		H.-Nemethi	+ 21	
	Zákány	+ 96	4		H.-Ujlak	+ 73	
	Eszék	+ 128	4		Sab. Kőr.	+ 24	
	M.-Szardab	+ 60	19		Inggyérud	+ 27	
	Zágráb	+ 160	36		F.-Kőr.	+ 48	
	Szilsek	+ 324	12		Borosjenő	+ 72	
	Mitrovica	+ 102	12		Békes	+ 246	
	Károlyvár	+ 102	12		Gyoma	+ 278	
	Novi	+ 85	2		Gy.-Fehérv.	+ 40	
	Banjaluka	+ 85	2		Arad	+ 29	
	Doboj	+ 85	2		Makó	+ 148	
	Zwornik	+ 85	2		K.-Kostoly	+ 63	
					Temesvár	+ 63	
					N.-Becskei	+ 63	

Lelek magyarázat: + = Jéges víz; + = 0 felett; — = 0 alatt; < = áradt; > = apadt; — = katasztrófa.

Feladós szerkesztő: Lipossey Ádám.

Budapesti cégmutató.

Fonciere, Pesti biztosító-intézet.
Alapítók 4 millió korona. Nyereség- és díjaztatékai, valamint évi díjbevételei 25 millió korona. Elvállal tűz-, jég-, szállítási-, élet- és balesetbiztosításokat. Központi irodái: V., Sas-utca 10., saját házában.

Aszfaltéskátrány vegyi gyárak Biehn János.

Gyárak: Budapest, Kispert, Mezötelek.
Központi iroda: Budapest, IX., Ferenzy-körút 48. sz. Tiszta, természetes aszfalt-bitumenből készült valódi aszfalt fedőanyagok, aszfalt elszívótűz-lemerek, aszfalt és kátrány, valamint azok összes vegyi emulziói.
Vállal és készít legjobb kivitelben: fedőanyagok, aszfaltok, kátrányok, aszfaltmentesítőket, mindenemű aszfaltkezelőket, nedves alak szárazra tételét, vízhatalan letételeket.

Gundel János

István főherceg szíllodája.
A város közepén, a láncz híddal szemben. Kiválóan a budai hegyekre és a királyi várpalotára, a Górházra és villamos vasúti állomásra közelében. Különösen tiszta, jó, pontos megfigyelés, kitűnő magyar és francia konyha, kényelmes és kellemes szobák.
Olcsó árak. Fűtési és hidegvíz.

Az olvasóhoz.

A közeledő negyedévvél szemben lapunkat főleg sok szavakkal ajánlani az olvasóknak. Megmondtuk már, hogy az olyan bizonyítvány, amit maga állít ki a lap maga mellett, nem sokat érhet okos olvasó előtt. Egy lapot hosszabb időn a magatartásából lehet csak alaposan megítélni, ép úgy, mint a barátot.

Annyit már eddig is bebizonyítottunk, hogy függetlenek vagyunk minden irányban, kormánytól, pártoktól és mindenkitől, még azoktól is, akik ezt a lapot alapították — mert úgy alapították, hogy az a liberálismust szolgálja olyan mértékben, amint azt a magyarság erősödése kívánja és senki mást ne szolgáljon.

Komoly törekvésünkben, a közönségnek minél élénkebb, frissebb, megbízható és tisztességes hangon írt lapot adni, nem fogunk lanckadni ezután sem, sőt a közönségnek lapunk iránt példátlanul megnyilatkozott rokonszenvét most kettőzött igyekezettel kívánjuk kiérdemelni.

Gondoskodunk, hogy lapunk mindenkit kielégítsen, nem csak a politikával foglalkozókat, hanem a gazdákat és kereskedőket is. Lapunk gazdasági részére ezentúl is nagy gondot fordítunk, hogy olvasóink minden e téren felmerült mozzanatról rögtön értesülve legyenek.

Az „Országos Hirlap” abban is ambícióját látja, hogy a családban minden egyes tagja a családnak megszerezze. Közölni fogjuk sorban a legérdekesebb és legbecselesebb regényeket európai híróiról, Kiplingtől, Bourgettől, Claretietől, Sudermanntól, stb., mihelyt a most folyó „Két asszony” című regény bevégeződik.

Eredeti regényünknek, a Mikszáth „Új Zrínyiász”-ának, mely az olvasóközönség előtt oly nagy feltűnést keltett, hogy már kétszer kellett utánanyomatni az előző folytatásokat, márczius végéig lepergő részét, mely egy kötetet venne már ki, különnyomatban küldjük meg azoknak az új előfizetőknek, kik legalább egy negyedévre előfizettek.

A rendes rovatokon kívül, melyeket olvasóink ösmernek, a hölgyek számára minden évadban közölni fog az „Országos Hirlap” divatleveleket. A gyermekek multságára pedig minden második vasárnap a mellékletet nekik való olvasmányokkal tölti meg munkatársaink nagy gárdája.

Az előfizetési és megrendelési feltételek a lap homlokán olvashatók.

MINDENFÉLE.

Mi van a bibliában? Egy svájci, akinek valószínűleg csak az a polgári foglalkozása van, hogy a couponokat vágja le, a következő számítást tette a bibliára vonatkozólag: Van benne 31,173 versecske-strófa, 773692 szó és 8,566,480 betű. A Jehova (Isten) szó 6855-ször és az „és” 46,227-szer fordul benne elő.

Egy száműzött levelei. A minap közöltük annak a fiatal pétervári orvosnak levélét, akit egy Antovszky Petrovics Iván nevű ember helyett, aki összeesküvés gyanúja alatt állott, Szibériába hurcoltak. Itt közöljük most a második levelet.

Tomszk, 1895. szeptember 4.

Drága jegyesem, Petrovna Olga!

Elszorul a szívem, ha arra gondolok, hogy mit érezhetél, mikor leveletem megkaptad. Aki az égből a földre esnek le, az sem lehetne annyira lesújtva, mint te, én drága jegyesem! De ki is gondolhatott erre? Hogy én, akinél messzebb soha senki nem állott a politikától, hát még az összeesküvéstől: én kerüljek Szibériába, mint összeesküvő! Nagy Isten, hogyan engedheted ezt megtörténni? Olyan hihetetlenül, olyan álomszerűen történt az egész, hogy én még most sem tudok

benne hinni. Pedig de sokat szenvedtem már eddig is!

Kazánba hogyan érkeztem, azt meg sem írom. Bár el tudnám felejtetni magam is! Kazánban hajóra tettek bennünket. A Volgán indultunk el, azt tudom. Hogyan érkezünk szárazföldre és hogy hol? azt már nem tudom, mert az egész uton beteg voltam. Délután indultunk el Kazánból, anélkül, hogy enni és innivalót kaptunk volna, csak éjfél tájban — legalább úgy éreztem, hogy éjfél lehet — adtak valami innivalót: sós halat meg kenyeret, de egy csöpp vizet sem. Teljesen ki voltam merülve, még enni is alig tudtam, pedig éhes voltam. Mikor társaim elcsöndesültek, halkan imádkoztam; érted először, drága Olgám, azután mindenkiért, akit szeretek, végül magamért, azután behunytam szememet. De hiába, nem jött álom a szemeimre. Szomjas voltam. Egyideig némán türiem, azután társaimtól kérdezősködtem, hogyan lehetne vizet kérni.

— Kérni? Hagyd el testvér, nincs itt kitől kérni. Elepedhetünk egy csöpp vizért, de nem adnak. Talán jobb is, ha szomjuságtól pusztulunk el utközből, mintha ott, a keserves hánya-börtönben.

Behunytam ismét a szememet, de a rettenő szomjuság nem hagyott elaludni. Hajnal felé járt az idő, mire el tudtam aludni, végtelen kimerülve, elbágyadva. Nappal volt már, amikor fölébredtem. Úgy éreztem magamat, mintha egész belsőm megszáradt volna, s mikor végre vizet kaptam, összerázkódtam s alig tudtam inni egy pár csöppet. Sok, sok nap telt el, míg partra szállítottak bennünket. Mindnyájan kettős sor katonai őrizet mellett mentünk le a hajóról és minden pihenés nélkül gyalog folytattuk utunkat. Rettenően hideg idő volt. Szinte recsegett maga a levegő is, lábaink alatt pedig vas-keményre fagyott a hó. Fázni kezdtem. Előbb csak gyöngén, alig érezhetően. Azután úgy éreztem magamat, mintha testem elveszítene súlyát, minden homályos, majd sötét lett előttem, végre nem tudtam semmiről... Szekéren ébredtem föl, mindenféle ládával megrakott szekéren. Valami erős pálinkát öntögettek belém, attól talpra álltam és már lázban égve folytattam utamat szomorú csapatunkkal.

A jó Isten még sem hagyja el egészen övéit és nagy szerencsétlenségembe szerencsét is hozott. Egy Lévy nevű zsidó, aki mindenféleképpen szállít ide Pétervárról és akinek sokat engednek meg a kegyetlen, szigorú felügyelők, észrevett, sokáig beszélgettem velem és megígérte, hogy közvetíteni fogja levelezésünket, mert ő egész életét Tomszk és Pétervár között tölti. Ezt az egy levelet még itt adja postára, a többi majd maga viszi el.

Csodálod ugy-e, imádott Olgám, hogy milyen nyugodtan írok? Nagyon meg vagyok már törve, ugyszólván beletörődtem mindenbe. Most még néhány napot a városban töltünk, csak a jövő héten állunk munkába.

Isten legyen veletek, drága jegyesem, ölel és csókol mindötöket szerencsétlen

Michailovics Pétertek.

Főka-halászat. Ha így folytatódik a főka-halászat, akkor rövid idő alatt nem lesz több főka. Ez évben a Csendes-Oceánban 38-700 és a Behring-tengerben 16,650 fókát ejtettek zsákmányul, pedig az idej eredményt nem tartják kielégítőnek. A Behring-tengerben fogott 16,650 darab főka közül az angolok 15,600 darabot fogtak.

Tangerből.

Tanger!

Napkeletnek káprázatos ragyogása színpompás tájai, az Istentől sugallott Ezeregy éj meséinek tündéri álmoképei, elevenültek meg lelkemben, mikor ezt a nevet hallottam.

Szinte láttam a fehér házakból álló keskeny utcásort, a nagyméretű mecseteket kárcsu minaretjeikkel, ragyogó kupoláikkal. Az utcákon turbános férfiak csoszognak; fehérhátú-főtte arcú nők lebegnek amott kísértetükkel és végtelenül hosszú köpnek, ha pillantásuk hitetlenre esik. A datolyapálmák ágai behajolnak az ablakok és a gyümölcseiket kínálják s mikor befűl a bábajos keleti éjszaka, a holdfényben előbukkanik egy-egy

kárcsu legény, megáll egy ablak alatt és hangszereiből bánatos, fájdalmas melódiákat csal ki...

És így tovább...

Az olvasmányoktól fölzgatott képzelet ezer meg ezer bájos képet idéz fel bennünk és a vágyakozó lélek is hozzá adja a maga szavát:

— Igen, igen, ilyenek kell lenni...

Ha v r e b e n szálltam hajóra. Alig vártam, hogy kiérjünk a Nagy-Oceánra. A művelt nyugati nagyvárosainak élete: művészeti produktumaival és ezernyi, lelkét-elmét elfárasztó studiumaival és élvezeteivel egészen kimerítette. Vágytam már a tengert, a nagy semmiséget, ahol vizen és felhőkön kívül semmit sem lát a szem.

Itt akartam kipihenni több hónapi fáradalmait.

Közeledünk Bresthez. — Kiértünk a Nagy-Oceánra.

Az egész életén falak között élő ember a meglepetéstől reszkette nézi a tengernek végtelen tükreét és az Isten nagysága előtt leborulni készíti egy belső ösztön azt, aki a természet ezernyi változataiból csak annyit tudott ellesni, amennyit a szűk határok közé szorított mezőn elleshetett.

Előbb imádtam a fonséges tengert, azután szerelmes lettem belé. Ott álltam a földzeten, a hatalmas Euridike orránál és belebámultam a mérhetetlen víztömegbe. A soha sem látott kép ezernyi gondolatot és impressziót elevenített föl bennem és én úgy éreztem, mintha soha sem tudnék elválni tőled, te rettenetes és szép, te fonséges és rosszakaratu tenger...

... Az ember végre is megelégszik. Nap-nap után mindig ugyanabban a körben, ugyanazon emberek közt legyen és egyebet se lásson, mint az egót, meg a tengert... ez még sem járja. Hiába, mégis csak jobb vasuton utazni. Ha vasuton utazik az ember, folyton változik a társasága, változik a tájkép. Ez a hely megtetszik, itt kiszállók hosszabb időre. Az állomásokon, ahol minden félórán megáll a vonat, vehetek újságokat, amikből meg tudom, hogy mi hír van a világban. Ebben a városban egy jóbarátom lakik. Kiszállók és elmegyek hozzá. Szóval, utazom, de azért szabad ember vagyok. A hajón ellenben éppen olyan rabul élek, mint a kazánfűtő vagy a matrózlegény.

Persze, így már csak az utazás első hetének végén beszéltem, amikor jóllaktam volt a jelenlét és a jövő látnivalói, eseményei foglalkoztattak. A néhány nap előtt még imádozt tenger teljesen kizárta szívemből és lelkemből az Ezeregy éj regétől fölkelte fantázia és a határtalan vágyakozás a napfényes Keletnek egyik gyöngyszeme: Tanger városába...

Keserves csalódás! Ime, itt vagyunk már a közelben, a legények örült fukosást visznek végbe, kötelekkel a karjaikon; mások a hajó gyomrába bujnak, ott mesterkednek valami óriási csavarokkal. Szóval: néhány percz múlva kikötünk már és a megálmódott tündérképekből semmi, semmi sem látszik. A hajó kikötött, kiszállunk.

Piszkos koldusok és csomaghordók raja fog körül, fekete kezeiket felém nyújtva. A parton álló hordárok nagy irigykedéssel néznek kollégáikra, akik olyan nehéz bóröndöket hoznak a hajóról, hogy majd leroskadnak.

A kikötőnél mindjárt a fő-utcába lépünk, amely végighúzódik a városban, egyre emelkedve, míg végre a nagy vásártérnél megszakad. Mivel minden holmitat egyenesen a szállóba vitettem, amelynek tulajdonosa egykori barátom, gondtalanul és cél nélkül kezdtem bolyongni a fő-utcán, rögtön, ahogy a hajóból kiszálltam. Istennem! Micsoda utca ez a fő-utca! Nálunk megköveznék a közmunka-tanácsot, ha a legelrejtettebb utcák kövezését így elhanyagolná. De hát végre is Tanger nem Budapest.

A fő-utcán vannak az európaiak házai és a kávéházak, bormérések. A kávéházak előtt unalmas és unatkozó angolok szürszöltek valami levelet és lábaikat, szokásos nevetlenségükkel, fölraflak a székekre. A borméréseknél spanyolok, francziák és

németek ülték. A spanyolok vitalkoztak, a németek aludtak, a francziák meg nevettek őket... Jó félóra hosszat csetletem-bollottam, míg végre az utca végére, a vásártérre értem.

Festői ecsetre való kép! Óriási nagy térség, rengeteg sok apró sátorkával, melyek minden színű lepedővel vannak beborítva. Spanyolok, németek, angolok, francziák, arabok és zsidók tarka összevisszasága; öszvérek, lovak, szamarak és egyéb háziállatok hordája és ebből a káprázatos színgazdagságu tömegből ezer ezer különféle hang száll fölfelé, egyhangzása zibongásba olvadva.

Belemerültem magam is a nagy tömegbe. El-elnéztem egy-egy eladót vagy vásárlót, vagy éppen az eladott jószágokat, amelyek közt a katonáinknál használatos négykrajczáros gömbölyű tükörtől kezdve, a sok norimbergi rövidáru változatosságán át a rengeteg áru keleti szőnyegekig mindenféle portéka képviselve volt. A bevándorolt kereskedők egyre ostromoltak, hogy vegyek náluk valamit.

— Good Day, mister! Bon jour monsieur! Guten Tag, mein Herr! Bon giorno, signore! hangzott minden oldalról; én azonban nem ügyeltem rájuk. A zsidó kereskedők nem is szólítottak meg, csak oda jöttek hozzám, megragadták a karomat és sátorukba vonszoltak. Alig tudtam tőlük megszabadulni. Elkábultva siettem haza lakásomra.

Másnap első utam a városban levő hajdani erődbe, a Kasbahba vezetett. Szegény erőd! Ő nem tehet róla, hogy már a középkorban építették és hogy azóta egyre emésztette az idő, anélkül, hogy javítottak volna rajta s hogy már csak guny rája az erőd név! Egy jóra való tenyészbika aligha be nem tudná dönteni az erőd falait. Ha erre valaha szükségük lesz Tanger lakóinak, csak Allah, vagy az ő prófétája mentheti meg őket a veszedelemtől, ez az erőd bizony nem!

A Kasbahban van a kormányzó palotája is. Ez is olyan palota, amilyen erőd a Kasbah! Közvetlenül a kormányzó lakása mellett van a börtön is, amelynek még a leírása is rémisztő, hát még szemmel való látása! Sötét, piszkos, nedves oda, amelyben minden szemét benn van, amit időtlen idő óta bennhagytak a foglyok; néha a tulajdon testük is bennmaradt... És ezekben a lyukakban csontfagyott reszketős, siralmas alakok nyöszörögnek, sóhajtoznak és — akik még tudnak — sírnak keservesen. Télen-nyáron egyre fáznak a nyomorult teremtesek és nem vetnek rájuk egy rongyot sem. Ahogyan oda kerültek, úgy maradnak ott. Enni-inni is alig kapnak. Folytonosan dideregve, éhezve és szomjuhozva guggolnak börtönükben, míg meg nem nyílnak előttük a hetedik mennyország ajtói, a hová a nagy és irgalmas Allah beszólítja őket.

Érdemes megemlíteni, hogy egy dúsgazdag angol család naponként három-négy száz kenyeret oszt ki a rabok között, azaz hogy csak átadja a rabok részére, de azok szegények soha falatját se ették az adománykenyernek.

A börtönnél tapasztalt dolgok nagyon leverték. A Keletért rajongó lelkemet végtelenül megcsufolta és megsértette mindaz, amit itt láttam. Amióta partra szállottam, csak most jutottak eszembe azok a tündérálomszerű képek, amelyeket otthon és az uton fantáziám megrajzolt. A családás lejutó érkezése csak itt fogott el először és szinte sajnálni kezdtem, hogy ide jöttem.

Akármerre jártam, mindenhol csalódtam. A Kelet romantikájából semmit sem láttam, ellenben kellemetlenkedő utazó idegeneket, részeg matrózokat és züllésnek indult lányokat nagyon sokat. El-eljártam a tengerpartra és nézegettem abba az irányba, ahonnan jöttem. Mélységes bánat ejtette meg lelkemet és nagyon, nagyon elkíváncoltam ah-ból a csunya városból.

Három napra rá indult egy hajó, amely beljebb vitt Marokkóba, azzal ott hagytam Tangert.

Milyen balga az ember! Mikor hajóra szálltam, újból kezdtem álmodozni Napkeletnek káprázatos ragyogásu tájairól és arról a karsu legényről, aki a holdfényben megáll egy ablak alatt és hangszereből bánatos, fájdalmas melódiákat csal ki...

AZ ÚJ ZRINYIÁSZ

(Politikai és társadalmi tréfás rajz.)

Irla: MIKSZÁTH KÁLMÁN. (29)

IX. A katasztrófa.

Föl voltak villanyozva a kedélyek a P. G. szerkesztőségében a Perényi levele folytán. A segédszerkesztő vigan csaltogtatta ollóját: „Holnap pompás lapunk lesz, fiúk!” Minden toll megacézózkodott e kijelentésre és vigan perczezett a „kutyanyelveken”. Miniszterek skalpirozottak, az intendánsnak a talpába beverték egy pár tövist. Az újdondász megharapott egy főispánt, a fővárosi rovatvezető, mint egy megvadult bika, nekiment a Sartory-pártnak. A rendőrségnek meg majd leült a szarvait Perényi, mihejlt bejön.

Hanem a jó hangulat hova-tovább romlani kezdett, mert Perényi nem jött be; elmúlt a tíz óra, még mindig nem jött, sőt nem jött be éjfélkor sem. Két órakor már zárni kellett a lapot és Perényi Miksa még mindig nincs itt. Daczára, hogy ott várja az előleg. Csudálatos az. Telefonoztak utána mindenfelé, ahol megszokott éjjel fordulni, de hire-hamva se volt. Megfoghatatlan, hova lett Perényi.

De még nagyobb volt a megrökönyödés másnap, mikor Perényi nem került elő és a lakásán se fordult meg. Ez már félig se tréfa. Valaminek történnie kellett vele. A felelős szerkesztő rosszat sejtett, vagyis reménykedni kezdett. Mert ha a „P. G.” reporterét például agyonütötték volna a bűntársak, a Bobor-ügyben való kutatásai miatt, az sokat érő reklám lenne. Vette tehát a Perényi levelét és elhajtatott vele egyenesen a főkapitányhoz. Az a vállalt vonogatta, nagy grimace-szokat csinált és azt mondta, hogy amit Perényi ír, merő képtelenség, de azért azonnal megteszi a szükséges lépéseket s ezzel el hagyván távozni a felelős szerkesztőt, négy vagy öt lépést tett a divánig. Meglehet, ezek voltak azok a „szükséges lépések”, s ledől a délutáni szieszáját végezni.

Azonban egy órai jóízű szundikálás után mégis foglalkoztatni kezdte a Perényi levele. Hogy Zrinyi gróf bele volna mártva a dologba és hogy Perényi maga is oda ment és azóta nincs. (No, bárcsak megnyuzta volna elevenen.) Hm. A dolog nem lehetetlen. És összevág a rendőrség hireivel is. Boborné néhány nap előtt elhagyta régi szegényes lakását az aradi-utczában s egy József-köruti palota egész emeletét foglalta el, melyet gróf Zrinyi rendeztetett be neki nagy fénynyel. Éjjelenként gyakran látják ott a gróf kocsiját. Szóval: a gyanúkok kétségtelenek, de célszerű-e a rendőrségnek beleütni orrát a Zrinyi dolgaiba? Mit diktál itt a tapintat? Mert fő a tapintat. Magyarország a tapintat országa és inkább tíz bűn, mint egy tapintatlanság.

Annyit mégis megtett a főkapitány, hogy elhajtatott a belügyminiszterhez és jelentést tett neki. A belügyminiszter azt találta, hogy egyelőre semmit se tegyen a rendőrség — majd ő maga beszél Zrinyivel.

S mielőtt este a klubba ment volna, meglátogatta a szigetvári hóst, egy másik minisztertársával együtt.

Rövid beszélgetés és barátságos szívarozás közben ügyesen beszötte a miniszter a Bobor-ügyet és a többi eltűnteket.

— Nem tudsz róluk semmit?

Zrinyi ravaszul mosolygott és a kérdésre kérdéssel felelt:

— Érdekel talán valamelyik?

— Mindenesetre. És igen lekötöleznél, ha őszintén megmondanád, mit tudsz egyikről vagy másiktól.

— Itt vannak nálam — felelte Zrinyi egyenesen, majdnem naiv ártatlansággal — és igen szívesen ereszttem szabadon a kedvedért akármelyiket.

A belügyminiszter idegesen felugrott és elsápadt, mint a fal.

— Itt vannak, mondd? Hogy érted ezt? Hol vannak?

— Odalent vannak a pinczében.

— Elfogva?

— Lánczon — felelte Zrinyi természetes hangon.

De már erre a másik miniszterben is meghűlt a vér.

— Az Isten szerelméért, hát mért teszel olyanokat?

— Alkalmatlanok voltak nekem; egyike-másika pedig egyenesen gorombáskodott. (Zrinyi szemei megcsillantak.) És ilyeneket én nem tűrök.

A belügyminiszter minden hajaszála az égne állt és az arca kinos verejtéket izzadott, hogy facsarni lehetett volna.

— No, ebből szép spektakulum lesz. (Az interpellációkra gondolt, melyek a Házban lesznek.) Egész Európa piszkolni fog érte. (A lapokra gondolt, amit írni fognak.) Még az az egy szerencse, hogy zsidó nincsen köztük.

— De már az is van — találta ki Zrinyi őszintén — tegnap egy újságreportert fogattam el.

Valóságosan érthetetlen volt Zrinyi előtt a két miniszter ijedt képe és sopánkodása. Hiszen ő nem rosszból tette. Azok az emberek, akiket elfogatott, mind vétettek ellene. Hiába ő nem büntet senkit. Hiszen olyan puha ő, mint a vaj, hogy kenyérre kenheti a jó ember. De a szemtelenséget nem tűri. Azt hibáztatják, hogy ha valami panasz van valaki ellen, mért nem fordul a hatósághoz. De csak nem alkalmatlankodhatik minden piszlicsár dologért másoknak? Hát nem jobb az a hatóságoknak, ha valaki magától végzi el a maga dolgát?

— De a személyes szabadság — sopánkodott a miniszter — a jogállam. Én elhiszem, hogy te azt úgy csináltad azelőtt, de most más világ van, most nem lehet. Magyarország a szabadság országa.

De már erre Zrinyit is elhagyta a hideg vére:

— Ti ezt szabadságnak nevezitek? — mondá gunyosan. A múlt hetekben kirándultam a Svábhegyre puskával, hát elvették a puskámat, mert nem volt fegyverengedélyem. Ekkor aztán váltottam fegyverengedélyt, de most megint nem volt szabad a puskámat elsűtni, mert nem volt vadászterületem; kibéreltem egy vadászterületet, elsűtöttem a puskámat és lelöttem egy nyulat, ezért megint megbüntettek, mert a nyulakra nem szabad ilyenkor löni. Akkor írtam hozzád mindezekért egy panaszzkodó levelet, ezért megint megbüntettek, mert nem volt rajta ötvenkrajczáros bélyeg. És ezt nevezitek ti a szabadság országának. Ugyan, szégyeljétek magatokat!

Ő exczellenciáik, daczára a kellemetlen ügynek, melynek odiumát, következményeit nehéz lesz eltüntetni, még sem hallgathatták mosoly nélkül ezt a középkori együgyűséget.

(Folytatás követhet.)

KÉT ASSZONY

BARANCZEVICS SZ. KÁZMÉR REGÉNYE

oroszról fordította SZABÓ ENDRE (81)

Szergejevna Nagyezsda ránézett a kis árára s elcsodálkozott, hogy annak olyan fényes a szeme. „Mitől ragyoghat ennek ugy a szeme?” gondolta magában.

— Nézd meg a kabátkádat, csupa honok! Milyen rendetlen vagy te, Peti!

A fucska egykedvűen nézett a poros ruhájára, azután az anyjára.

— A là trois?

— No jól van, menjetek, de ne maradjatok sokáig. Halod Vaszilisza: amint a nap szállni kezd: haza!

— Értem — felelt Vaszilisza, összeszedve a gyerekeket és kimenve a kapun.

A terrasra kijött a cseléd, Grusa s leszedte az asztalt.

— Jerünk be a szobába — mondá Szergejevna Nagyezsda, ránézve Nalhanovra s észrevéve, hogy a nap annak egyenesen a szemébe tűz — bent hűvösebb van.

Nalhanov szó nélkül felállt; Szergejevna Nagyezsda is helyet foglalt. Egy kis asztalon, üveg vázában, friss virágcsokor volt, amely kellemes, mandola-illatot terjesztett.

— Mi újság Szergejevna Vjéráról? — kérdezte Nalhanov.

— A napokban irt. Már egészen berendezkedett az állomásán s nagyon meg van elégedve, boldog.

— Még boldog is?

— Igen. Hiszen ön ismeri körülbelül az ő izléseit. Azt írja, hogy elnyerte fáradozásainak a koronáját s több neki nem kell.

— Szergejevna Vjéra különös, eredeti leány! Hát Sztepanics Péter irt-e valamit az e revüiről? — kérdezte Nalhanov, cigarettre gyújtva.

— Csak arról ír. Sok visszaélést fedeztek fel. — Megálljon csak, megmutatom önnek a legújabb arczképemet, ha akarja.

— De nagyon is akarom! — kiáltott fel Nalhanov — nem is tudtam, hogy levétette magát.

— Le én. Az itteni fotografusnál. Nagyusával együtt. De nekem nem tetszik.

Felkelt s bement a másik szobába. Nalhanov köjes vágygyl nézte a fiatal asszony magas, karcsu alakját, melyet csinos ruha takart. „Ma vagy soha! — gondolta magában fogait összeszorítva — „még ma tisztába kell vele jönnöm.”

— Itt van, ítélje meg — szóló Rynájévné közel menve Nalhanovhoz s átadva annak egy kabinet-fotografiát, amelyen ő és két leánya voltak levéve.

Nalhanov szinte elkapta a fotografiát, hosszan nézve azt, majd kissé félre tartva, összehasonlította az eredetivel.

— Nagyon, nagyon kedves! csak az a kár, hogy a kis leány eltakarja az arcznak ezt a részét, de egészben véve mégis igen sikerült... ugyanaz a mosoly... nézés...

Szergejevna Nagyezsda alig észrevehetően mosolygott, de észrevéve, hogy Nalhanov minden kétértelműséget kizáró módon gyönyörködik benne, felbőszült és elmenve onnan, leült a diván másik végére.

— Megengedi, hogy ezt megtartsam? — kérdezte Nalhanov s már be akarta tenni a fotografiát az oldalzsebébe.

— Nem! Ez csak próbára készült... Meglehet, hogy újra levétetem magamat, mert ez nem tetszik.

— Miért? Nagyon jól sikerült.

— Majd megmutatom Sztepanics Péternek, hogy mit mond ő hozzá?

Nalhanov a fotografiát letette az asztalra.

— Kár, — mondá, — így hát nekem türes kézzel kell távoznom.

— Hogyan? hát talán elutazik ön?

Nalhanovnak ugy tetszett, mintha ebben a kérdésben a sajnálkozás hangja rezdült volna meg.

— Elutazom, még pedig nagyon is hamar.

— No lássa. S mért nem szólt ön erről korábban?

— Magam sem tudtam. Csak tegnap tudtam meg.

— És hosszabb időre?

Nalhanov nem felelt, csak állhatatosan nézett rá.

— Hosszabb időre utazik ön el?

— Igen... hosszabbra. Isten áldja meg,

Szergejevna Nagyezsda, bocsásson meg, ha valamit vétettem.

Rynájévné nem szólt. Nalhanov felkelt s egy székre közelebb ült hozzá.

— Hogy fog-e kegyed rám emlékezni, vagy sem, az a kegyed dolga — kezdte Nalhanov — de én sohasem fogom kegyedet elfelejteni. Én ismerem kegyedet gyermekkorától; oly vidám, életrevaló leánya volt; emlékszem kegyedre, mint felnőtt leányra, akkor is oly élénk, kedves teremtés volt: de mit csinált kegyedből a házi tűzhely boldogsága? Nevet-e kegyed, vagy csak el is mosolyodik-e néha? A kegyed életének a költészete tönkre van téve.

— Nekem semmire sincs szükségem — felelt Rynájévné csöndesen — minek ilyenekről beszélni.

— Oh, van miért ilyenekről beszélni, Szergejevna Nagyezsda s nem igaz az, hogy kegyednek semmire sincs szüksége. Kegyed megszólja önmagát. Kegyed nem lehet megelégedve a szürke, hétköznapi élettel. Hiszen én tudom, hogy kegyed másra lett volna hivatva, hogy külön sorsra lett volna érdemes. Kinek vagy minek áldozott fel mindent? A családi tűzhelynek. Egy olyan emberrel való életnek, aki több, mint husz évvel idősebb, mint kegyed. Ne induljon fel, ne haragudjon, Szergejevna Nagyezsda! Én nem akarom hibáztatni a kegyed férjét, ez aljasság volna, hiszen ő nincs jelen s nem felelhet nekem. Én őt becsülöm, mint hasznos embert, eszményszerű hivatalnokot, kitűnő családapát és jó férjet. De ő tönkre teszi a kegyed ifjúságát; vagy talán...

— Megálljon, — pattant föl Rynájévné, Jakovlevics Makszim: mi jogon mondja ön mindezeket? honnan tudja ön, hogy az én férjem...

— Bocsásson meg Szergejevna Nagyezsda, ez az én személyes meggyőződés és egyszerűen elmondom kegyednek.

— De azt szeretném tudni, hogy mily jogon?

— Mondtam már, hogy gyermekkorunktól kezdődő ismeretségünk jogán. Engedelmet kérek — kiáltott fel, látva, hogy Rynájévné tagadólag intett a fejével, — tudom, mit akar mondani: hogy ez nem elég. Igen?

— Sőt nagyon kevés, — felelt az csendesen.

Igaz, — folytatta Nalhanov is csendesen — ez még nem jogosít fel, hogy így beszéljek. Bocsásson meg, elragadtattam magamat és olyanokat mondtam, amiket nem kellett volna.

Ezzel megfogta, megcsókolta és tovább is ott tartotta a Rynájévné kezét.

— De mit tegyek, mikor magamon kívül vagyok (itt megszorította a fiatal asszony kezét), mikor én szeretem kegyedet.

Rynájévné gyorsan elrántotta a kezét.

— Én régóta szeretem kegyedet s nem szüntem meg soha sem szeretni. Az az én rövid ideig tartott és szomorú végű regényem nem jöhet számításba. Valójában én nem is szerettem Lenocskát, csak sajnáltam. Azért közeledtem hozzá, hogy önt feledjem. De ez nem sikerült. A legelső találkozás kegyeddal felébresztette az egész multat... Tegyen velem, amit akar.

Nalhanov felemelve fejét, el kezdte megfigyelni Rynájévnét, aki járt-kelt a szobában. A fiatal asszony mozdulatai idegesek voltak; hol megállt egy pillanatra az üveges ajtó előtt s nézett le a kertbe, hol hirtelen a szoba másik szögletébe ment. A megtestesült izgalom volt.

Nalhanov hirtelen hozzá ment és kezét nyújtotta neki.

— Nem, nem! — kiáltott fel Rynájévné a szoba másik szögletébe menekülve s egész testében reszkette, mintha láza volna, kérem önt, ne közeledjen hozzám.

De Nalhanov erősen átkarolta őt mind a két kezével s arczát közel vitte a Szergejevna Nagyezsdaéhoz.

— Édes-kedvesem — suttogta a fiatal ember szenvedélyes önfeledtségében — szen-

vedek, meghalok: hát nem látod? Adj nekem legalább egy pillanatnyi boldogságot edesem!

Gyorsan megcsókolta a fiatal asszony arczát, nyakát, karját, mikor az el akarta őt magától távolítani.

— Mily alávalóság! — suttogta Rynájévné, kiszakítva magát. Hirtelen ugy rémlett neki, mintha a kapu nyikorgott volna. Minden erejéből ellökte magától Nalhanovot s kipirulva, megzillalt hajjal oda sietett a balkonn nyíló ajtóhoz.

— Távozzék! — kiáltott visszafordulva, — távozzék... jönnek a gyerekek! Nem hallja? rögtön távozzék.

— Jól van, elmegyek, — suttogta Nalhanov mintegy önkívületben a fiatal asszony keze után nyulva, — de nekünk látnunk kell még egymást. Holnap délben... az intézeti kert mellett... jó? Igen?

Rynájévné, mintha kövé meredt volna, ugy állt az ajtó ablakához szorítva forró fejét.

— Eljősz? Igen? az Istenre kérek, mondd! — sürgette Nalhanov megint megérintve Rynájévné derekát.

Ez gyors mozdulattal elugrott tőle s félre nézve, felelt:

— Igen... nem! De az Istenre kérem, most, rögtön...

Itt mindkét kezével eltakarta arczát és sirva fakadt.

Nalhanov szótlannul vette kalapját, kiment az erkélyre, onnan a kertbe és eltűnt.

IX.

Szergejevna Nagyezsda bement a hálószobába, bereteszte az ajtót s arczczal az ágyra vetette magát. Párnája mihamar egészen uedves volt a könnyektől. Keservesen és sokáig sirt, mint ahogy a megbántott gyerekek szoktak. Hogy mert az ő vele ugy bánni, hogy merte őt megcsókolni? Őt, a más feleségét, az anyát! Hát adott ő erre valaha okot? Miért is állt vele szóba akkor a parkban? Hiszen ő nem kaczer asszony. Oh, megbocsáthatatlanul aljasan viselte magát Nalhanov. S mily váratlanul történt az egész: „Csakhogy ő szeret engem” — ötlött az eszébe — „de hát mi közöm nekem ahhoz? — szersessen, de ne sértsen meg. Titkolta volna el érzelmeit, hallgatott volna! Ezt soha meg nem bocsátom neki.”

Felkelt, a mosdóasztalhoz ment, megmosdott s ugy tetszett neki, mintha a szenvedett sértés jelentékeny részét lemosta volna magáról. A tükör előtt megigazította megdombolt haját s meglátva magát a világos színű ruhában, a szekrényhez ment, kivett abból egy sötét ruhát és átöltözött. Azt hitte, hogy így jobb lesz, mert a világos ruha kaczernek mutatta őt. Pedig most ugy szerette volna magát „megtisztítani”... Nalhanov csókja még mindig égette az arczát.

— Begyujtsak a számovárba, asszonyom? — szólalt meg mögötte Grusa.

Szergejevna Nagyezsda összerezzenet és hátrafordult.

— A számovárt? igen, igen; természetesen. Nem tudom, hol marad Vaszilisza a gyerekekkel? Talán elibök kellene mennem.

Maga is észre vette magán, hogy hangja remeg, szokatlanul cseng.

— Hozd be az eső-köpenyegemet — mondá, igyekezve hangjának szilárdságot adni.

Grusa kiment s visszajött a köpenyeggel, melyet feladott az asszonya vállára. Szergejevna Nagyezsda lopva fürkésző tekintet vetett rá.

— Ugy látszik semmit sem látott, semmit sem vett észre. Hát istennek! — gondolta Szergejevna Nagyezsda fellélegezve, mikor kiment a kapun.

A sétányon a távolban feltűnt Vaszilisza a gyerekekkel. Nagyusa elől ment a bábujával. Petike elmaradt és lassan ballagott.

— Miért maradsz olyan sokáig? kérdezte Szergejevna Nagyezsda — hiszem megmodtam, hogy ne maradj sokáig.

— A gyerekek igen jól játszottak. Nem birtam őket elindítani — felelt Vaszilisza.

— Aztán hol piszkolták így be magukat? Nézd csak, milyen a Nagyusa cipője!

— Csak poros. A homokban játszottak.

— Vjérácska meg már egészen alszik. Vjérusa! add mamának a kezdet!

(Folytatás következik.)

A budapesti értéktőzsde hivatalos árjegyzései 1898. márczius 24-én.

I. Államadósság.										Mai záró- árfolyam		Mai záró- árfolyam		Mai záró- árfolyam		Mai záró- árfolyam		Mai záró- árfolyam	
a) Magyar államadósság.										penz	ár	penz	ár	penz	ár	penz	ár	penz	ár
Magyar aranyjárdék										121.50	122.00								
Magyar koronajárdék										99.40	99.50								
1898. évi államvasúti kölcsön										11.25	12.25								
1898. évi államvasúti aranykölcsön										100.45	101.45								
1898. évi államvasúti ezüstkölcson										93.75	91.75								
Vaskapukölcsön										160.00	161.00								
1870-ki nyerev. kölcsön, 100 frtos										159.00	160.00								
1870-ki nyerev. kölcsön, 50										101.00	101.35								
Magyar regale-kárty. kötvény										97.50	98.50								
Horvát-Szlavon										101.00	101.35								
Magyar földterh. kötvény										97.50	98.50								
Horvát-Szlavon										97.50	98.50								
Tiszai és szegedi nyerev. kölcsön										41.50	42.50								
Horv.-Szlav. jelt. föld. kötvény																			
b) Osztrák államadósság.																			
Egyes. járadék papír febr.-aug.										102.00	102.50								
Egyes. járadék papír szept.-nov.										102.00	102.50								
Egyes. járadék papír jan.-jul.										102.00	102.50								
Osztrák aranyjárdék										122.50	123.50								
Osztrák koronajárdék										102.50	103.50								
Allamssorsj. 1854. évb. 250 frt p.p.										143.75	144.75								
1860. 500 o.e.										143.75	144.75								
1860. 100										143.75	144.75								
1864. 100										143.75	144.75								
1864. 50										143.75	144.75								
Idegen államadósságok.																			
Bolgár államv. zálogkölcsön										112.00	113.00								
Szerb. nyerev. kölcsön										35.50	36.50								
(oszt. felb.)										35.50	36.50								
II. Más közkölcsönök.																			
Bosnyák-Hercegov. orsz. kölcsön										97.75	98.75								
Budapest főváros 1890-ki kölcsön										100.00	101.00								
Budapest főváros 1897-ki kölcsön										98.25	99.25								
Temes-bérgyógyi kölcsön										99.25	100.25								
III. Záloglevelek és kölcsönkötvények.																			
a) budapesti intézetek kibocsátásai.																			
Belvárosi takarékpénztár r.t.										100.25	101.25								
Egyes. bpesti fővár. takarékp.										100.25	101.25								
Kisbirt. orsz. földhit.										103.00	104.00								
50/2 év kor. ért.										102.50	103.50								
50/1 év kor. ért.										100.00	101.00								
Magy. agrár- és járadékbank r.t.										99.50	99.50								
Magyar földhitelint. pap.										100.00	101.00								
41 évre										97.50	98.50								
kor. ért. 50 évre										98.00	99.00								
kor. ért. 60 évre										91.25	92.25								
szab. talajjav.										93.75	94.75								
Magy. vasút. kötv. 50/2 év kor. ért.										99.50	100.50								
50 évre kor. ért.										94.50	95.50								
50 évre 100%										98.50	99.50								
Magyar jelzáloghitelbank										101.50	102.50								
50 évre kor. ért.										100.00	101.00								
50 évre kor. ért.										100.00	101.00								
köz. k. 50 é. v. 110 frt.										100.00	101.00								
köz. k. 50 é. v.										98.25	99.25								
köz. k. 50 é. v.										100.00	101.00								
köz. k. 50 é. v.										100.00	101.00								
köz. k. 50 é. v.										100.00	101.00								
köz. k. 50 é. v.										100.00	101.00								
köz. k. 50 é. v.										100.00	101.00								
köz. k. 50 é. v.										100.00	101.00								
köz. k. 50 é. v.										100.00	101.00								
köz. k. 50 é. v.										100.00	101.00								
köz. k. 50 é. v.										100.00	101.00								
köz. k. 50 é. v.										100.00	101.00								
köz. k. 50 é. v.										100.00	101.00								
köz. k. 50 é. v.										100.00	101.00								
köz. k. 50 é. v.										100.00	101.00								
köz. k. 50 é. v.										100.00	101.00								
köz. k. 50 é. v.										100.00	101.00								
köz. k. 50 é. v.										100.00	101.00								
köz. k. 50 é. v.										100.00	101.00								
köz. k. 50 é. v.										100.00	101.00								
köz. k. 50 é. v.										100.00	101.00								
köz. k. 50 é. v.										100.00	101.00								
köz. k. 50 é. v.										100.00	101.00								
köz. k. 50 é. v.										100.00	101.00								
köz. k. 50 é. v.										100.00	101.00								
köz. k. 50 é. v.										100.00	101.00								
köz. k. 50 é. v.										100.00	101.00								
köz. k. 50 é. v.										100.00	101.00								
köz. k. 50 é. v.										100.00	101.00								
köz. k. 50 é. v.										100.00	101.00								
köz. k. 50 é. v.										100.00	101.00								
köz. k. 50 é. v.										100.00	101.00								
köz. k. 50 é. v.										100.00	101.00								
köz. k. 50 é. v.										100.00	101.00								
köz. k. 50 é. v.										100.00	101.00								
köz. k. 50 é. v.										100.00	101.00								
köz. k. 50 é. v.										100.00	101.00								
köz. k. 50 é. v.										100.00	101.00								
köz. k. 50 é. v.										100.00	101.00								
köz. k. 50 é. v.										100.00	101.00								
köz. k. 50 é. v.										100.00	101.00								
köz. k. 50 é. v.										100.00	101.00								
köz. k. 50 é. v.										100.00	101.00								
köz. k. 50 é. v.										100.00	101.00								
köz. k. 50 é. v.										100.00	101.00								
köz. k. 50 é. v.										100.00	101.00								
köz. k. 50 é. v.										100.00	101.00								
köz. k. 50 é. v.										100.00	101.00							</	

SZÍNHÁZAK.

Budapest, péntek, 1898. március 25-én.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Délután fél 3 órakor mérsékelt helyárak mellett:

A Nemzeti színház Munkás Országgyűlési nyújtott juttatása: Általános bevételeknek.

Pry Pál.

Vígjáték 5 felvonásban. — Irta: Poole. — Ford. Csiky Gergely

Személyek:

Hardy ezredes
Hardy Frank
Witherton
Willis
Stanley
Harry
Pry Pál
Grasp
Doubledot
Simon
Eliz
Marianna
Sübléné
Phébe
Inas

Ujházi Pál
Gábányi Iván
Mészáros Horvát
Vizvárdi Egressy
Latabár Kőrösmeszl
Ligeti J.
Kertész E.
Lendvayné Pálóty P.
Csabi

Este 7 1/2 órakor rendez helyárak mellett.

XII-ik bevételeknek.

Folt, amely tisztit.

Drama 4 felvonásban. Irta: Eche-garay József. A spanyol eredetű dől fordította: Páthy Károly.

Személyek:

Matilde
Enrique
Donna
Dolores
Fernando
Don Justo
Don Lorenzo
Julio
Szelga

P. Márkus
Marthy
Hölgy
Keczeri L.
Minály
Berényi
Császár
Iván
Nárcisz

NÉPSZÍNHÁZ.

Délután fél 8 órakor mérsékelt helyárak mellett:

A boszorkányvár.

Operette 5 felvonásban. Irta: Beria Alajos. Fordította: Reiser Ferenc és Fái J. Béla. Zenejét szerzőzte: Müllner Károly.

Személyek:

Gróf Kányavári
Coralie önékés
Nakandi
Bonnevill
Capponi
Mihály gazda
Marsa leánya
Andris hejtár
Lamotte
Simon

Németh F. Hegyi A.
Tolling
Lubinsky
Ujvári
Szerdahelyi
Z. Bárdy
Vidor
Solymosi
Szabó A.

Este fél 8 órakor rendez helyárakkal.

Blahe Lujza asszony mint vendég.

1848.

(Hadak utja).

Látrányos, zenés színmű, elő-játékkal, 11 képen. A népszin-házi bizottság megbízásából Irta és zenejét szerzőzte: Verő György. A nyitány, mely a népszínházi bizottság által hirdetett pályaza-ton első díjat nyert, Irta és vezényli: Rama István.

Személyek:

Petőfi Sándor
Vasvári Pál
Irinyi József
Zakár Gergely
Egy ur hölgy
Egy ur hölgy
Gróf Batthány
Gróf Széchenyi
Kossuth
Dankó Mózes
Dobor
György
László
Ester
Pistika
Balla János
Antos piápnos;

Lubinsky
Szerdahelyi
Várnai I.
Kenedich
Bartfai M.
Ujvári
Lukácsy
Ferenczy
Lendvai
Sármal
Horváth V.
Siposné
Sármal
Raskó
Blahe L.
Gyúri
Kiss M.
Szabó A.

VÁRSZÍNHÁZ.

Zárva.

MAGY. KIR. OPERAHÁZ

Bevételeknek 9. szám.

A proféta.

Opera 5 felvonásban. Zenejét szerzőzte: Meyerbeer. Szövegíró: Scribe. Fordította: Egressy B. és Szerdahelyi J.

Személyek:

Loydeni János
Fides, anyja
Berta, mátkája
Obertal, gróf
Jonás
Mathison
Zacharias

Perotti
Hilgermann
M. Rotter G.
Ney D.
Dainoki
Ney B.
Szendrői

Kezdet 7 órakor.

VIOSZÍNHÁZ.

Délután fél 3 órakor mérsékelt helyárakkal:

Trilby.

Színmű 4 felvonásban. Georges Du Maurier regénye után Irta: Paul M. Potter. Ford.: Fáy I. B.

Személyek:

Trilby O' Ferral
Talbot Wynne,
Alex. Mc. Alister
William Bagot
Rochemartel
Th. de Lafarce
Svengali
Gecko
Vinardne
Antony
Lorimer
Rev. Bagot
Mrs. Bagot
Kaw
Dur en
Vincet
Claire
Marguerite
Rose
Angèle

Küry Klára
Góth
Ráthonyi
Tapolczai
Szerényi
Bálessa
Fenyvessy
Gyözö
Nikó L.
Rónaszeki
Deesi
Gyöngyi
Hunyadi M.
Bárdi
Váradi
Kassay
Berzsei L.
Pécsi P.
Bálint R.
Nógrádi J.

Este fél 8 órakor rendez hely-
árak mellett:

Cadillac káromkodásai.

Vígjáték 1 felvonásban. Irta: Pierre Bertin. Ford.: Kürty E.

Személyek:

Gadillac
Meyran grófné
Inas

Gál
Lánczy I.
Kassa

Utána:

Niobe.

Bobozat 3 felvonásban. Irta: Harry Paulton és E. A. Paulton. Fordította: Szomaházy István.

Személyek:

Niobe
Dunn Péter
Karolin
Griffin Helén
Griffin Hetty
Griffin Komel
Lord Hamilton
Blok: Péter
Sisatrice
Milton Magda
Mary
Innings
Szolga

Harszthy
Hegedűs
Hunyadi
Nikó
Vasvári
Tapolczai
Bálessa
Kazalicsky
Tórády
Bézzóty
Sz. Kász
Tapolczai
Váradi

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Délután 3 órakor mérsékelt helyárak mellett:

Komáromi M. asszony mint vendég

Aranylakodalom. 1848—1898.

Látrányos alkalmi játék nyolcz képen, dalokkal és táncokkal. Irta: Beöthy József és Rákosi Viktor. Zenejét összeállította: Fekete J.

Személyek:

Koltay Jeno
Katalin
Béla
Nyárády
Howard
Tarnay Ákos
Emerencia
Tábornok
Segédúsz
Boriaka

Molnár L.
Hettrey A.
Bessenyei
Szentmiklósy
Szilágyi V.
Iványi A.
Sármay
Adam L.
Kardos
Komaromi

Este fél 8 órakor rendez hely-
árakkal:

Ugyanez.

Színházi műsorok.

	Nemzeti Színház	Vár Színház	M. kir. Operaház	Vig Színház	Nép Színház	Magyar Színház
Szombat	A párisi	Bánk bán	She	A nőszabó Cadillac káromkodásai	A baba	Arany- lakodalom
Vasárnap d. u.	Othelo	—	—	Szöke Katalin Az államtitkár ur	Hoffmannmeséi 1848. Hadak utja	Arany- lakodalom Arany- lakodalom
Este	II. Rákóczy Ferencz fogsága	—	Ninon			

„OLYMPIA“ MAGYAR MULATÓ

Kerepesi-ut 63. szám. 633

Ma este 10 órától reggel 5-ig

Danse du ventre.

Hogyan táncolnak Algériában?

Hét keleti szépség.
Szabadjegyek érvénytelenek.

BEM-PETŐFI.

Nagy körkép a szabadságharcból.
Festette: Vágó, Styka, Spányi.
Látható reggel 9 órától, este villamos fényről.
Aréna-ut 70. Városliget. Boléjő-díj 50 kr.

El ne mulassza senki sem
posta útján, utóvivőt mellett meg-
rendelni,
míg a készlet tart.

Szencsénitől kelt mindenütt az ujon-
nan föltámadt (Goldin) műarany
eredeti

Genfi

Remontoir zsebóra

Ezen órák meg nem különböztethetők az igaz aranytól
még szakember által sem. Az órák pontosságáért 8 évi kezesség
nyújtatik. Ára most, míg a készlet tart, 6 frt. Egy hozzá illő
Goldin-ékes széles rond sporttalakban 1 frt 50 kr. Minden
órához ingyen egy azarvas bőrzacska csakis 245

BIERMANN SAMU csomagszéltküldési áruháza

Budapest, Kossuth Lajos-utca 1. szám.
Küldemények utánvétel mellett; meg nem felelő a pénz
visszatérítése mellett visszatérítik.

Fontos! Zsebbóra valódi értékből frt 6.50
valódi tullest, 11.

WEKERLE kávéház

VII., Kerepesi-ut 70. szám.

6 08. március hó 1-től kezdve minden este magyar nép-
dal- és zene-előadások

DANKÓ PISTA

országos zenei ismert dalosító és zenvezető igazgatása
alatt 16 tagból álló társulata.

Március 15-ike fényes megünneplése.

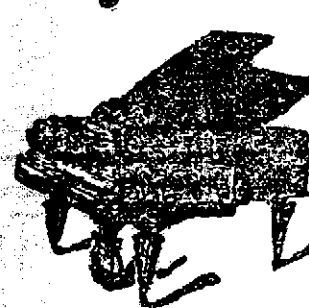
16—17. a műsorba a következő hazafias dalok vannak fölveve: 1. Hymnus. 2. Sír a Tisza sír a Duna (Ne sírj, ne sírj). 3. Talpra magyar, szavaltat. 4. Kitaron reszkető karom.

12—1 óráig HORVÁTH TONI hírneves zenekara hangversenyez.

Tömeges látogatásáért esedezik hazafias tisztelettel

Szabad bemenet!! Tepli József, kávé.

Zongorák és pianinok

A világ első gyá-
raiból, valamint sa-
ját készítmények,
melyek zeneművé-
sek által a zené-
gyöngyeinek nevez-
tetek el, ez időben
legszebbekben vásá-
rolhatók 724

Keresztély mintazongora termében

Budapest, Váci-körút 21. sz.

Ócska zongorák becsülettelnek és hangolások vala-
mint javítások lelkiismeretesen eszközöltetnek.

Váci-körút 21. sz. (Ipar udvar).

„Magyar Könyvtár“.

Szerkeszti: RADÓ ANTAL.

Havonként legalább két füzet jelenik meg. Egy-egy füzet ára — ki-
véve 9 ritkán megjelenő kettős füzeteket — 15 kr. Kettős füzet ára
30 krajczár.

A Magyar Könyvtárban eddig a következő füzetek jelentek meg

1. Katona. Bánk-bán. Bevezetéssel ellátta Beöthy Zsolt.
2. Guy de Maupassant. Elbeszélések, ford. Tóth Béla.
3. Bessenyi válogatott ódái. Előrajzi bevezetéssel.
4. Coppée. A kövessék sztrájkja és egyéb elbeszélő költemények
Fordította Radó Antal.
5. Kisfaludy K. A körök. Bevezetéssel ellátta Beöthy Zs.
6. Stuluse. Humoros tárcák.
7. De Amicis. A bor. Fordította Tóth Béla.
8. Zrínyi. Szigeti veszedelem.
9. Du Maurier-Potter. Trilby, színmű. Ford. Fái J. Béla.
10. Csokonai. Dorottya.
- 11—12. Arany János válogatott balladái. (iskolai kiadás.) Riedl
Frigyes bevezetésével.
13. Olasz elbeszélők tára. Első sorozat. Farina, Verga, Serrao, De
Amicis. Ford. Radó Antal.
14. Petőfi. Utó rajzok.
15. Dumas Sándor. A kaméliás hölgy. Színmű. Fordította Szemere
Attila.
16. Szomaházy István. Légyott hármában és egyéb történetek.
17. Franczia elbeszélők tára. Ford. Ábrányi Emil.
18. Gerolamo Kocetta. A becsületlenek. Fordította Radó Antal.
19. Kisfaludy Károly válogatott költeményei. Sajtó alá rendezte
és bevezetéssel ellátta Bánóczy József.
- 20—21. Shakespeare. Szentiványi álom. Fordította Arany János.
(iskolai kiadás.)
22. Kármán. Fanni hagyományai. Bevezetéssel ellátta Bánóczy J.
23. Byron. Manfred. Fordította Ábrányi Emil.
24. Forst. (Agai A.) A Volka Vera s egyéb elbeszélések.
25. Sardou és Nance. Válfunk el. Fordította Fái J. Béla.
26. Deák Ferencz 1861-iki első föltámadt javaslata.
27. Aeschylus. A lel n szolt Prometheus. Fordította Zilahy Károly,
bevezette Tóth Rezső.
28. Bárczy István. Vadász történetek.
29. Mager és Barrière. Bohém-élet, színmű, ford. Radó Antal.
30. Béla király névtelen jegyzője. Ford. Szabó Károly, javította
és bevezetéssel ellátta Mika Sándor.
31. Motiére. Dandin György. Fordította Hevesi Sándor.
32. Gruesz György. 1848. március 15-ike.
33. Bourget. Három elbeszélés. Ford. Hevesi Sándor.
34. Szabolcska Mihály. Letró és elbeszélő költemények.
35. Turgenyev. Az ötödik körök. Ford. Szabóné Nógall Janka.

— Minden füzet egyenkint kapható. —
Előfizetéseket 6 füzetre 90 krajczár, 12 füzetre 1 frt 50 krajczár,
24 füzetre 3 frt 50 krajczár, valamint megrendeléseket az egyes
füzetekre elfogad.

Lampel Róbert (Wodianer F. és Fiai)

cs. és kir. udvari könyvkereskedése
Budapesten, Andrassy-ut 21. sz.

Parfumerie Royal

Budapest, Erzsébet-körút 54.

Az előkelő világ legkedveltebb illatszerei.

Kézapolás (manicure) és
amerikai arcfürdők.

Nyitva: naponta 8—5 óráig.

Vasár- és ünnepnapon zárva.

Fehér ló szálloda étterme

VIII. ker., Kerepesi-ut 15. sz.
Magyar, francia konyha. Jó valódi borok,
gyors kiszolgálás, mérsékelt árak.
Esténként kitűnő cigányzene hangversenyez.
FARKAS JÁNOS,
vendéglő-tulajdonos.

„Veri Well“

kerékpárművek
csakis első osztályú kerékpárok
gyártanak a legjobb anyagból. Bútor
jótállás. Raktár Budapestben:
Blau József, Teréz-körút 23. sz.
Bécsben:
L. Baumann, VI/2. Millergasse 6/F.

VANEK kávéháza

Csömör-ut 13. sz.

Ma nagy disz-előadás.

Magyar énekes műsor! Új beosztás!
I. Utazás Karintia, Stájerország, Tirol
és Svájcban.

60 gyönyörű képből álló sorozat, művészi tökéletessége, sok mecha-
nikus mozgatóber hozzájárulásával, meglepő természetességet nyújt.

II. Sok komikus kép.
Kezdet 9 órakor. 472 Szabad bemenet.
Járatások minden kedden, csütörtökön, vasárnap és ünnepnapon.

Megérkeztek legújabb mosószövetek

u. m. zephyr, levantin, batiszt. Minták kívánatra bérmentve küldetnek.

KUNZ ÉS MÖSSMER vászon és fehérnemű áruház Budapest, Kigó-tér a „Szép juhásznő”-hoz.

Alkalmi vételek.

Remek szep (672)

selyem-, plüsch- és posztó-

függönyök

modern műhímzéssel, egy mint goblein-bordúrokkel, továbbá

MENYEZETES ÁGY

selyemből, dupla ágyterít-
tővel együtt, hámulatos alsó
árban május 1-éig eladatik

Markovics

kárpitos és díszítő.

VI., Teréz-körút 34.

BUTOR.

Elegáns és egyszerű teljes háló-, ebédlő- és szalonberendezéseket, barock-, angol- és ó-német stílusban, egy mint minden kárpitozott butorokat s egyes darabokat legolcsóbb árak mellett eladunk.

Friedländer és Laub

Budapest, IV., Károly-körút 4. sz.

Kerepesi-úttal szemben.

738

Tapéták.

Valóban legolcsóbb és legjobb be-
vásárlási forrás

Berkán Gyula

Bajnok-utca 28. sz.

Bel- és külföldi tapéták minden minőségben. Átvételtnek épületek, szőlők, kávéházak és lakások helyben és vidéken. Minden tapéta elismert kiálló díszlettel dekoráltatik. A felfestés munkálatait tartóssággal minden tet-
szésszerűen nyújtatik. 595

954/1898. évi száma.

Árverési hirdetmény.

A fenti ügyszám alatt felvett jegyzőkönyvben foglalt megkeresés folytán ezenel közlires teszem, hogy folyó évi március hó 25-én d. e. 11 órakor helyben, Károly-körút 9. szám alatt, az ezen házban lévő nagy utca és szomszédai közötti területtel szembe 45 db. külön-
böző nagyságú valódi **perza szőnyeg**, 1 db. **Anmüster szőnyeg**, 190 palack francia pezsgő és 12 tucat fehér 7-
kondó, nyílvános árverés útján, azonnali átvételre közpénzüzetés
ellenében, darabonként vagy kisebb-nagyobb csoportokban közbeje-
vetelem mellett el fog adatni.

Budapest 1898. március 24-én.

Gászner Béla, kir. közjegyző.

Nekünk bemutatott számtalan megbízható
hiteles közszemléltet folyán ezen intézet
legmeglehetőbb ajánlatát.

TITKOS BETEGSÉGEKET,

hugycsőfolyásokat és sebeket, az úterfelfe-
lés utóhatásait, az elgyengült férfiak, magam-
lások, a bujakór utóhatásait, nőknél
fehérfolyást, hármónnyire üdültek is, vala-
mint mindazon női betegségeket, melyeknek
a magtalanosság egyik fő okozója és bűnbeteg-
ségeket gyógyít új gyógy mód szerint, biztos
sikerral, gyorsan és ártatlanul

Dr. GARAI ANTAL

orvos, sebész, szemész- és szülész tudor, v. cs. kir. oszt. főorvos
Budapest, belváros, IV. ker., Kigó-utca 1. szám.
II. emelet. Bejárat a lépcsőnél.

Rendel naponta délelőtt 10 óráig egész délután 4 óráig, este
7 óráig 8 óráig.
Díjazott levelekre legmagyobb figyelemmel választatik és gyógy-
szerekről is gondoskodva lesz.

Nőknek külön váróterem.
Ugyanott megjelent és a szerzőnél Dr. GARAI ANTAL-nál
megrendelhető.

NÉPSZERŰ UTMUTATÓ.

Ennek a 12-ik kiadásban megjelent a napi betegségek és ezek
kezelésének könyve, volt ár 2 ft 50 kr., most
csak 80 kr. A könyv jól becsomagolva lesz elküldve, 1 ft be-
küldése mellett bérmentve, vagy 90 kr. utánvét mellett.
A könyv tartalma: I. Az ivarszervek leírása. II. A nem élet-
képesek, III. Az úterfelfe- és az elgyengült férfiak, IV. Hugy-
csőkatár (trippér) és húgycsőszűkítések, V. A bujakór (síphilis) VI.
Fehérfolyás. VII. Elgyengült férfiak. VIII. Női magtalanosság. IX. Az
ivarszervek megbetegedéseinek fő okai, X. A prostitúció.

Hungária-kávé

legújabb és legfinomabb és legelőnyösebb részére a szemes kávé
belevett. Mint háziasz gyümölcsök ellen sikerrel használatik.
Egy kiló ára 1 ft 20 kr. utánvételt vagy a pénz beküldése mellett.
Csomagolás ingyen. Kapható:

Szalady Antal gyárosnál, VI., Andrassy-ut 86/0.
és minden nevazotesebb fűszerüzletben. Ugyanott a legjobb hazai
pótkávé a **SZALADY PÓTKÁVÉ.**

A „Tökéletesség”
teljesen ártalmatlan, feltétlenül biztos hatású,
antiseptikus és hygienikus

Hölgy-óvszer

(nem gummi) (644)

A ki boldogulni akar osakis
ezt használja.

1 doboz 20 db 2 ft 10 kr. (Postadíj
(12 db 1.30 / utasítás) 20 kr.
Utánvét mellett 15 kr. több.

Magyarorsz. főraktár: **FÜREDI L.**
Bpest, VII/1., Óvoda-utca 24.

— Diskrétt szétküldés. —

Viszonteladókak engedély.

**A tavaszi és nyári időszakra
való tekintettel**
áruházam oly annyira van felhal-
mozva cipőárukkal, hogy képes
vagyok e tekintetben
minden kívánságnak
eleget tenni. Árám oly ol-
csók, hogy valóban bámulatos.

Fűzőknek.

Czugas cipő, egy darab pitting bőrből	3.-
Borjúbőr betétes cipő	3.25
Borjúbőr, keztüdbőr-szárral, elegáns	3.80
Dívtos barna színű, bergsteiger cipő	4.-
Dívtos barna színű czugas cipő	4.-
Dívtos színt barna borjúbőr, elől kapcsos cipő	4.30
Dívtos zöld színű előlkapcsos cipő	4.50
Dívtos színt barna félcipő	5.50
Szálidák cipő, világosbőr vagy keztüdbőr szárral	4.20

Hölgyeknek.

Női laztin czugas cipő, 16 cm. magas selyem czug	2.80
Zergebőr czugas cipő	3.-
Dívtos színt barna fűzős angol cipő	3.20
Dívtos színt barna gombos angol cipő	3.40
Dívtos zöld színű előlkapcsos cipő	3.80
Női zergebőr gombos cipő 10-12 gombmagas 4.- frt szalon-lakból	4.-
Dívtos színt barna félcipő	2.40
Zergebőr regatta-cipő, kőni való	2.40
Laztin regatta-cipő, kőni való	2.80
Óriási választék mindenféle dívtos barna és zöld színű, valamint fehér bőr gyermek-, gombos- és fűző-cipőkben. — Vidéki rendelé- sek pontosan eszközöltenek több szék dívtos ábrákkal ellátott árjegyzékem ingyen és bérmentve. Tisztelettel	3.20

AGULÁR EDE Budapest, Erzsébet-körút 6.
a New-York palotával szemben.

AZ „Angol szabóhoz”

KOHN HEILMANN ÉS FIAI
elsőrangú úri és gyermekruha-áruház
Budapest, Károly-körút 12.

Készpénz-bevásárlás és gyártás nagy méretben, házilag
készítés. Szilárdan szabott, nagyon jutányos, számokban
jelzett árak.

Felöltők

két- és egysoros dívtos színekben
8 frttól 12 frtig.

Felöltők

1s 2-soros legfin. kivitelben, több színben
12-24 frtig és feljebb.

Loden-

öltöny, egysoros elegáns kivitel
12 frttól 15 frtig.

Kerékpár-

öltönyök
10 forinttól 14 frtig.

Öltönyök

finom angol kammgarnból
15 frttól 24 frtig.

Nadrágok

legszebb színekben, dívtos szabás
3 frttól 8 frtig.

Legszebb gyermekkosztümök

4 frttól 8 frtig.

Gyermekköpenyek

5 frttól 10 frtig.

Zsolnay-Loden

Havelok
8 forinttól 12 frtig.

**Külön osztály
modern mérték szerint készítésre.**

A czimre tessék ügyelni.

Butort

nagy választékban, asztalos, kárpitozott és
szalon-berendezéseket eladók üzletem feloszlása
miatt gyári árban.

**Budapesti asztalos és kárpitos
butorcsarnok.**

VII. ker., Dohány-utca 2. sz. I. em.

HÖLGY-ÓVSZER.

Teljes biztos hatással, használatban kíméletlen és nem
kellene többé semminemű gyöngédelen és ártalmas
gummi vagy spongya-cikknek. 1 doboz (12 db) ára 1 ft.
50 kr. pontos használati utasítással. 1 ft 75 kr. előleges
beküldése után bérmentve. Kapható a feltalálónál:
László József gyógyszerésznél,
Márcs-Újvár (Erdély). (189)
Budapesti főraktár: **Kerpel, Fehér és Gyögy-**
szertára, V., Lipót-körút 28.
Telefon: 2317. Gyors és diskrétt szétküldés.

Ezernevezszáz- Negyvennevez

A Magyar

Szabadságharcz Története

képekben.

Szerkesztette jeles írók és művészek közreműködésével

Jókai Mór, Bródy Sándor és Rákosi Viktor.

ELKÉSZÜLT

ezen díszmű 1000 egykoru képpel, kitűnő kézírások, nevezetes okmányok, kiáltványok s egyéb jellemző nyomtatásokkal a dicső idők érdekes eseményeinek teljes gyűjteménye, mely a nagy korszak lefolyását hű képekben szemléltetően varázsolja elénk.

A képek időrendi sorrendben következnek egymásután, minden kép alatt magyarázó szöveggel, úgy hogy a munka ifjunak és öregnek egyaránt élvezetes olvasmányt nyújt.

A munka dacára rendkívül diszes voltának fölötté olcsó,

30 füzetnek 9 forint,

diszkötésben 12 frt az ára,

külön díszkiadás amerikai simított velin-papíron nyomva 15 frt.

Megrendelhető füzetekben előfizetés útján és kötve utánvétellel vagy csekély havi 1 frtos részletre is.

Ílanti rendelőlapot tessék levelezőlapra ragasztva a kiadóhivatalba beküldeni.

Az „Országos Hírlap” kiadóhivatala által megrendelem a mű kiadójától Révai Testvérek irodalmi intézet részvénytársaságtól az

Ezernevezszáznegyvennevez

a magyar szabadságharcz képekben

című díszművet fűzve 30 füzetben 9 frt, kötve diszkötésben 12 frt-ért, ugyanaz amerikai simított papíron 15 frt-ért és kötelezeim magamat a mű átvételétől kezdve havonként 1 frtot mindaddig a munka kiadójának Budapestben fizetni, míg a teljes vételár törlesztve nincs.

A részletfizetések be nem tartása esetén az esedékes összegek rajtam postai megbízás útján (30 kr. postaköltség hozzászámítása mellett) beszedhetők.

Hely és kelet:

Név és állás:

Az „Országos Hírlap” tek. kiadóhivatalának Budapest, József-körút 68. sz.

Rendelő-lap.

Alulírott ezennel megrendelem ily című művet:

Ezernevezszáznegyvennevez

a magyar szabadságharcz 1848/49-ben

Szerkesztők Jókai Mór, Bródy Sándor, Rákosi Viktor.

30 füzetben 30 kr-ával a teljes mű átvételének

kötelezettsége mellett:

Előfizetek és postautalványon beküldök:

6 füzetre frt 1.80 24 füzetre frt 7.20
12 „ „ 3.60 30 „ „ 9.—

Hely és kelet:

Név és állás:

INCATLAKOK.

TELKEK

BIRTOKOK

HÁZAK

VILLAK

eladatnak

és

PÉNZ-
KÖLCSÖNÖKingatlanokra, birtokokra, házakra, telkekre, váltókra és értékpapírokra eszközöl-
tetnek

AZ ORSZÁGOS KÖZPONTI

TELEK ÉS BIRTOK

LADÁSI ÉS VÉTELI INTÉZETE

által.

BUDAPEST,

VIII., Kerepesi-ut 19.

Kincsem

szab. készülték a kerékpár-
rozás tanulására.

KAYSER

kerékpárok

valamint elsőrendű angol és amerikai kerékpárok jutányos árban és előnyös fizetési feltételek mellett kaphatók közvetlen a fő-raktárban

Deményi és Angyalnád

Budapest. Andrassy-ut 59.

csakis itt kapható a m. kir. szabadalmazott „Kincsem” tanuló-készülék és Budapestben csakis ami iskoláinkban használatik.

Nagy javítóműhely, gyors és pontos kiszolgálással. Mindennemű alkatrészek és kellékek nagy választéka.

Arjegyék ingyen és bérmentve.

GUMMI

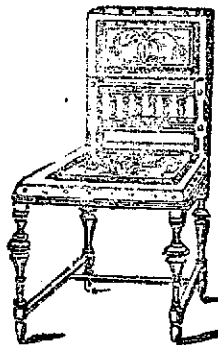
eredeti párisi gummi és halhólyag, finomság és jószág tekintetében még a legmagasabb igényeket is meghaladó, tuczonként 1, 2, 4, 5, 6, 7 és 8 forintért. **Bouris Amer.** (rövid) 3 és 4 frt-ért, legfinomabb női szivacsok 2, 3, 4 és 5 frt. **Möbi** preservatívok Hasse után 2 frt. Messinger tanár után 2 frt 50 kr darabja Suspensoriumok stb. kimerítő arjegyék szerint. Szétküldés a leg-díszkrétebbül (690)

REIF J. BÉCS,

I., Brandstätte 3.

Praktikus teljes mintagyűjtemények urak számára 2, 3, 4, 5 frt. Arjegyék zárt borítékban ingyen.

Nádszékek,

használt vagy hibásak, átalakíthatók borszékekre és szép kiegészítéssel nyertek. Ár darabonként 2 frt 50 kr. és feljebb.

Bőrszékepar 720

KENDIA. BUDAPEST.

IV., Károly-utca 2.

az evang. iskola-épületben.

Magyar királyi államvasutak igazgatóság.

33811/1898 A—IV. sz.

Hirdetmény.

A m. kir. államvasutak igazgatóságának értesítése szerint kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur ő nagyméltósága rendeletéből a slavoniai helyi érdekű vasuton fekvő „Normanci” állomás mely eddig csak személy, podgyász és kocsirakományi teheráru-forgalomra berendezett megálló rakodóhely volt, f. évi márczius hó 1-én a gyors és teher darabáru forgalomra is megnyitott.

Élő-állatok ezen állomáson nem kezel-
tetnek.

Budapest, 1898. márczius 17-én.

Az igazgatóság.

Szives figyelmeztetésül.

Csak a jó tör utat magának. Az én villanyos delej „Volta-kereszt” a szerint van átalakítva, hogy az villamos áram és delej-erőben az eddigieket messze fölülmulja kinutathatólag 0.78 Volta-villanyfókat tartalmaz.

Az én villanydelej „Volta-Kereszt” nem titkos szer, hanem tudományos physiologiai törvényeken alapszik és minden környezetben a villanyosság oszlopa.

Elektro-Volta-Kereszt.

Nem lehet eléggé ajánlani minden embernek, hogy hordja mindig a VOLTAKERESZTET, mely az idegeket erősíti, megújítja a vért és az egész világon összehasonlíthatatlannak elismert szer a következő betegségeknél: köszvény, rheuma, neuralgia, ideggyengeség, álmatlanság,

hideg kezek és lábak, hipochondria, sápkor, asthma, bémulás, görcsök, bőrbetegségek, aranyér, gyomorbajok influenza, köhögés, sükettség, fulladás, fej- és fogfájás stb. stb. Az életerő önkénytelen elvesztése, tehetetlenség és elgyengülés a Volta-Kereszt folytonos viselése által gyógyíthatók.

Fiolgyek és leányok a kritikus időkben csakis a Volta-keresztet hordják, mert ez ugyszólván mindenkor csillapítja a fájdalmat. Villanyos árama megóv kellemetlen következményektől, amely már oly sok fiatal életet oltott ki a kritikus időben.

Reformátusok és Izraeliták csillag alakban kaphatják. **Ara darabja 1.80 kr., vidékre franco küldve 2 frf.**

Megrendelhető:

FELDMANN ANTAL-nál

Budapest, VII. kerület, Kerepesi-ut 50. sz. Erzsébet-körút sarkán.

Szabó B. és Társa

osztálysorsjáték felárústók
Budapest, IV., Károly-körút 10.
Felkérlek a t. közönséget, hogy megrendeléseiket
a II. sorsjáték I. osztályához
1/4 sorsjegyre 6 frt 1/4 sorsjegyre 4.50
1/2 " 3 " 1/8 " 2.75
• megbizás pontos eszűrlése végett minél előbb adják fel.

A Magyar

Aszfalt-részvénytársaság

Budapest, Andrassy-ut 30. sz.
elváallja jótállás mellett, leg-
olcsóbban 687

Aszfalt- burkolatok

fektetését és nedves lakások,
pinczék stb. gyökere szárazzá
tételét.

TELEFON. 24

Anyák! Gyermekek!

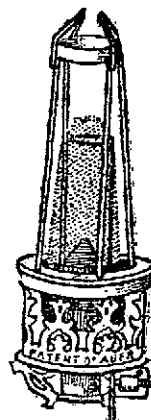

kocsit mielőtt vesznek, tessék először
megnézni, vagy képen a kocsit ingyen
és bérmentve hozatni az új higiénikus,
fektetésre és töltesre igazított, levehető
és mosható felszereléssel ellátott kocsikról.

BAUMANN L.
és társai
szabadalmazkodott
BÉCS,
VI/2. Millergasse 6

Óvakodjunk hasznatlan utánzások vásárlásától, csak akkor valódi,
ha az oldalt látható védőjegy a kocsit fapadlóján be van égetve

Sok pénzt!

megtakaríthatnak évente kávéházakban, vendéglőkben, gyárakban, irodákban
és nyomdákban az ujonan feltalált **szab. Fortuna Auer-háló-vé-
dőkkel. Bahunyt** szemmel bárk a **Gilinder** le és feltépheti anélkül,
hogy a **hálót megérintenék**, ha a cillinder hasad a háló nem veszélyeztetli.

Jótállás, biztos siker. Darabja 70 kr.

Vidéki viszontelárústóknak árengedmény.

Kapható egyedül a főtálalólól

Höfle Károly és Tsa

Budapest, József-körút 59—61. sz.

Budapesti villamos városi vasút részvénytársaság.

HIRDETMEÉNY

A budapesti villamos városi vasút részvénytársaság t. cz. rész-
vényesei az 1898. évi április hó 7-ik napján délelőtti 11
órákor a társaság helyiségeiben VII. Kertész-utca 20. sz. a. tartandó

VII. rendss közgyűlésre,

ezenel tisztelettel meghivatnak.

NAPIREND:

1. Az igazgatóság évi jelentése és az abban foglalt indítványok.
 2. Az 1897. üzleti év mérlegének és zárszámadásának előterjesztése.
 3. A felügyelő-bizottság jelentése és a fölmentvény megadása iránti indítvány.
 4. A nyereség felosztására vonatkozó javaslat.
 5. Az alapszabályszerűleg kilépő igazgatók helyeinek betöltése iránti intézkedés.
 6. A felügyelő-bizottság 3 rendes és 1 póttagjának megválasztása.
- A részvények letételek f. évi március hó 31-ig, az angol osztrák bank budapesti fióktelepénél, V., Fürdő-utca 6. sz. a.

Az igazgatóság.

Kivonat az alapszabályokból:

- 18. szakasz.** Minden részvényes jogosítva van a birtokában lévő minden 25 órb társasági részvény után egy-egy szavazatot a közgyűlésen gyakorolni. Szava-
zati joggal bíró azon részvényesek, kik a közgyűlésen személyesen vagy helyettes
által részt venni kívánnak, kötelesek a közgyűlés megtartására kitűzött határidő előtt
8 nappal részvényeiket a le nem járt szelvényekkel együtt az igazgatóság által a köz-
gyűlést egybehívó hirdetményben kijelölt letéti helyeken letenni.
- 20. szakasz.** Az évi mérleg és zárszámadás, valamint a felügyelő-bizottság
jelentése a K. T. 1898. g. a értelmében a közgyűlés megtartását megelőzőleg 8 nappal
a társaság helyiségeiben közzetekenkéntre kitétetnek.
- 21. szakasz.** Azon részvényesek, kik személyesen nem jelennek meg a köz-
gyűlésen, magukat egy e czélból külön meghatalmazott szavazatképes részvényes
által képviseltethetik. Kiskorúak vagy gondnokság alatt állók törvényes képviselőjüket
által képviseltethetik; nők és jogi személyek, oly meghatalmazott által is képviseltet-
hetik magukat, kik maguk nem részvényesek.

(Ülányomás nem díjaztatik.)

KRETZSCHMAR-féle

ATTILA

Főraktár és kerékpáriskola: BUDAPESTEN, VIII. ker., József-körút 36. sz. alatt.

kerékpárok. A mai technika remek művei!

10 év óta a kerékpárgyártás mintái!

Attila kerékpárművek részv.-társ., ezelőtt Kretzschmar E. és tsa.
Drezda, Budapest, Teplitz, Hannover.

Vezérképviselő: Reichenberger Károly.

Aranyjegy ingyen.